

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมุกดาหาร (พ.ศ. 2566 - 2570)

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สิงหาคม 2564

คำนำ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร ร่วมกับคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร ได้จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมุกดาหาร (พ.ศ. 2566 - 2570) ซึ่งแผนดังกล่าวได้ผ่านการกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูลและสภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทาง แนวทาง และเป้าหมายของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดในอนาคต ที่มีความสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ประเด็นการเกษตร) ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล และนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งแผนพัฒนาจังหวัด

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมุกดาหาร (พ.ศ. 2566 - 2570) ฉบับนี้ ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด (อ.พ.ก.) เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2564 สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การปฏิบัติ และใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการพัฒนาและสหกรณ์ของจังหวัด การจัดทำค่าของงบประมาณ และเป็นเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานต่อไป

กลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร
สิงหาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด	27
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	78
ส่วนที่ 4 แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมุกดาหาร	83
ส่วนที่ 5 โครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการเกษตร และสหกรณ์ของจังหวัดมุกดาหาร (พ.ศ. 2566 - 2570)	90
ส่วนที่ 6 แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)	106

ส่วนที่ 1

บทนำ

1. ที่มา

1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 78 (2) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับมาตรา 84 (8) กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ คือ คุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาด ส่งเสริมให้สินค้าเกษตรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปของสภาเกษตรกร เพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร และมาตรา 84 (14) รัฐต้องส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมาตรา 85 (2) กำหนดให้รัฐดำเนินการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและเหมาะสมแก่การเกษตร

1.2 ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และ ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

1.3 แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) เป็นส่วนหนึ่งของแผนยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ถือเป็นกรอบแนวทางสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะ 5 ปีแรก (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) และนโยบายรัฐบาลภายใต้วิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน” ครอบคลุมการพัฒนาภาคการเกษตรใน 5 ด้าน ประกอบด้วย การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และการพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีกระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติผ่านกลไกขับเคลื่อนในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และหน่วยปฏิบัติ ที่จะช่วยกำกับให้ทุกหน่วยงานจัดทำแผนงาน/โครงการสำคัญที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) รวมทั้งติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการสำคัญดังกล่าวให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ได้ในท้ายที่สุด

2. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการเกษตร ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี นโยบายรัฐบาล นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580)¹ มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับ ศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

2.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (๓) ประเด็นการเกษตร (พ.ศ. 2561 - 2580)² โดยในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐาน ความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ ในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและ ส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนาการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย 6 แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

2.2.1 แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- 1) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญานวัตกรรม และเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความ ต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย
- 2) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
- 3) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้าง ความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจน เชื่อมโยง ไปสู่ภาคการผลิตอื่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

2.2.2 แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- 1) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
- 2) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจาก สถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ พัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนา ระบบ การตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 3) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิต สินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า

¹ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561, ตุลาคม). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580).

² สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562, เมษายน). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580).

4) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

5) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคุมการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

เป้าหมายที่ 1 สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

2.2.3 แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์

2) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกย่องให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้อง กับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง

4) ส่งเสริมการทำการตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

เป้าหมายที่ 1 สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบล เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

2.2.4 แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง

2) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และ ภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร

3) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป

4) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

2.2.5 แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรแห่งอนาคต

2) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์กรความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆ

3) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เป้าหมายที่ 1 สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

2.2.6 แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

2) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนทางการเกษตรของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้หน่วยงานของ รัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของ ประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหาร และผลกระทบ

3) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูล อุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม ข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย กลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในมิติต่างๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจน เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

4) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น และมีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

5) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

6) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

7) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือ ต่างๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่างๆ

8) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร ที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ 1 ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียน กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

2.3 ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)³ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาภาคการเกษตรให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และยังสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) มุ่งในการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมีแนวทางไปสู่เป้าหมาย คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

2.4 กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 “พลิกโฉมประเทศไทยสู่เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน” (Transformation to Hi-Value and Sustainable Thailand)⁴

2.4.1 พลิกโฉมประเทศไทย สู่เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน (Transformation to Hi-Value and Sustainable Thailand)

การวางกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 มีจุดประสงค์ เพื่อพลิกโฉมประเทศไทย หรือ เปลี่ยนแปลงประเทศขนานใหญ่ (Thailand's Transformation) ภายใต้แนวคิด “Resilience” ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการลดความเปราะบาง สร้างความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวให้อยู่รอดได้ในสภาวะวิกฤติ โดยสร้างภูมิคุ้มกันทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อให้ประเทศสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยการพลิกโฉมประเทศไทยครอบคลุมตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก ในขณะเดียวกัน กรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังมุ่งกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการสร้างสมดุลในการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาแก่ทุกภาคส่วน เศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการสร้างสมดุลระหว่างความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ

³ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2559, ธันวาคม). ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579).

⁴ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564, กุมภาพันธ์). เอกสารประกอบการระดมความคิดเห็นกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ สิบสาม พ.ศ. 2566 - 2570.

กับความสามารถในการพึ่งตนเอง พร้อมทั้งการปรับเปลี่ยนองคาพยพในมิติต่าง ๆ ให้เท่าทันและสอดคล้องกับพลวัตและบริบทใหม่ของโลก โดยคำนึงถึงเงื่อนไขของสถานการณ์และทรัพยากรของประเทศ นอกจากนี้กรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนทุกกลุ่ม และส่งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่นต่อไป เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศทั้งหมดตามที่กล่าวถึงข้างต้น การพลิกโฉมประเทศไทย (Thailand's Transformation) ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จึงมีเป้าหมายหลักเพื่อพลิกโฉมประเทศไปสู่ **“เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน”** หรือ **“Hi-Value and Sustainable Thailand”** โดยใช้องค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการยกระดับศักยภาพและพัฒนาประเทศในทุกมิติ เพื่อสนับสนุนเสริมสร้างการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและขีดความสามารถในการแข่งขัน และเพื่อส่งเสริมโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมอย่างทั่วถึง ตลอดจนเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปในทิศทางที่ประเทศสามารถปรับตัวและรองรับกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน ตลอดจนสามารถอยู่รอดและเติบโตได้อย่างต่อเนื่องในระยะยาวไปพร้อมกับการรักษาความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.4.2 องค์ประกอบหลักของการขับเคลื่อนประเทศสู่ **“เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน” (Hi-Value and Sustainable Thailand)**

เนื่องด้วยเป้าประสงค์ที่ต้องการให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่ระบุทิศทางทางการพัฒนาประเทศที่ควรมุ่งเน้นได้อย่างชัดเจน การกำหนดกรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จึงมุ่งเน้นคัดเลือกประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงในการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ Hi-Value and Sustainable Thailand ในองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) **เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (High Value-Added Economy)** 2) **สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค (High Opportunity Society)** 3) **วิถีชีวิตที่ยั่งยืน (Eco-Friendly Living)** และ 4) **ปัจจัยสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศ (Key Enablers for Thailand's Transformation)** โดยภายใต้องค์ประกอบในแต่ละด้าน ได้มีการกำหนด **“หมุดหมาย” (Milestones)** ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ ‘เป็น’ มุ่งหวังจะ ‘มี’ หรือต้องการจะ ‘ขจัด’ ในช่วงระยะเวลา 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีความสำคัญต้องการพลิกโฉมประเทศสู่การเป็น Hi-Value ภายในปี 2570 โดยรายละเอียดขององค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน และหมุดหมาย มีดังนี้

1) **เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (High Value-Added Economy)** ไทยมีความสามารถในการแข่งขันสูง บนพื้นฐานของการสร้างมูลค่าเพิ่ม จากการพัฒนาต่อยอด และใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม พร้อมกับการลดผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อม และมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการปรับทิศทางของภาคการผลิตเดิมที่มีความสำคัญ แต่มีความเสี่ยงที่จะสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในอนาคตและมีความเสี่ยงที่จะสูญเสียส่วนแบ่งทางการตลาดหรือได้รับผลกระทบเชิงลบจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกหากไม่มีการปรับตัว และส่งเสริมภาคการผลิตที่ไทยมีศักยภาพสอดคล้องกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยหมุดหมายที่ประเทศต้องบรรลุให้ได้ภายในระยะ 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เพื่อให้เป้าหมายของการมี **“เศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม”** บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย

หมุดหมายที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงภาคเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเป็นแหล่งรายได้และการจ้างงานที่สำคัญ อย่างไรก็ตามภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรของไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายหลายประการที่อาจลดทอนความสามารถในการแข่งขัน อาทิ การแข่งขันด้านราคาที่สูงขึ้นในกลุ่มสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำ การเปลี่ยนแปลง

สภาพภูมิอากาศ มาตรฐานด้านความปลอดภัยในระดับนานาชาติที่เข้มงวดขึ้นต้นทุนในการจัดหาน้ำเพื่อการเกษตร และค่าจ้างแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้น ในขณะเดียวกัน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีอัตโนมัติ และเทคโนโลยีดิจิทัล จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูป การเกษตรสามารถนำมาใช้จัดการกับความเสี่ยงและข้อจำกัดข้างต้นและยังเป็นโอกาสในการเพิ่มมูลค่าของผลผลิต ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับรายได้ของเกษตรกรและผู้ประกอบการแปรรูป รวมทั้งการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ

หมวดหมู่ที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความยั่งยืนการท่องเที่ยวเป็นภาคบริการที่สำคัญของไทย โดยสร้างมูลค่าเพิ่มสูงถึงร้อยละ 18 ของ GDP มีการจ้างงานกว่า 8.3 ล้านตำแหน่ง และมีห่วงโซ่อุปทานขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงไปยังหลายอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวจึงเป็นหนึ่งในกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง แต่ด้วยรูปแบบกิจกรรมและการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ผ่านมามักเน้นให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้อย่างรวดเร็วจากการดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติปริมาณมาก ๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว เมื่อประกอบกับสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะธุรกิจภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหยุดชะงักทั่วโลก และอาจทำให้รูปแบบของตลาดการท่องเที่ยวต้องเปลี่ยนแปลงไปในระยะยาว เมื่อพิจารณาประกอบกับบริบทความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับโลกที่ส่งผลให้รูปแบบการเดินทางและพฤติกรรมการท่องเที่ยวเปลี่ยนไป ก่อให้เกิดโอกาสในการใช้จุดเด่นและความสร้างสรรค์เพื่อพลิกฟื้นรูปแบบการท่องเที่ยวไทยสู่ท่องเที่ยวที่มีมูลค่าสูง มีเอกลักษณ์ บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติได้รับการฟื้นฟู อันเป็นการมุ่งเน้นสู่การเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน

หมวดหมู่ที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าของอาเซียน ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์สันดาปภายในที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมยานยนต์เป็นภาคการผลิตที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่พลิกผันที่สุด ประกอบกับแนวโน้มความพยายามในการลดก๊าซเรือนกระจกระดับโลก ส่งผลให้หลายประเทศมีนโยบายที่จะยกเลิกการใช้ยานยนต์ที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลในอนาคตอันใกล้ ดังนั้น การสนับสนุนให้เกิดการปรับนิเวศของอุตสาหกรรมยานยนต์ของไทยไปสู่ยานยนต์ไฟฟ้าจะเป็นโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันและเพิ่มการจ้างงานในอนาคต นอกจากนี้การเปลี่ยนผ่านของการใช้รถยนต์ภายในประเทศไปสู่การใช้ยานยนต์ไฟฟ้า ยังจะช่วยลดปริมาณการปล่อยมลพิษอากาศและก๊าซเรือนกระจกได้อีกด้วย

หมวดหมู่ที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง อุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์และสุขภาพครบวงจร เป็นการต่อยอดจากธุรกิจการรักษาพยาบาลและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ประเทศไทยมีฐานเดิมที่แข็งแกร่งและมีห่วงโซ่อุปทานเชื่อมโยงต่อเนื่องครอบคลุมหลายอุตสาหกรรม ซึ่งแม้โลกจะเกิดวิกฤตการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ประเทศไทยก็ยังได้รับการยอมรับในระดับสากลถึงระบบสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพและสามารถรับมือกับการแพร่ระบาดได้เป็นอย่างดีอุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์และสุขภาพครบวงจรของไทยจึงมีศักยภาพที่จะเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอนาคต โดยสามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสที่มาพร้อมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีกระแสความตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพ รวมถึงการเข้าสู่สังคมสูงวัยทั่วโลกที่ส่งผลให้เกิดความต้องการสินค้าและบริการทางการแพทย์และการดูแลสุขภาพมีความเฉพาะทางและมีคุณภาพเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งต้องอาศัยการสนับสนุนการลงทุนในงานวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ให้มีคุณภาพสูงและได้มาตรฐานสากล รวมถึงการต่อยอดองค์ความรู้และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อยกระดับการให้บริการทางการแพทย์และการส่งเสริมสุขภาพขั้นสูงอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของระบบสาธารณสุขในภาพรวมให้เพียงพอและมีการกระจายตัวบุคลากรและทรัพยากรด้านสาธารณสุขอย่างเหมาะสม

หมายเหตุที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและจุดยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค ความได้เปรียบด้านภูมิรัฐศาสตร์และศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และแนวโน้มการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนความปกติใหม่ภายใต้แนวคิดภูมิภาคนิยม (Regionalism) ประกอบกับไทยเป็นประเทศที่มีแนวระเปียงเศรษฐกิจระดับภูมิภาคพาดผ่านมากที่สุด มีเส้นทางคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ที่ครอบคลุม ได้มาตรฐาน และโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักทั้งในประเทศและแนวชายแดนรอบด้าน มีฐานเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับห่วงโซ่คุณค่าโลก พร้อมทั้งมีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ส่งผลให้ประเทศไทยมีโอกาสพัฒนาสู่การเป็นประตูการค้าการลงทุนที่สำคัญของภูมิภาค หากมีการเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งและการเชื่อมโยงโครงข่ายโลจิสติกส์ในอาเซียนอย่างไร้รอยต่อ

หมายเหตุที่ 6 ไทยเป็นฐานการผลิตอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและบริการดิจิทัลของอาเซียน ประเทศไทยมีฐานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่เข้มแข็ง โดยมีการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์คิดเป็นมูลค่ากว่าร้อยละ 15.4 ของการส่งออกทั้งหมด 95 มีโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลที่ครอบคลุมประชากรส่วนใหญ่ของประเทศและมีคุณภาพสูง รวมทั้งมีตลาดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และบริการด้านดิจิทัลขนาดใหญ่อันดับต้น ๆ ของอาเซียน อย่างไรก็ตาม ห่วงโซ่มูลค่าในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มต่ำ อาทิ การรับจ้างผลิต และยังขาดการพัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีในเชิงพาณิชย์เป็นของตนเอง และโดยที่การเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล (Digital Transformation) ได้ผลักดันให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ต้องมีการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจและในชีวิตประจำวันมากขึ้น ในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จึงเป็นโอกาสที่สำคัญของประเทศในการปรับบทบาท จากหนึ่งในห่วงโซ่ที่เปราะบางและสร้างมูลค่าได้ต่ำสู่การเป็นฐานการผลิตสินค้าขั้นสูงและบริการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อยกระดับผลิตภาพสร้างมูลค่าเพิ่ม และเกื้อหนุนการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในทุกภาคส่วน

2) สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค (High Opportunity Society) ทุกกลุ่มคนในประเทศมีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเต็มศักยภาพ ประชาชนได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม ทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค และประเทศมีความเหลื่อมล้ำลดลงในทุกมิติ โดยการใช้เทคโนโลยี ฐานข้อมูลสารสนเทศ และดิจิทัลแพลตฟอร์ม เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการแข่งขันที่เปิดกว้างและเป็นธรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในเชิงธุรกิจ และผลักดันให้เกิดการเพิ่มผลิตภาพและพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพบริการสาธารณะในเมืองหลักและท้องถิ่นต่างจังหวัด เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในเชิงพื้นที่ ตลอดจนการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยด้วยโอกาสอย่างตรงกับปัญหาความต้องการ การใช้นโยบายการเงินการคลังเพื่อสนับสนุนการกระจายรายได้ และการจัดความคุ้มครองทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มพลวัตการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม (socioeconomic mobility) ทั้งนี้ การมุ่งลดความเหลื่อมล้ำในเชิงธุรกิจ เชิงพื้นที่ และเพิ่มพลวัตการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าว จะนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ความมั่งคั่ง และการเข้าถึงการศึกษา สาธารณสุข และบริการสาธารณะอื่น ๆ ที่มีคุณภาพ โดยหมายเหตุที่ต้องบรรจุในห้วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เพื่อผลักดันการสร้าง “สังคมแห่งโอกาสและความเสมอภาค” อย่างเป็นรูปธรรมประกอบด้วย

หมายเหตุที่ 7 ไทยมี SMEs ที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ เศรษฐกิจไทยขับเคลื่อนโดย SMEs ถึงร้อยละ 43.2 และมีการจ้างงานกว่า 11 ล้านคน แต่ SMEs ส่วนใหญ่มีข้อจำกัดทั้งในด้านการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การจัดหาแรงงาน และการแข่งขันกับธุรกิจขนาดใหญ่ อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่จะต้องเผชิญการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้บริโภคเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคได้อย่างรวดเร็ว และยังเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรายใหม่สามารถเข้ามาแข่งขันในตลาดได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ สภาพเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวยังเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลให้ SMEs

จำนวนมากได้รับผลกระทบและมีแนวโน้มต้องปิดกิจการ ส่งผลต่อการจ้างงาน และคุณภาพชีวิตของประชาชนในที่สุด การเพิ่มโอกาสและเร่งพัฒนาศักยภาพของ SMEs ให้สามารถใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการดำเนินธุรกิจตลอดกระบวนการ และสามารถปรับตัวสู่ธุรกิจใหม่ที่มีแนวโน้มความต้องการมากขึ้นและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ อาทิ สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จะช่วยลดทอนความเสี่ยงดังกล่าว พร้อมทั้งลดความเหลื่อมล้ำในด้านรายได้ ความมั่งคั่ง เพิ่มการแข่งขันในตลาดซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การยกระดับผลิตภาพ พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง และเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

หมายเหตุที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองหลักของภูมิภาคที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจทันสมัยและน่าอยู่ ฐานเศรษฐกิจหลักของประเทศอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคตะวันออก โดยมีกรุงเทพมหานครเป็นเมืองโตเดี่ยว ซึ่งมีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานที่สูงกว่าเมืองหลักอื่นๆ ของประเทศอย่างมาก ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ ซึ่งนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำในมิติด้านโอกาสอื่น ๆ ทั้งด้านการทำงาน รายได้ และการเข้าถึงการศึกษาและบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่จึงเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาประเทศของไทยมาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม พื้นที่ในภาคต่างๆ ของประเทศมีศักยภาพและโอกาสที่สามารถนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภาคและประเทศโดยรวม ในขณะเดียวกัน ความก้าวหน้าเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถช่วยให้การกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นไปได้ง่ายขึ้น การย้ายถิ่นฐานของแรงงานกลับสู่ท้องถิ่นต่างจังหวัดจากวิกฤตโควิด-19 และกระแสการให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regionalization) จะเป็นทั้งโอกาสและแรงผลักดันในการพัฒนาพื้นที่ทั้งในแง่ของการส่งเสริมการค้าการลงทุน การเสริมสร้างศักยภาพของท้องถิ่นและชุมชนเพื่อรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การยกระดับคุณภาพของบริการสาธารณะในพื้นที่ และการพัฒนาพื้นที่ให้น่าอยู่และมีคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

หมายเหตุที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม แม้ว่าสัดส่วนคนจนโดยรวมจะลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ประเทศไทยยังคงมีคนจนจำนวนหนึ่งที่ติดอยู่กับกับดักความยากจนเรื้อรังและ/หรือข้ามรุ่น โดยที่ผลประโยชน์จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจกระจายไปไม่ถึง และยังคงซ้ำเติมด้วยการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อาทิ วิกฤตเศรษฐกิจ อัตราการพึ่งพิงในครัวเรือนที่สูงขึ้น และการเข้าถึงเทคโนโลยี ที่อาจลดทอนโอกาสในการขยับสถานะ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อความเหลื่อมล้ำ โดยเฉพาะเมื่อความยากจนและขัดสนถูกส่งผ่านไปยังรุ่นลูกหลาน ในขณะเดียวกัน คนใกล้จนและกลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทั้งแบบดั้งเดิมและแบบใหม่ (gig workers) จำเป็นต้องได้รับความคุ้มครองที่เพียงพอเหมาะสมเพื่อลดความเสี่ยงและสร้างความมั่นคงทางรายได้ ทั้งนี้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบข้อมูลสารสนเทศ ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยระบุกลุ่มเป้าหมาย ปัญหา และความจำเป็นนำไปสู่การออกแบบนโยบายช่วยเหลือครอบครัวยากจนข้ามรุ่นได้อย่างเฉพาะเจาะจง แก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด และสามารถสร้างแต้มต่อได้อย่างเหมาะสม รวมถึงสามารถออกแบบระบบประกันสังคมให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการและรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนไป

3) วิถีชีวิตที่ยั่งยืน (Eco-Friendly Living) ทุกภาคส่วนในสังคมมีรูปแบบการดำเนินชีวิตและกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และสภาพภูมิอากาศ พร้อมทั้งสามารถรับมือและมีภูมิคุ้มกันจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ ทั้งการจัดการของภาครัฐและบทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เพื่อมุ่งจัดการกับปัญหาที่เป็นภัยคุกคามสำคัญทั้งในประเทศไทยและในระดับโลก ซึ่งได้แก่ ปัญหาขยะ มลพิษทางน้ำ มลพิษอากาศ ก๊าซเรือนกระจก และความเสี่ยงของภัยธรรมชาติอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ด้วยการยกระดับระบบการจัดการและโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งทั้งพัฒนาเทคโนโลยีที่มุ่งให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและบริโภคให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดย

หมุดหมายที่ต้องบรรลุในห้วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เพื่อผลักดันการสร้าง “วิถีชีวิตที่ยั่งยืน” อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย

หมุดหมายที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ ขยะ น้ำเสีย มลพิษอากาศ และก๊าซเรือนกระจก ถือเป็นผลพลอยได้จากการกระบวนการผลิตและบริโภค ซึ่งในปัจจุบันได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระดับที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและทำลายความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ โดยปริมาณขยะและน้ำเสียที่มีปริมาณสูงเกินกว่าความสามารถในการกำจัด ได้เล็ดรอดออกสู่สิ่งแวดล้อมจนเป็นผลเสียต่อคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำและสิ่งมีชีวิตในทะเล ในขณะเดียวกัน มลพิษอากาศ PM 2.5 ซึ่งมีแหล่งที่มาสำคัญจากการจราจรและเผาพื้นที่เกษตร ส่งผลให้หลายพื้นที่ของประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาคุณภาพอากาศที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ ปริมาณก๊าซเรือนกระจกของทั้งโลกที่ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จะทำให้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีหลายประการได้ส่งผลให้การจัดการปัญหาทางสิ่งแวดล้อมทั้ง 4 ประการอย่างยั่งยืนสามารถทำได้ด้วยต้นทุนที่ลดต่ำลงเรื่อย ๆ และยังเป็นโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้ในอีกทางหนึ่งด้วย โดยเทคโนโลยีการรีไซเคิลและการบำบัดน้ำเสียทำให้สามารถนำวัสดุหลายประเภทและน้ำที่ใช้แล้วมาหมุนเวียนใช้ประโยชน์ได้ใหม่ เทคโนโลยีชีวภาพสามารถนำมาใช้เพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อลดความจำเป็นในการเผาพื้นที่ของเกษตรกร นอกจากนี้ พลังงานหมุนเวียนและยานยนต์ไฟฟ้าจะเป็นโอกาสในการลดก๊าซเรือนกระจกและมลพิษอากาศได้อย่างมหาศาล

หมุดหมายที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ผ่านมา ภัยธรรมชาติหลายประเภท โดยเฉพาะ อุทกภัย ภัยแล้ง วาตภัย ไฟป่า และการกัดเซาะชายฝั่ง เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความสูญเสียเป็นประจำทุกปี ทั้งต่อชีวิต ทรัพย์สิน ทรัพยากรธรรมชาติ และมูลค่าทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อภัยธรรมชาติข้างต้นทวีความถี่และระดับความรุนแรงเพิ่มขึ้น พร้อมกันนั้น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังอาจทำให้ภัยธรรมชาติประเภทอื่น ๆ ที่ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยมากเท่าใดนักในปัจจุบัน กลายเป็นภัยคุกคามที่สำคัญในอนาคต อาทิ การเกิดน้ำท่วมพื้นที่ชายฝั่งอันเนื่องมาจากระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้น และสภาพอากาศร้อนจัด นอกจากนี้ แนวโน้มการขยายตัวของเมืองที่เพิ่มขึ้นอาจยิ่งซ้ำเติมให้ความเสี่ยงของภัยธรรมชาติเพิ่มขึ้นได้ หากขาดการควบคุมด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินและพัฒนาสิ่งก่อสร้างอย่างเหมาะสม ดังนั้น การลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งในมิติของการป้องกันและบรรเทาภัย รวมทั้งการปรับตัวเพื่อลดผลกระทบ จึงเป็นความท้าทายที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความยั่งยืนของประเทศในระยะต่อไป

4) ปัจจัยสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศ (Key Enablers for Thailand's Transformation) ปัจจัยขับเคลื่อนที่เอื้อต่อการเปลี่ยนผ่านประเทศไปสู่การเป็น Hi-Value and Sustainable Thailand โดยเฉพาะ กลไกการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งระบบการศึกษา และการยกระดับและปรับทักษะแรงงาน ที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและโลกยุคใหม่ และส่งเสริมการเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ภาคการผลิตและบริการที่มีผลิตภาพและมูลค่าสูง และกลไกการบริหารจัดการภาครัฐ ทั้งระเบียบกฎหมาย ระบบงบประมาณ โครงสร้างพื้นฐาน การให้บริการสาธารณะ ตลอดจนการติดตามประเมินผลที่ทันสมัย เท้าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ตอบสนองความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยหมุดหมายที่ต้องบรรลุในระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เพื่อสร้าง “ปัจจัยสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศ” ประกอบด้วย

หมุดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต คนเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตาม คุณภาพการศึกษาและระบบการพัฒนาทักษะแรงงานของไทยยังอยู่ในระดับต่ำ อีกทั้งยังประสบกับความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึง ส่งผลให้ขาด

แคลนกำลังแรงงานที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระยะต่อไป ปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้นจากอนาคตของงานและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของทางเทคโนโลยี วิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่มาพร้อมกับความต้องการงานและทักษะประเภทใหม่ ๆ รวมถึงทักษะทางพฤติกรรม (Soft Skills) ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรซึ่งส่งผลให้กำลังแรงงานลดลงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การขาดความพร้อมทางเทคโนโลยีและความแตกต่างระหว่างพื้นที่ยังอาจทำให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและทักษะเพิ่มสูงมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การลดลงของประชากร และการขยายตัวของความเป็นเมืองจะนำมาซึ่งโอกาสในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและฝึกอบรม ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้สามารถผลิตและพัฒนาากำลังคนที่มีสมรรถนะสูง เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการเปลี่ยนผ่านประเทศไปสู่การเป็น Hi-Value and Sustainable Thailand ต่อไป

หมายเหตุที่ 13 ไทยมีภาครัฐขนาดเล็ก ยืดหยุ่น คล่องตัว และมีสมรรถนะสูง ภาครัฐมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในทุกมิติ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันภาครัฐของไทยมีขนาดใหญ่ขาดความคล่องตัว และมีรายจ่ายประจักษ์มาก อีกทั้งยังมีโครงสร้างการบริหารงานแบบรวมศูนย์แต่ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และมีกฎหมายจำนวนมากที่ยังล้าสมัยและขาดการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ ในระยะต่อไป ปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะขยายตัวไปสู่ปัญหาภาระทางการคลังที่เพิ่มขึ้นจากการเข้าสู่สังคมสูงวัย ความเสียหายทางเศรษฐกิจจากความล่าช้าในการปรับตัวให้เท่าทันกับเศรษฐกิจฐานเทคโนโลยี และการทำนุรูปแบบใหม่ รวมไปถึงความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่มีอย่างจำกัด ท่ามกลางกระแสการตระหนักรู้ของสาธารณชน (Public Awareness) และการขยายตัวของความเป็นเมือง ดังนั้น ภาครัฐจึงจำเป็นต้องปรับโครงสร้างและการบริหารงานให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัวและมีสมรรถนะสูง โดยอาศัยโอกาสจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการปรับปรุงกระบวนการพัฒนาระบบข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการให้บริการสาธารณะ ตลอดจนมุ่งปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการปรับโครงสร้างและพลิกโฉมประเทศในมิติต่าง ๆ และส่งเสริมศักยภาพของทุกภาคส่วนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

2.5 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)⁵ การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาพร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ได้แก่ยุทธศาสตร์การสร้างเสริมเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางการพัฒนาที่มีความสำคัญสูงและสามารถผลักดันสู่การปฏิบัติ ดังนี้

2.5.1 เสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร จัดระบบการปลูกพืชให้สอดคล้องปริมาณน้ำที่หาได้ คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพและขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกรให้มากขึ้น และส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการรวบรวม คัดเลือก และปรับปรุงพันธุ์กรรมพืช สัตว์ สัตว์น้ำ และจุลินทรีย์ของท้องถิ่น

2.5.2 สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยส่งเสริมการวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิต วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปใหม่ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความหลากหลายของสินค้า และพัฒนารูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ เพื่อปรับระบบการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

⁵ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2564.

2.5.3 ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ โดยพัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ และขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง

2.5.4 เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร โดยเสริมสร้างศักยภาพของสถาบันเกษตรกรและการรวมกลุ่ม ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืช ปศุสัตว์ และการทำประมงให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด (Zoning) วิจัยพัฒนาและใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรสมัยใหม่ในกระบวนการผลิต สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรและการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรชีวภาพเพื่อต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง บริหารจัดการผลผลิตอย่างเป็นระบบครบวงจร พัฒนากลไกจัดการความเสี่ยงที่กระทบต่อสินค้าเกษตร และสร้างความร่วมมือด้านการเกษตรกับประเทศเพื่อนบ้าน

2.5.5 ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเกษตร ส่งเสริมขยายผลและพัฒนาการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และควบคุมการใช้สารเคมีการเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

2.5.6 พัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคเกษตรและสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยพัฒนาฐานข้อมูลด้านอุปสงค์และอุปทานด้านการเกษตร สร้างบุคลากรด้านการเกษตร และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรให้ทันสมัย

2.6 นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์⁶

2.6.1 นโยบายหลัก 12 ด้าน

1. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย

1.1 การพัฒนาภาคอุตสาหกรรม

พัฒนาอุตสาหกรรมเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green (BCG) Economy) โดยนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาพัฒนาต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมในการผลิตสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม และบริการของท้องถิ่น ปรับระบบการบริหารจัดการการผลิตและระบบโลจิสติกส์ ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาเพิ่มมูลค่า การบริหารจัดการของเสีย อุตสาหกรรมและขยะแบบ คลัสเตอร์ระหว่างอุตสาหกรรมและชุมชนในแต่ละพื้นที่ของจังหวัด กลุ่มจังหวัด เพื่อลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับกฎระเบียบทางด้านสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

1.2 พัฒนาภาคเกษตร

1) รักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและรายได้ให้กับเกษตรกรในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และข้าวโพด โดยผ่านเครื่องมือและมาตรการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ ไม่เป็นภาระกับงบประมาณแผ่นดินเกินสมควร จัดให้มีระบบประกันภัยสินค้าเกษตร พัฒนาระบบตลาดที่เชื่อมโยง ผลผลิตของเกษตรกรถึงผู้ประกอบการแปรรูปและผู้บริโภคอย่างเป็นธรรม การใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือในการขยายและเข้าถึงตลาดในรูปแบบต่างๆ การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร ที่มีประสิทธิภาพ

2) ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ โดยจัดให้มีมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มรายได้และลดต้นทุนการเกษตรครบวงจร ตั้งแต่การปรับโครงสร้างต้นทุนการผลิต อาทิ เมล็ดพันธุ์ พื้นที่เพาะปลูก ปุ๋ย เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร แหล่งน้ำ และระบบไฟฟ้าเพื่อการเกษตร การลดภาระหนี้สินโดยให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบที่มีต้นทุนต่ำ

⁶ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2562, กรกฎาคม). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา.

การลดความเสี่ยงจากราคาพืชผลทางการเกษตร การพัฒนาทักษะอาชีพเสริมรายได้ รวมทั้งการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี การเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิต และการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมกับฐานทรัพยากรในพื้นที่และความต้องการของตลาด นำระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตร ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการจัดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) และส่งเสริมกลไกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รวมทั้งระบบการบริหารจัดการเชิงรุกมาใช้ในการบริหารจัดการ การผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่

3) พัฒนานองค์กรเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยเพิ่มทักษะการประกอบการและพัฒนาความเชื่อมโยงของกลุ่มเกษตรกร วิชากิจชุมชน และสหกรณ์ในทุกระดับ โดยเฉพาะด้านการตลาด การค้าออนไลน์ ระบบบัญชี เพื่อขยายฐานการผลิตและฐานการตลาดของสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง มีความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ไปสู่เกษตรกรอัจฉริยะ เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรได้อย่างมั่นคงต่อไปในอนาคต

4) ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกร โดยใช้ประโยชน์จากฐานความหลากหลายทางชีวภาพ การลด ละ เลิกใช้ยาปราบศัตรูพืชโดยเร็ว โดยต้องจัดหาสารทดแทนที่มีประสิทธิภาพเพียงพอและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร ที่มีมูลค่าเพิ่มและโอกาสทางเศรษฐกิจ อาทิ เกษตรอินทรีย์ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ และเกษตรแปรรูป เพื่อต่อยอดไปสู่เกษตรอุตสาหกรรม ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีในการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย

5) ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ รวมทั้งดูแลและลดความเสียหายจากการทำการเกษตร ในพื้นที่ประสบภัยทางธรรมชาติซ้ำซาก โดยกำหนดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning)

6) ส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ โดยการสนับสนุนพันธุ์กล้าไม้ และให้ความรู้ ในการบริหารจัดการเชิงพาณิชย์อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการปลูก บำรุงรักษา ดูแล และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ให้แก่เกษตรกรอีกทางหนึ่ง

7) ส่งเสริมการทำปศุสัตว์ให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยส่งเสริมการตลาด วิจัยและพัฒนาพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจและสัตว์พื้นบ้าน อาทิ โคเนื้อ แพะ และแกะ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนามาตรฐานการผลิต และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ทั้งภายใน ประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการส่งออกผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไปสู่ตลาดโลก

8) พัฒนาและสนับสนุนอาชีพการทำประมงให้เกิดความยั่งยืนบนพื้นฐานของการรักษา ทรัพยากรทางการประมงและทรัพยากรทางทะเลให้มีความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขีดความสามารถการทำประมงอย่างถูกต้องในกลุ่มประมงพื้นบ้านและเชิงพาณิชย์ การเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้และลดต้นทุนการทำประมง ลดอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมการรวมกลุ่มประมงชายฝั่งและประมง พื้นบ้าน เพื่อสร้างพลังในการประกอบอาชีพควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ในพื้นที่ และเร่งพัฒนาการเพาะเลี้ยงในทะเลที่สอดคล้องกับแผนการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ รวมถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากภูมิปัญญาในการแปรรูปมาเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และสินค้าประมง

2. การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก

ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจชุมชนผ่านอัตลักษณ์ของพื้นที่ โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ของไทย ผู้ประกอบการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และสหกรณ์ในชุมชนให้สามารถใช้ประโยชน์และต่อยอดจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภูมิปัญญาวัฒนธรรม และทรัพยากรในพื้นที่ รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างสรรค์คุณค่าผลิตภัณฑ์และบริการของ

ชุมชนที่มีอัตลักษณ์ และมีมาตรฐานการผลิตตามหลักสากล ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง นำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนและมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดมากขึ้น

3. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน

3.1 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน โดยจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ราษฎรที่ยากไร้และเกษตรกรตามหลักการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ การกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รกร้าง และมีมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่มีใช้เกษตรกรและผู้ยากจน จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ดิน จัดทำหลักฐานการถือครองที่ดินของรัฐทุกประเภท จัดทำแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน และเร่งแก้ไขปัญหาเขตที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าที่ไม่ชัดเจน เพื่อลดข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ

3.2 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล โดยเชื่อมโยงกับแผนบริหารจัดการน้ำ 20 ปี ของประเทศ เพิ่มผลิตผลในการจัดการและการใช้น้ำทุกภาคส่วน จัดให้มีน้ำสะอาดใช้ทุกครัวเรือนในชุมชนชนบท ในปริมาณ คุณภาพ และราคา ที่เข้าถึงได้ มีระบบการจัดการน้ำชุมชนที่เหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริม พื้นฟู อนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่พักน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ แอ่งน้ำบาดาล การระบายน้ำ ชายฝั่ง เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมระดับสากล ดูแลภัยพิบัติจากน้ำ พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ และเพิ่มพื้นที่ชลประทาน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างระบบจัดสรรน้ำที่เป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการน้ำในชุมชนตามแนวพระราชดำริ

3.3 แก้ไขปัญหาก๊าซเรือนกระจกและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งเน้นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สร้างสังคมคาร์บอนต่ำและปลอดภัยขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน กำหนดมาตรการควบคุมการเผาพื้นที่เพื่อทำการเพาะปลูก ปรับปรุงการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งระบบ และการสร้าง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการรับมือและปรับตัว เพื่อลดความเสียหายจากภัยธรรมชาติ และผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐ และภาคเอกชนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงระบบบริหารจัดการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายตามพันธกรณีระหว่างประเทศไทยเข้าร่วมและให้สัตยาบันไว้

3.4 พัฒนากลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการจัดทาระบบการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์มาใช้เป็นเครื่องมือเชิงนโยบาย ในการเพิ่มขีดความสามารถในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ ในสังคม และบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้งระดับประเทศ ราชสาขา และเชิงพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ลดความขัดแย้งระหว่างยุทธศาสตร์ต่างๆ โดยเฉพาะระหว่างยุทธศาสตร์ราชสาขากับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

2.6.2 นโยบายเร่งด่วน 12 เรื่อง

1. การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน โดยลดข้อจำกัดในการประกอบอาชีพของคนไทย การจัดการระบบการขนส่งสาธารณะผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ทบทวนรูปแบบและมาตรฐานหาบเร่แผงลอยในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เพื่อยังคงเอกลักษณ์ของเมืองหลวงแห่งร้านอาหารริมถนน ทำให้บ้านเมืองเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงาม แก้ไขปัญหานี้สินและลดภาระหนี้สินของประชาชนในกองทุนหมู่บ้าน กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาหนี้สินนอกระบบ การฉ้อโกงหลอกลวงประชาชนโดยครอบคลุมไปถึงการฉ้อโกงหลอกลวงผ่านระบบออนไลน์ ปรับปรุงระบบภาษีและการให้สินเชื่อที่เอื้อให้ประชาชนสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองได้ตามความพร้อม ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ จัดทำแนวทางการกำหนดสิทธิและการจัดการสิทธิในที่ดินของเกษตรกรที่เหมาะสม ลดอุปสรรคในธุรกิจประมงพาณิชย์และประมงชายฝั่ง รวมทั้งช่วยเหลือดูแลประมงพื้นที่โดยยังต้องสอดคล้องกับมาตรฐานด้านการประมงขององค์การระหว่างประเทศ

2. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม โดยจัดพื้นที่การเกษตรให้สอดคล้องกับระบบบริหารจัดการน้ำและคุณภาพของดินตาม Agri-Map กำหนดเป้าหมายรายได้เกษตรกรให้สามารถมีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และข้าวโพด ด้วยการชดเชย การประกันรายได้ ส่งเสริมระบบประกันภัยสินค้าเกษตร หรือเครื่องมือทางการเงินสมัยใหม่ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางวินัยการเงินการคลังของภาครัฐในระยะยาว ส่งเสริมเกษตรกรพันธสัญญา และศึกษารูปแบบระบบแบ่งปันผลกำไรสินค้าเกษตรที่เป็นธรรมให้แก่เกษตรกร แก้ไขปัญหาข้าวครบวงจร ส่งเสริมการใช้ยางพาราในภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ส่งเสริมการใช้ผลผลิตทางการเกษตรในอุตสาหกรรมพลังงาน สร้างนวัตกรรมและเครื่องมือทางการเกษตรในราคาที่เข้าถึงได้เพื่อลดต้นทุนการผลิต ควบคุมมาตรฐานการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมีในการเกษตรเพื่อนำไปสู่การลด ละ เลิกการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมี โดยจัดหาสิ่งทดแทนที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร ต่อยอดภูมิปัญญาและความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป รวมทั้งเร่งศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการใช้กัญชา กัญชง และพืชสมุนไพรในทางการแพทย์ อุตสาหกรรมทางการแพทย์ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการสร้างรายได้ของประชาชน โดยกำหนดกลไกการดำเนินงานที่รัดกุม เพื่อมิให้เกิดผลกระทบทางสังคมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างเคร่งครัด

3. การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต โดยต่อยอดอุตสาหกรรมเป้าหมายและวางรากฐานการพัฒนาภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว ดึงดูดการลงทุนของภาคเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเขตเศรษฐกิจพิเศษ เมืองอัจฉริยะ และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน ที่ทันสมัย รวมทั้งวางรากฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายในระบบ 5G ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และชุมชน ในการเข้าถึงตลาดในประเทศและตลาดโลก ผ่านแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ในการให้บริการสาธารณสุขและการ ศึกษาทางไกล การสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะทั้งในส่วนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เกษตรกร รวมถึงผู้ประกอบการยุคใหม่ พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อเป็นฐานในการขับเคลื่อนประเทศด้วยปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต

4. การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย ตั้งแต่การป้องกันก่อนเกิดภัย การให้ความช่วยเหลือระหว่างเกิดภัย และการแก้ไขปัญหาในระยะยาว โดยจัดระบบติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง และกำหนดมาตรการที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนให้ได้มากที่สุดและทันทั่วทั้ง รวมทั้งพัฒนาการปฏิบัติการฝนหลวงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.7 การพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)⁷

2.7.1 กรอบแนวคิดการพัฒนา

1) เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาการเกษตร แม้ว่าจะมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้กับการพัฒนาการเกษตรของประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาของเกษตรกรยังคงมีอยู่ในสังคมไทย เป็นเพราะเกษตรกรไทยส่วนใหญ่เป็นรายย่อย การทำการเกษตรหลายพื้นที่ยังเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ควรได้รับการแก้ไข โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกษตรกรพัฒนาระบบการผลิตให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ตามหลักความพอประมาณ

2) แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลงและการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ แรงงานในภาคการเกษตรลดลงเนื่องมาจากเคลื่อนย้ายไปทำงานในภาคการผลิตอื่น การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายตัวของภาคการผลิตอื่น และทัศนคติของเกษตรกรส่วนใหญ่คิดว่าการทำการเกษตรเป็นงานที่หนักและลำบาก ไม่คุ้มค่า ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ไม่สนใจทำอาชีพการเกษตร ส่งผลให้แรงงานภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลง ซึ่งปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ

⁷ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2559, กันยายน). แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564).

3) การปรับตัวของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) เกษตรกรจำนวนมากยังมีข้อจำกัดในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตเชื่อมโยงไปจนถึงการแปรรูปและการตลาด การขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้ปัจจัยการผลิตทำให้ปัจจัยการผลิตดังกล่าวมากเกินความจำเป็น การปรับตัวของเกษตรกร จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เป้าหมายการพัฒนาการเกษตรของประเทศบรรลุผลสำเร็จได้

4) การส่งเสริมการทำเกษตรในรูปแบบของการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

5) การบริหารจัดการสินค้าเกษตร ภาคการเกษตรมีความอ่อนไหวและเปราะบางมากกว่าภาคการผลิตอื่นๆ จึงควรเน้นในเรื่องการวางแผนความต้องการและการผลิตสินค้าเกษตร (Demand & Supply) ในระดับจังหวัด เพื่อเป็นข้อมูลให้กับส่วนกลางในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในภาพรวม การขึ้นทะเบียนเกษตรกรทั่วประเทศ เพื่อรู้ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ

6) มาตรฐานสินค้าเกษตร ประเทศไทยได้มีการพัฒนาด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรไปมากเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่ยังคงมีปัญหาในเรื่องของการพัฒนาให้ทั่วถึง ทั้งด้านองค์ความรู้ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ เพื่อยืดอายุของสินค้าเกษตรและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร ดึงดูดความสนใจและตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี

7) โลจิสติกส์และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) โดยยกระดับบุคลากรภาครัฐ เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาทักษะการบริหารจัดการโลจิสติกส์ระดับฟาร์ม ส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมในโซ่คุณค่าของสินค้าเกษตร สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

8) ความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน การใช้พลังงานของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลให้หลายประเทศรวมถึงประเทศไทยหันมาพึ่งพาการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ความต้องการพืชพลังงาน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

9) การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การวางมาตรการและแนวทางเพื่อเตรียมความพร้อม รับมือและสนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาภาคการเกษตรของไทย

10) การวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร รวมถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร

11) กฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร

12) ความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างประเทศ ประเด็นสำคัญที่ควรพัฒนา คือ การศึกษา กฎระเบียบและกฎหมายของประเทศคู่ค้าที่จะมีผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตร มาตรการนำเข้า-ส่งออกสินค้า

13) การบริหารจัดการสินค้าเกษตรเพื่อรองรับการค้าชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษ

2.7.2 ทิศทางการพัฒนา

1) วิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน”

2) พันธกิจ

(1) พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง

(2) พัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

(3) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพตลอดโซ่อุปทานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์

(4) ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน

3) วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

(1) วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรและเชื่อมโยงเครือข่ายกับภายนอกอย่างเข้มแข็ง และลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้
- เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรยกระดับผลิตภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพ มาตรฐาน รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรให้ตอบสนองความต้องการของตลาด
- เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร รวมทั้งพัฒนางานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ประโยชน์
- เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวและสร้างภูมิคุ้มกันรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้

(2) เป้าหมาย

- ความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 85 ในปี 2564
- เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น 59,460 บาทต่อครัวเรือน ในปี 2564
- เศรษฐกิจภาคเกษตรเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 3 ต่อปี
- จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรถูกนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 5 ต่อปี
- ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนเพิ่มขึ้น

(3) ตัวชี้วัด

- ดัชนีชี้วัดความผาสุกของเกษตรกร
- รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร
- GDP ภาคเกษตร
- จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์
- ทรัพยากรการเกษตรที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

4) ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

- ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ
- พัฒนานองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ
- สร้างความเข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน

- ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด
- ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร
- เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
- จัดตั้งศูนย์กลางและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร
- เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน
- สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน
- สนับสนุนการจัดการความเสี่ยงที่จะกระทบต่อพืชผลทางการเกษตร

- ส่งเสริมการค้าชายแดน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และความร่วมมือระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

- ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร
- พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรและเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ
- ส่งเสริมการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

- ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร
- ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- บริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร
- สร้างภูมิคุ้มกันการเกษตรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

- พัฒนาบุคลากรการเกษตรภาครัฐ ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ และกระบวนการทำงาน
- ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

2.8 นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1. ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน) ได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางนโยบายหลักสำหรับการขับเคลื่อนงาน ภาคเกษตรให้ประสบผลสำเร็จ ดังนี้

1.1 ยุทธศาสตร์ 5 ประเด็น ประกอบด้วย

1) ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต เป็นยุทธศาสตร์หลักเพื่อปฏิรูปภาคเกษตรทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ Modern Trade ไร่โมบาย ตลาดสด การรวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ

2) ยุทธศาสตร์เทคโนโลยี 4.0 เพื่อการบริหารราชการแผ่นดิน การบริการประชาชน และการพัฒนาภาคเกษตรกรรม โดยใช้เทคโนโลยีตลอดห่วงโซ่อุปทานและมูลค่า (Supply - Value Chain) ตั้งแต่ การผลิต การแปรรูป จนถึงการตลาด

3) ยุทธศาสตร์ 3'S (Safety - Security - Sustainability - เกษตรปลอดภัย - เกษตรมั่นคง และเกษตรยั่งยืน)

4) ยุทธศาสตร์การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะโมเดล “เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย”

5) ยุทธศาสตร์เกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางศาสตร์พระราชา

1.2 แนวทางนโยบายหลัก 15 ด้าน ประกอบด้วย

1) นโยบาย “ตลาดนำการผลิต” เป็นนโยบายหลักโดยเพิ่มช่องทางตลาดให้หลากหลายทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ โมเดิร์นเทรด (Modern Trade) ไร่โมบาย ตลาดสด ตลาดชุมชน คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรม จับคู่ธุรกิจกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยร่วมมืออย่างเข้มข้นกับกระทรวงพาณิชย์ภายใต้โมเดล “เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย”

2) การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก โดยส่งเสริมให้เกษตรกร มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีอำนาจต่อรองในการซื้อขายผลผลิต ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตร ชุมชน เชื่อมโยงกับตลาดชุมชน/ตลาดเกษตรกร ตลาดสีเขียว (Green Market) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ สามารถช่วยเหลือสมาชิกเกษตรกร เอื้อให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ ทั้งสังคม ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน

3) การส่งเสริมสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ และ Start Up เป็นหน่วยธุรกิจ ให้บริการ ทางเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับสู่การให้บริการทางการเกษตร เช่น เทคโนโลยี ในการดูแลรักษา บริหารจัดการในการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยว สำหรับให้บริการแก่พี่น้องเกษตรกร แบบครบวงจร

4) การส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) เพื่อสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการผลิตอย่างยั่งยืน ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ และร่วมกันยกระดับคุณภาพผลผลิต และแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาด

5) การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร โดยเชื่อมโยงการทำงานกับ ศพก. เพื่อยกระดับ สู่การทำเกษตรสมัยใหม่ และเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture)

6) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร เพื่อตอบสนองต่อโซ่อุปทานที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการค้าสินค้าเกษตรออนไลน์ที่ขยายตัวต่อเนื่อง เพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีความสดใหม่และถึงมือผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว รวมถึงพัฒนาระบบเชื่อมโยงทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตร

7) การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีการกระจายน้ำอย่างเหมาะสมและทั่วถึง รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นาของเกษตรกรและชุมชน เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพียงพอสำหรับการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร ตลอดจนป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย

8) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้ตรงตามศักยภาพของที่ดิน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากที่สุด โดยกำหนดเขตความเหมาะสมในการทำการเกษตรในแต่ละพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูงสุดผ่านข้อมูล Agri - Map

9) การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อบ่มเพาะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งให้บริการทางวิชาการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่

10) การประกันภัยพืชผล ให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียต่อพืชผลที่เอาประกันภัย ซึ่งเกิดจากภัยต่างๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ลมพายุ ลูกเห็บตก เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพทางรายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกร รวมถึงการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างทันท่วงที

11) การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร ด้วยการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และมีการพัฒนาอาหารของไทย

ให้เป็นรูปแบบอาหารที่ปลอดภัยและมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยใน 5ร ได้แก่ โรงเรียน โรงเรือน โรงพยาบาล เรือนจำ และร้านอาหาร

12) การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น สร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น สมุนไพร แมลงเศรษฐกิจ ส่งเสริมสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางด้านการตลาดในอนาคต ทั้งสินค้าอาหารอนาคต (Future Food) และสินค้าเกษตรที่ตอบสนองผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Functional Food) รวมทั้งสินค้าเกษตรเพื่อพลังงานและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

13) การวิจัยและพัฒนา เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทยบนพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

14) การพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารและช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดีและเพียงพอต่อการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อการผลิตและการจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

15) การประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

2. แนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2563 ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบแนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้กับผู้บริหารและบุคลากรของส่วนราชการ/หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค โดยสรุปเป็นแนวทางดำเนินงานหลักใน 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ภารกิจเร่งด่วนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย

- 1) เร่งรัดงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกระทรวง
- 2) ขยายพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรฐานราก
- 3) ยกระดับศักยภาพแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่
- 4) ผลักดันการสร้างเกษตรมูลค่าสูง
- 5) พัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ
- 6) ผลักดันการพัฒนา Big Data อย่างเป็นรูปธรรม
- 7) ยกระดับ ศพก. สู่นวัตกรรม Smart Farmer ครบวงจร
- 8) ปรับปรุงกลไกและคณะทำงานขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- 9) มอบหมายรองปลัดกระทรวงดูแลการขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- 10) ปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบให้ทันสมัยเข้าถึงเกษตรกร

2.2 ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร ประกอบด้วย

- 1) การแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโควิด - 19
- 2) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร
- 3) การรับเรื่องราวร้องทุกข์และการเยี่ยมเยียนพี่น้องเกษตรกร
- 4) การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้เกษตรกร

2.3 วางรากฐานการทำงานของกระทรวงรองรับความปกติใหม่ (New Normal) ประกอบด้วย

- 1) สร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจนและพัฒนา Smart Officer ให้พร้อมรับ การเปลี่ยนแปลง
- 2) สร้างความตระหนักในวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วม และสร้างอัตลักษณ์ของกระทรวง รวมทั้งยกระดับสวัสดิการเพื่อคนกระทรวง

- 3) กำหนดตัวชี้วัดร่วมเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนบูรณาการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- 4) ปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และบทบาทของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงให้สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวและแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรของประเทศ
- 5) สร้างเอกภาพในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวง
- 6) สร้างหอบังคับการ (Control Tower) เพื่อตรวจสอบ ติดตาม การบริหารแผนงานและงบประมาณของกระทรวง
- 7) ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดให้เป็นแผนหลักด้านการเกษตรของกระทรวงในจังหวัด เพื่อบูรณาการงบประมาณและสร้างแนวร่วมการพัฒนา
- 8) ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงและผู้ตรวจราชการกรมเป็นผู้นำการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการในพื้นที่
- 9) ผลักดันการศึกษาวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรทุกด้าน

2.9 แผนพัฒนาภาค พ.ศ. 2560 - 2565 (ฉบับทบทวน)⁸

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

“ศูนย์กลางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

1. บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน
2. แก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
3. สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับการแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ
5. ใช้โอกาสจากการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งที่เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจหลักภาคกลางและพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อพัฒนาเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ๆ ของภาค
6. พัฒนาความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้านในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดนและแนวระเบียงเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจสาขาเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. เป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศ แต่รูปแบบการผลิตยังอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก จึงมีผลผลิตต่ำ โดยในปี 2561 ผลผลิตภาคเกษตรมีมูลค่า 309,547 ล้านบาท พืชหลักของภาค ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง โดยมีพื้นที่ปลูกข้าวมากที่สุดของประเทศ ส่วนใหญ่ปลูกข้าวหอมมะลิ 105 ในพื้นที่ตอนกลางและตอนล่างของภาค โดยเฉพาะพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ให้ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และทุ่งสัมฤทธิ์ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์ โดยผลผลิตเฉลี่ย ต่อไร่ในภาพรวมต่ำกว่าระดับประเทศ เนื่องจากการเกษตรแบบดั้งเดิม ใช้สารเคมีสูง ซึ่งในแต่ละปีมีการนำเข้าวัตถุดิบตราทางเกษตรเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3 พันล้านบาทต่อปี เป็นภาคที่มีพื้นที่ปลูกอ้อยและมันสำปะหลังมากที่สุดของประเทศ โดยอ้อยส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ และอุดรธานีและ มันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ และอุดรธานี

สำหรับพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ มีแนวโน้มขยายพื้นที่มากขึ้น ปัจจุบันแหล่งปลูกข้าวอินทรีย์ในประเทศไทยร้อยละ 80 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ (ยโสธร สุรินทร์ มหาสารคาม ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด) และอุบลราชธานี ส่วนอ้อยร้อยละ 20 อยู่ในภาคเหนือตอนบน ตลาดข้าวอินทรีย์ส่วนใหญ่ส่งออก ต่างประเทศ โดยเฉพาะสหภาพยุโรป

2. มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากที่สุด แต่ขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือนเกือบท่ำสุดของประเทศ ในปี 2560 มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร 63.85 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.8 ของประเทศ โดย

⁸ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2563, พฤษภาคม). แผนพัฒนาภาค พ.ศ.2560 - 2565 (ฉบับทบทวน).

พบว่าพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินสูงสุด คือ จังหวัดในบริเวณตอนล่างของภาค มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร มากที่สุด 32.91 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 51.5 ของภาค สำหรับขนาดฟาร์มที่ถือครองต่อครัวเรือนมีเพียง 23.4 ไร่ต่อครัวเรือน ต่ำกว่าระดับประเทศที่มีขนาดฟาร์มถือครองต่อครัวเรือน 25.2 ไร่ต่อครัวเรือน จังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรต่อครัวเรือนมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา บึงกาฬ หนองบัวลำภู และเลย มีเนื้อที่ถือครอง 32.14 31.12 30.19 และ 28.83 ไร่ต่อครัวเรือนตามลำดับ จังหวัดที่มีเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรต่ำสุด ของภาค ได้แก่ จังหวัดสกลนคร นครพนม และร้อยเอ็ด โดยมีเนื้อที่ถือครอง 17.79 18.29 และ 20.10 ไร่ต่อครัวเรือนตามลำดับ

3. พื้นที่ชลประทานน้อยกว่าทุกภาค โดยมีเพียง 7.2 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.3 ของพื้นที่เกษตร ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่มีพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ 22.5 ผลผลิตการเกษตรของภาคขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นหลัก ประกอบกับความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร ในพื้นที่ตอนกลางของภาคมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตร มากที่สุดร้อยละ 16.7 ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีสัดส่วนร้อยละ 20.6 ของพื้นที่เกษตรของจังหวัด รองลงมาพื้นที่ตอนล่างของภาคมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรร้อยละ 11.2 ได้แก่ จังหวัดยโสธร และสุรินทร์ มีสัดส่วน ร้อยละ 17.3 และ 12.0 ของพื้นที่เกษตรของจังหวัดตามลำดับ

2.10 แผนพัฒนาการเกษตรภาคภายใต้กรอบแผนพัฒนาภาค พ.ศ. 2560 - 2565

แผนพัฒนาการเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2560 - 2565⁹

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกี่ยวข้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 บริหารจัดการน้ำให้เพียงพอต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาแหล่งน้ำเดิมและแหล่งธรรมชาติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ โดยการปรับปรุงอ่างเก็บน้ำ หนอง ฝาย และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีอยู่เดิม และพัฒนาแหล่งธรรมชาติให้สามารถเพิ่มปริมาณการกักเก็บ รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำใต้ดินตามความเหมาะสมของพื้นที่โดยไม่ให้เกิดผลกระทบจากดินเค็ม สร้างแหล่งกักเก็บ (แก้มลิง) อ่างเก็บน้ำ ฝาย และแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ที่เหมาะสมในพื้นที่การเกษตร

2. พัฒนาแหล่งน้ำใหม่ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง ชี มูล โดยศึกษา สำรวจ และจัดหาพื้นที่เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำ ตลอดจนการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ แม่น้ำ ในภาคและระหว่างภาค

3. พัฒนาระบบส่งน้ำและกระจายน้ำ เช่น ระบบสูบน้ำ อาคารบังคับน้ำ คลองส่งน้ำ เป็นต้น

4. บริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ โดยดำเนินการในระดับลุ่มน้ำให้มีความสมดุลระหว่างการใช้น้ำทุกกิจกรรมกับปริมาณน้ำต้นทุน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และมีการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำทั้งในระยะเร่งด่วนและระยะยาว เพื่อป้องกันความเสียหายจากอุทกภัยและภัยแล้ง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างความเข้มแข็งของฐานเศรษฐกิจภายในควบคู่กับการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาอาชีพและรายได้ของเกษตรกรโดยสร้างความมั่นคงของเกษตรกรรายย่อย โดยยึด หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรทางเลือก เกษตรกรรมยั่งยืน เกษตรแปลงใหญ่ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ และระบบนิเวศการพัฒนา การเกษตร สนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกร พัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรและสถาบันเกษตรกร พัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์การเกษตร พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นมืออาชีพ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นธรรม

⁹ คณะทำงานขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการพาพื้นที่ระดับภาค กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ). (๒๕๖๒, ตุลาคม). แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ ฉบับบทวน.

2. พัฒนาพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ให้เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพสูงในพื้นที่จังหวัดยโสธร สุรินทร์ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และศรีสะเกษ รวมทั้งพื้นที่ที่มีศักยภาพอื่นๆ โดยปรับกระบวนการผลิตให้อยู่ภายใต้มาตรฐานเกษตรปลอดภัย พัฒนาห่วงโซ่เกษตรอินทรีย์ให้ครอบคลุมทุกขั้นตอนการผลิต พร้อมทั้งขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์ โดยส่งเสริมการผลิตและแปรรูปโดยใช้นวัตกรรม การยกระดับราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้แตกต่างจากสินค้าเกษตรที่ใช้สารเคมี และการพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมกระบวนการตรวจรับรองแบบมีส่วนร่วมในการตรวจสอบกันเองของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตและชุมชน รวมทั้งการจัดทำโซนนิ่งระบบเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นรูปธรรม โดยนำร่องในพื้นที่ที่มีความพร้อมและเหมาะสมและเชื่อมโยงไปสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือการท่องเที่ยววิถีไทยเพื่อขยายฐานรายได้ พร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการผลิตที่เหมาะสม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ให้ตอบสนองตลาดสินค้าเพื่อสุขภาพ และการส่งออก จัดตั้งกองทุนเกษตรอินทรีย์ ตลอดจนมาตรการส่งเสริมตลาดสีเขียวในชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

3. ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนไปสู่สินค้าเกษตรชนิดใหม่ตามศักยภาพของพื้นที่ (Zoning) และความต้องการของตลาด โดยส่งเสริมการปลูกพืชผัก ผลไม้ และไม้ดอก ในพื้นที่จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี โดยสนับสนุนการปรับปรุงพัฒนาพันธุ์ การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การประชาสัมพันธ์ และการจัดตั้งตลาดกลาง รวมทั้งส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรสำคัญที่เป็นสารตั้งต้นในการแปรรูป ผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ยังขาดแคลน มหาสารคาม เลย อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี ให้มีปริมาณมากพอและมีคุณภาพตามระบบมาตรฐานการเกษตรตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ และจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรเพื่อการบริหารจัดการ และส่งเสริมการเลี้ยงโคนมคุณภาพสูงในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มุกดาหาร นครพนม นครราชสีมา สุรินทร์ ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และอุบลราชธานี และโคนมในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น โดยสนับสนุนการปรับปรุงพันธุ์ ส่งเสริมการปลูกแปลงหญ้าและปรับปรุงคุณภาพอาหารสัตว์ พัฒนาเทคโนโลยีการเลี้ยงและทักษะเกษตรกร รวมทั้งการจัดระบบมาตรฐานโรงฆ่าสัตว์ให้ได้มาตรฐานอุตสาหกรรม (GMP) และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายและขยายตลาดไปสู่อาเซียน

4. ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจฐานชีวภาพ (Bio Economy) ให้เป็นฐานรายได้ใหม่ที่สำคัญของภาค โดยมุ่งลงทุนสร้างเศรษฐกิจบนฐานของการวิจัยและนวัตกรรมระดับสูง ในลักษณะสหวิทยาการที่ใช้ทรัพยากรฐานชีวภาพ (พืช สัตว์ จุลินทรีย์) รวมถึงวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร และของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ฟาร์มปศุสัตว์และชุมชน พัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ชีวภาพที่มีมูลค่าสูง ก่อให้เกิดความก้าวหน้าและนวัตกรรมในมิติใหม่ๆ ที่ส่งผลต่อการปฏิรูปภาคเกษตร อาหาร สาธารณสุขและการแพทย์ พลังงาน อุตสาหกรรมเคมี และ ภาคสังคม โดยพัฒนาให้นครราชสีมา ขอนแก่น อุบลราชธานี และสกลนคร เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป และอาหารแบบครบวงจร ส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพรในพื้นที่จังหวัดสกลนคร มหาสารคาม สุรินทร์ อำนาจเจริญ และอุดรธานี โดยพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้ได้มาตรฐาน GMP พัฒนาระบบรับรองผลิตภัณฑ์สมุนไพรและสร้างแบรนด์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและส่งออก ส่งเสริมอุตสาหกรรมใหม่และธุรกิจแนวใหม่ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 และตอนล่าง 2 ด้วยการพัฒนาต่อยอดจากวัตถุดิบและของเหลือทิ้งทางการเกษตร/อุตสาหกรรม และฐานความหลากหลายทางชีวภาพไปสู่ผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เช่น ชีวเภสัชภัณฑ์ อาหาร อาหารสัตว์ในอนาคต โปรตีนทางเลือก ผลิตภัณฑ์อินทรีย์พลาสติกชีวภาพ (bio-plastic) สารสกัดจากพืชมูลค่าสูง เอนไซม์หรืออาหารเสริมสุขภาพจากจุลินทรีย์ เป็นต้น รวมทั้งสร้างความมั่นคงทางพลังงานระดับชุมชนจากการนำวัตถุดิบในชุมชน ของเหลือทิ้งทางการเกษตร ขยะครัวเรือนมาผลิตเป็นพลังงานเพื่อใช้ภายในครัวเรือนหรือชุมชน และส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนในระดับชุมชน

5. ยกระดับมาตรฐานสินค้ากลุ่มผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าย้อมคราม และส่งเสริมพื้นที่ที่มีศักยภาพ ให้ก้าวไปสู่การเป็นศูนย์กลางแฟชั่นในระดับภูมิภาค อาทิ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา สุรินทร์ และสกลนคร

เป็นต้น โดยส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพสินค้า การออกแบบและตราสัญลักษณ์ พัฒนาเทคโนโลยีและงานศึกษาวิจัย สร้างนวัตกรรมเพิ่มมูลค่า พร้อมทั้งพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่นๆ ยกระดับผู้ประกอบการและนักออกแบบรุ่นใหม่ให้มีทักษะความรู้ความสามารถทั้งการออกแบบและการจัดการ เพื่อให้สินค้ามีความหลากหลายและทันสมัย สร้างความเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับภาคอุตสาหกรรม และส่งเสริมการจับคู่ธุรกิจเพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประเพณีวัฒนธรรมในทุกพื้นที่ โดยส่งเสริมชุมชนในการสร้างสรรค์กิจกรรมหรือเทศกาลประจำปีในแต่ละเดือนในพื้นที่ต่างๆ โฆษณาประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ เพื่อสร้างการรับรู้สินค้า บริการ แหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนและเมืองเก่าได้แก่ เมืองเก่าบุรีรัมย์ เมืองเก่าพิมาย เมืองเก่าสุรินทร์ เมืองเก่านครราชสีมา และเมืองเก่าสกลนคร พัฒนาแบรนด์และสื่อสารความแตกต่างของชุมชนต่างๆ ในรูปแบบการเล่าเรื่อง (Storytelling) ส่งเสริมการขายแพ็คเกจการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวนอกฤดูกาล ส่งเสริมการตลาดแบบมีเป้าหมายเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม กลุ่มสุขภาพสตรี เป็นต้น

2. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี โดยบูรณาการจัดการแผนท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดที่ดึงดูดเด่นหรืออัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่มาสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในเขตอารยธรรมอีสานใต้ และเชื่อมโยงสู่ประเทศ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม เพื่อเพิ่มระยะเวลาพำนักและค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวของกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพทั้งชาวไทยและต่างประเทศ พัฒนาสินค้าและบริการที่มีจุดเด่นหรืออัตลักษณ์ที่สร้างจากทุนทางวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความจดจำและสร้างความโดดเด่น ลอกเลียนได้ยาก พัฒนาบุคลากรและผู้ประกอบการการท่องเที่ยวให้เป็นมืออาชีพ รักษามาตรฐานการให้บริการ จัดทำแผนที่ท่องเที่ยวให้ท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี พัฒนาระบบโลจิสติกส์ ขนถ่ายนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบไปสู่แหล่งท่องเที่ยว ดูแลความปลอดภัยและสุขลักษณะให้นักท่องเที่ยว

3. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง ในพื้นที่จังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ อุบลราชธานี และสกลนคร และพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ สี่เหลี่ยมวัฒนธรรมล้านช้าง เลย-อุดรธานี-หนองบัวลำภู-หนองคาย-สปป.ลาว โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการ ให้สอดคล้องกับกระแสนิยมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของสองฝั่งโขง พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย อาทิ การท่องเที่ยว/พักผ่อนชมทัศนียภาพและวิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง (Leisure/Lifestyle) การท่องเที่ยวด้วยจักรยานและการเดินทางแบบคาราวาน (Cycling/Caravan Tours) การท่องเที่ยวเชิงมหกรรม (Festivals/Events) เป็นต้น พัฒนาถนนเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาท่าเรือและการท่องเที่ยวทางน้ำให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย ส่งเสริมการบริหารจัดการที่เกิดจากชุมชนเพื่อสร้างงานและรายได้ เน้นพัฒนาผู้ประกอบการด้านการจัดการและทักษะทางภาษาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มขึ้น

4. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวยุคก่อนประวัติศาสตร์ ในจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุดรธานี หนองบัวลำภู และชัยภูมิ โดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและพิพิธภัณฑ์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต ออกแบบการจัดแสดง จัดนิทรรศการ มัลติมีเดีย หรือกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้ชมมีส่วนร่วม มีความสนุกสนานมีเสมอ (Play and Learn) ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ เพื่อขยายฐานนักท่องเที่ยวที่สนใจศึกษาวิวัฒนาการของภาคตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน ปลุกฝังให้เด็กเข้าพิพิธภัณฑ์ผ่านกิจกรรมทัศนศึกษาของโรงเรียนและนันทนาการของครอบครัว พัฒนาสินค้า/บริการ/ของที่ระลึก ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน โฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เข้าถึงได้ง่ายและกลับมาได้บ่อยครั้ง

5. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ศรีสะเกษ นครราชสีมา โดยส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมกีฬาให้ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทั้งจากการกีฬาและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง อาทิ ธุรกิจการแข่งขันต่างๆ การผลิตอุปกรณ์/ชุดกีฬา/ของที่ระลึก สนามแข่งขัน อาหารเสริมและเครื่องดื่ม โรงแรม ร้านอาหาร การเดินทางและขนส่ง ประกันภัย สถาบันพัฒนากีฬาอาชีพทุกระดับ เป็นต้น ส่งเสริมการศึกษา ในด้านเวชศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา และการบริหารจัดการธุรกิจกีฬา เพื่อผลิตบุคลากรรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมกีฬา สนับสนุนการจัดมหกรรมกีฬานานาชาติ รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมทางการตลาด และการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับนักท่องเที่ยว

6. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวธรรมชาติ ในจังหวัดชัยภูมิ เลย นครราชสีมา อุบลราชธานี โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน มุ่งเน้นนักท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่มุ่งเน้นให้เกิดความคุ้มค่าต่อประสบการณ์ มากกว่าการท่องเที่ยวที่คุ้มค่าเงิน สนับสนุนให้คนไทยเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น รวมทั้งให้ความรู้นักท่องเที่ยว ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

7. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐาน ดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว และพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงในลักษณะเครือข่าย เพื่อกระจายนักท่องเที่ยวจากเมืองหลักไปสู่ชุมชนและท้องถิ่น เชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวระหว่างภาคเอกชนกับ ชุมชนและท้องถิ่น ทั้งในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้าน ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมทั้ง พัฒนาทักษะฝีมือบุคลากรในภาคบริการและการท่องเที่ยว จัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์ด้านภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ พัฒนาสินค้า OTOP สินค้าวิสาหกิจชุมชน ของที่ระลึก ร้านอาหาร ที่พักให้มีคุณภาพดี ส่งเสริมการท่องเที่ยวเฉพาะ กลุ่มตามความสนใจของนักท่องเที่ยว รวมถึงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

2.11 ยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

2.11.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด¹⁰

วิสัยทัศน์ : ครีวอาหารปลอดภัย ศูนย์กลางการค้าโลจิสติกส์ใหม่ เมืองแห่งความสุขทุกช่วงวัย

ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การพัฒนาการท่องเที่ยว ๓ ธรรม (ธรรมะ ธรรมชาติ วัฒนธรรม) อย่างยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การส่งเสริม พัฒนาการผลิต และการสร้างมูลค่าเพิ่มทางการเกษตร และครีวอาหารปลอดภัย

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การพัฒนาขีดความสามารถด้านการค้าการลงทุนและ โลจิสติกส์ ให้กับภาคธุรกิจในพื้นที่

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาสังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง

2.11.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด¹¹

วิสัยทัศน์ : เมืองการค้าทันสมัย เกษตรคุณภาพสูง ท่องเที่ยวชายโขง เชื่อมโยงอาเซียน

พันธกิจ

1. พัฒนาระบบการค้า การลงทุน การเกษตร การท่องเที่ยว และความร่วมมือระหว่าง ประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน เพื่อเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขัน

2. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงและ พลวัตโลกสู่สังคมฐานความรู้

^{๑๐} กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๒. (๒๕๖๓). แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๒ (จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร) (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕) ฉบับทบทวน.

3. ส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม

4. สร้างความสมดุลของระบบเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 การยกระดับมาตรฐานการเกษตรและต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่า

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านการค้า การลงทุน เพื่อเชื่อมโยงอาเซียนสู่สากล

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 การพัฒนาการท่องเที่ยวตามวิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ 5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ 6 การเสริมสร้างความมั่นคงชายแดน

แนวทางการพัฒนา

1. สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการเพิ่มมูลค่าในภาคเกษตร และสนับสนุนภาคการค้าชายแดน อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวด้วย Smart Economy City/Smart Mobility City

2. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างชุมชนให้น่าอยู่ มีความมั่นคง และเป็นธรรม สู่ Smart Living City/Smart People City

3. เพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และป้องกันภัยธรรมชาติ ภายใต Smart Environment City/Smart Energy City

ตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ (Positioning)

1. ด้านเกษตร: เกษตรมูลค่าสูง โคน้ำหนองสูง และข้าวอินทรีย์
2. ด้านท่องเที่ยว: ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ธรรมะ วัฒนธรรม ท่องเที่ยวตามวิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง

3. ด้านการค้าการลงทุน: การค้าชายแดน การลงทุน และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

4. ด้านอุตสาหกรรม : อุตสาหกรรมการเกษตร

ส่วนที่ 2

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

1. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

1.1 ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

1.1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

1) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

จังหวัดมุกดาหาร ตั้งอยู่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีอาณาเขตติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน ความยาว 72 กิโลเมตร และเป็นพื้นที่ที่แม่น้ำโขงไหลผ่านกว้างที่สุดของประเทศไทย คือมีความกว้างถึง 1,600 เมตร ตั้งอยู่เส้นรุ้งที่ 16 - 17 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 104 - 105 องศาตะวันออก มีพื้นที่ 4,339.83 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,712,400 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 642 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง เป็นเมืองหน้าด่านชายแดน หรือกล่าวสั้นๆ หนึ่งได้ว่าเป็นประตูสู่อินโดจีน ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการเป็นเมืองการค้าการท่องเที่ยวชายแดน โดยมีสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 ไทย-ลาว เป็นเส้นทางสัญจรผ่านแดน

2) อาณาเขต

จังหวัดมุกดาหาร เป็นจังหวัดที่ 73 ของประเทศไทย และจังหวัดที่ 17 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดจังหวัดสกลนคร และจังหวัดนครพนม
ทิศใต้	ติดจังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดยโสธร และจังหวัดร้อยเอ็ด
ทิศตะวันออก	ติดสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน
ทิศตะวันตก	ติดจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดร้อยเอ็ด

แผนภาพ 1 อาณาเขตจังหวัดมุกดาหาร

3) สภาพพื้นที่

จังหวัดมุกดาหารมีพื้นที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของแอ่งสกลนคร (Sakon Nakon Basin) ซึ่งมีลักษณะภูมิบริเวณชายแดนด้านตะวันออกของจังหวัดมีแม่น้ำโขงไหลผ่าน ซึ่งเป็นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และมีพื้นที่อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ 289 เมตร

4) ลักษณะดิน

ตารางที่ 1 ลักษณะทรัพยากรดิน

อำเภอ	กลุ่มชุดดินผสม	ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	พื้นที่เปิดเตล็ด	รวมทั้งหมด
อ.คำชะอี	84,315	195,430	27,126	121,628	3,620	432,119
อ.ดงหลวง	84,624	242,842	20,130	198,441	16,266	562,302
อ.ดอนตาล	13,706	236,672	29,320	27,628	3,799	311,124
อ.นิคมคำสร้อย	13,309	179,740	26,535	26,074	3,651	249,308
อ.เมืองมุกดาหาร	85,417	484,958	74,252	98,812	10,569	754,008
อ.หว้านใหญ่		54,275	6,756		6,663	67,693
อ.หนองสูง	43,473	89,550	11,224	29,146	8,815	182,208
รวมทั้งหมด	324,843	1,483,467	195,342	501,728	53,383	2,558,762

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร

1.1.2 ลักษณะภูมิอากาศ

1) ฤดูกาล สภาพภูมิอากาศจังหวัดมุกดาหารแบ่งออกได้ 3 ฤดูกาล ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ - กลางเดือนพฤษภาคม จะมีมวลอากาศเย็นหรือบริเวณความกดอากาศสูงแผ่ลงมาปะทะกับมวลอากาศร้อน ซึ่งจะทำให้บริเวณดังกล่าวเกิดพายุฝนฟ้าคะนองลมกระโชกแรงเกิดขึ้นได้ หรือเรียกอีกอย่างว่า พายุฤดูร้อน ซึ่งจะสร้างความเสียหายเกิดขึ้นในบริเวณที่พายุเคลื่อนผ่านอยู่ในบริเวณแคบๆ

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม - กลางเดือนตุลาคม จะเกิดฝนทั้งช่วงประมาณปลายเดือนมิถุนายน - ต้นเดือนกรกฎาคม ปริมาณฝนที่ได้เกิดจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นเข้ามาและปริมาณฝนที่เกิดจากร่องฝนหรือร่องความกดอากาศต่ำ พาดผ่านในแนวตะวันออก-ตก ทำให้เกิดพายุฝนฟ้าคะนองเป็นบริเวณกว้าง ปริมาณฝนมากที่สุด เกิดจากพายุหมุนเขตร้อนจากทะเลจีนตอนใต้เคลื่อนเข้ามาปีหนึ่งประมาณ 2-3 ลูก ทำให้เกิดฝนตกเป็นบริเวณกว้าง

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม - กลางเดือนกุมภาพันธ์ จะมีมวลอากาศเย็นหรือบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีน แผ่ลงมาปกคลุมบริเวณดังกล่าวทำให้อากาศหนาวเย็นและแห้ง

2) ปริมาณน้ำฝน ระหว่างปี 2563 มีจำนวนฝนตก 105 วัน ปริมาณฝนตกวัดได้ 1,166 มิลลิเมตร

ตารางที่ 2 ปริมาณน้ำฝน ปี 2559 - 2563

ปี พ.ศ.	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)
2559	1,308.70	114
2560	2,056.80	132
2561	1,953.20	120
2562	1,587.00	90
2563	1,166.00	105

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยามุกดาหาร

3) อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อุณหภูมิ ในปี 2563 จังหวัดมุกดาหารมีอุณหภูมิสูงสุด 42.4 องศาเซลเซียส และมีอุณหภูมิต่ำสุด 13.2 องศาเซลเซียส

ความชื้นสัมพัทธ์ ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร ปี 2563 มีความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด ร้อยละ 100 ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุด ร้อยละ 25

ตารางที่ 3 อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์สูงสุด - ต่ำสุด ปี 2559 - 2563

ปี พ.ศ.	อุณหภูมิ (°C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)		
	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
2559	42.3	10.5	28.19	99	21	67.54
2560	39.5	11.6	27.64	99	27	68.75
2561	39.6	11.5	27.28	99	34	69.29
2562	41.6	12.2	27.94	100	21	70.49
2563	42.4	13.2	27.54	100	25	71.97

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยามุกดาหาร

1.1.3 แหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัด

1) แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดมุกดาหาร มีแม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำสายหลัก ไหลผ่านพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองมุกดาหาร อำเภอดงหลวง และอำเภอดอนตาล มีลำน้ำสาขาไหลผ่านในพื้นที่อำเภอต่างๆ ได้แก่ ห้วยมุก ห้วยบางทราย ห้วยบังอี่ ห้วยชะโนด ที่ใช้เป็นแหล่งน้ำดิบเพื่อการผลิตประปา การเกษตรกรรม และใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น การคมนาคม การขนถ่ายสินค้า การประกอบกิจการอุตสาหกรรม การประมง การท่องเที่ยว เป็นต้น

ตารางที่ 4 แม่น้ำ/ลุ่มน้ำจังหวัดมุกดาหาร

แม่น้ำ/ลุ่มน้ำ	ปริมาณน้ำเฉลี่ย/ปี (ล้าน ลบ.ม.)
แม่น้ำโขง	2,506.6
ลุ่มน้ำห้วยชะโนด	123.95
ลุ่มน้ำห้วยบางทราย	537.43
ลุ่มน้ำห้วยมุก	232.13
ลุ่มน้ำห้วยบังอี่	578.02
ลุ่มน้ำห้วยเชิงชาญ	70.35

ที่มา : โครงการชลประทานมุกดาหาร

2) ทรัพยากรน้ำบาดาล

ตารางที่ 5 ทรัพยากรน้ำบาดาล ปี 2559 - 2563

ประเภท	2559	2560	2561	2562	2563
อุปโภคหรือบริโภค	233	290	352	461	588
ธุรกิจ	143	149	163	215	228
เกษตรกรรม	9	28	37	61	269

ที่มา : สำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ข้อมูล : ณ วันที่ 5 กรกฎาคม 2564

1.1.4 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

1) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ตารางที่ 6 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ที่	ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	ท้องที่อำเภอ	กฎกระทรวงฉบับที่	เนื้อที่ (ไร่)
1	ป่าดงบังอี่แปลงที่ 1	เมือง,นิคมคำสร้อย,คำชะอี,หนองสูง	559 (พ.ศ.2516)	253,887
2	ป่าดงบังอี่แปลงที่ 2	เมือง,นิคมคำสร้อย,ดอนตาล	503 (พ.ศ.2515)	135,937
3	ป่าดงบังอี่แปลงที่ 3	เมือง,นิคมคำสร้อย,ดอนตาล	491 (พ.ศ.2515)	202,400
4	ป่าดงบังอี่แปลงที่ 4	ดอนตาล	542 (พ.ศ.2516)	17,875
5	ป่าดงบังอี่แปลงที่ 5	หนองสูง	1,015 (พ.ศ.2526)	19,787
6	ป่าดงบังอี่แปลงที่ 6	หนองสูง	1,230 (พ.ศ.2533)	19,063
7	ป่าดงบังอี่แปลงที่ 7	หนองสูง	1,163 (พ.ศ.2539)	6,766
8	ป่าดงหมู	เมือง, ห้วยน้ำใหญ่	1,035 (พ.ศ.2527)	132,506
9	ป่าดงหมู แปลงที่ 1	ดงหลวง	1,120 (พ.ศ.2528)	7,500
10	ป่าดงหมู แปลงที่ 2	เมือง , ดงหลวง	1,186 (พ.ศ.2529)	40,594
11	ป่าดงหมู แปลงที่ 3	ดงหลวง	1,102 (พ.ศ.2528)	62,891
12	ป่าดงภูสีฐาน	เมือง,คำชะอี,หนองสูง	857 (พ.ศ.2522)	407,518
13	ป่าดงภูพาน	ดงหลวง	1,127 (พ.ศ.2528)	377,438
รวม				1,684,162

2) พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กรมป่าไม้มอบ ส.ป.ก.

ตารางที่ 7 แสดงพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กรมป่าไม้มอบ ส.ป.ก.

ที่	ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	มอบให้ ส.ป.ก.
1	ป่าดงบังอีแปลงที่ 1	109,055
2	ป่าดงบังอีแปลงที่ 2	43,183
3	ป่าดงบังอีแปลงที่ 3	74,698
4	ป่าดงบังอีแปลงที่ 4	1,387
5	ป่าดงบังอีแปลงที่ 5	6,450
6	ป่าดงบังอีแปลงที่ 6	-
7	ป่าดงบังอีแปลงที่ 7	700
8	ป่าดงหมู	35,530
9	ป่าดงหมู แปลงที่ 1	4,274.75
10	ป่าดงหมู แปลงที่ 2	11,394
11	ป่าดงหมู แปลงที่ 3	12,237
12	ป่าดงภูสีฐาน	34,312.50
13	ป่าดงภูพาน	47,150
รวม		380,371.25

3) พื้นอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และวนอุทยาน

ตารางที่ 8 แสดงพื้นอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และวนอุทยาน

ที่	ชื่อ	ท้องที่อำเภอ	ประกาศเป็น พื้นที่ป่าอนุรักษ์ (พ.ศ.)	เนื้อที่ (ไร่)
๑	อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ	เมืองมุกดาหาร , ดอนตาล	พ.ศ.๒๕๓๑	๓๐,๓๑๒.๕๐ ไร่
๒	อุทยานแห่งชาติภูสระดอกบัว	เมือง ,นิคมคำสร้อย , ดอน ตาล ,	พ.ศ.๒๕๓๕	๕๘,๗๕๐ ไร่
๓	อุทยานแห่งชาติภูผาผล	ดงหลวง , คำชะอี	พ.ศ.๒๕๓๑	๓๐๑,๙๖๘.๗๕ ไร่
๔	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูสีฐาน	ดงหลวง , คำชะอี ,หนองสูง	พ.ศ.๒๕๓๓	๑๖๖,๒๗๕ ไร่
๕	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาน้ำทิพย์	คำชะอี , หนองสูง ,เมือง, นิคมคำสร้อย	พ.ศ.๒๕๓๑	๙๘,๗๕๐ ไร่
๖	วนอุทยานดงบังอี	นิคมคำสร้อย	พ.ศ.๒๕๔๘	๒,๓๔๓.๑๓ ไร่
๗	สวนรุกขชาติดงบังอี	นิคมคำสร้อย	-	๔๔๐ ไร่
รวม				๖๕๘,๘๓๙.๓๘

4) พื้นที่ป่าไม้

ตารางที่ 9 แสดงพื้นที่ป่าไม้

พื้นที่ป่าไม้	ปี พ.ศ. (พื้นที่ :ไร่)		
	2559 - 2560	2560-2561	2561-2562
พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัด(ไร่)	854,598,.44	850,207.56	851,056.04
ร้อยละพื้นที่ป่า (%)	33.14	32.97	33.00

ที่มา : รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการจัดทำข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ พ.ศ.2561-2562 กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2 ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

1.2.1 การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดมุกดาหารแบ่งเขตการปกครองเป็น 7 อำเภอ 52 ตำบล 526 หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 24 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 29 แห่ง แยกตามรายอำเภอได้ ดังนี้

ตารางที่ 10 แสดงพื้นที่และการแบ่งเขตการปกครองของจังหวัด

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.	ระยะทาง (กม.)
เมืองมุกดาหาร	1,235.077	12	149	1	1	10	2	0
นิคมคำสร้อย	377.16	7	79	-	-	2	6	28
ดอนตาล	510.92	7	63	-	-	3	5	33
ดงหลวง	1,076.16	6	60	-	-	3	3	55
คำชะอี	645.69	9	88	-	-	1	9	35
หว้านใหญ่	84.48	5	43	-	-	2	2	35
หนองสูง	410.35	6	44	-	-	3	2	50
รวม	4,339.83	52	526	1	1	24	29	

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดมุกดาหาร / สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดมุกดาหาร

1.2.2 ข้อมูลประชากรและครัวเรือน

ข้อมูลล่าสุดตามประกาศสำนักทะเบียนกลาง ตามหลักฐานทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 พบว่าจังหวัดมุกดาหารมีครัวเรือนทั้งสิ้น 117,741 ครัวเรือน และมีประชากรทั้งสิ้น 350,911 คน แยกเป็นเพศชาย 175,367 คน เพศหญิง 175,544 คน

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนประชากรและครัวเรือนของจังหวัดมุกดาหาร

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนครัวเรือน (หลัง)
	ชาย	หญิง	รวม	
เมืองมุกดาหาร	68,004	68,309	136,313	50,095
นิคมคำสร้อย	21,820	21,848	43,668	13,377
ดอนตาล	22,192	22,236	44,428	13,388
หว้านใหญ่	9,903	9,856	19,759	12,102
คำชะอี	23,476	23,544	47,020	15,476
ดงหลวง	19,603	19,327	38,930	6,166
หนองสูง	10,369	10,424	20,793	7,137
รวม	175,367	175,544	350,911	117,741

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

1.3 ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

1.3.1 ศาสนา

ประชาชนจังหวัดมุกดาหารส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีศาสนสถานในพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 434 แห่ง จำแนกเป็น วัดจำนวน 414 แห่ง โบสถ์คริสต์ จำนวน 19 แห่ง มัสยิด จำนวน 1 แห่ง มีจำนวนพระภิกษุ จำนวน 1,554 รูป และสามเณร จำนวน 104 รูป

ตารางที่ 12 ศาสนสถาน พระภิกษุและสามเณร จังหวัดมุกดาหาร แยกรายอำเภอ พ.ศ. 2564

อำเภอ	วัด ¹	สำนักสงฆ์ ¹	โบสถ์คริสต์ ²	มัสยิด ²	พระภิกษุ ¹	สามเณร ¹
เมืองมุกดาหาร	146	64	10	1	622	67
นิคมคำสร้อย	65	23	3	0	220	0
ดอนตาล	52	11	1	0	121	0
หว้านใหญ่	18	11	4	0	83	0
คำชะอี	64	37	0	0	233	25
ดงหลวง	36	20	1	0	142	12
หนองสูง	33	19	0	0	133	0
รวม	414	185	19	1	1,554	104

ที่มา : ¹สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดมุกดาหาร²สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมุกดาหาร

1.3.2 ประเพณีและวัฒนธรรม

ประชาชนจังหวัดมุกดาหารยึดมั่นและสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมอย่างเหนียวแน่น และต่อเนื่อง คนมุกดาหารเป็นคนใจดีกิริยามารยาทอ่อนน้อมถ่อมตน และเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ซึ่งจากหลักฐานที่ได้รวบรวมไว้ มีปรากฏถึง 8 ชนเผ่า ดังคำขวัญของมุกดาหาร ตอนหนึ่งว่า “แปดเผ่าชนพื้นเมือง” ได้แก่ เผ่าไทยอีสาน ผู้ไทย ไทยบุรี (ไทยข่า) ไทยบุรี (ไทยกระโซ่) ไทยกะเลิง ไทยแสก ไทยย้อ และไทยกุลา

ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่สำคัญของจังหวัดมุกดาหาร

ลำผญา เป็นท่วงทำนองเพลงที่มีความไพเราะ เป็นเอกลักษณ์ของตัวเอง เป็นการนำเอาสร้อยคำมาร้อยเรียงเป็นทำนองให้เกิดความไพเราะในเนื้อหา เน้นการเกี่ยวพาราสี คติพจน์ คาถาเพยสอนใจ ขนบธรรมเนียม ประเพณี รวมไปถึงเศรษฐกิจการเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัย เป็นการประยุกต์ผสมผสานตามแบบภูมิปัญญาไทยอย่างลงตัว

การฟ้อนผู้ไท เป็นศิลปะการแสดงที่ขึ้นชื่อของชาวผู้ไท ซึ่งจะควบคู่ไปกับการรำผู้ไท

โซ่ถังบั้ง เป็นของชาวโซ่ อำเภอดงหลวง แสดงในโอกาสที่เป็นงานใหญ่ๆ เช่น งานแต่งงาน หรืองานบุญ การเลี้ยงผีบ้านผีเรือน การแสดงโซ่ถังบั้ง (ถัง แปลว่า กระทุ้ง บั้ง แปลว่า กระบอกไม้) ถือว่าเป็นการแสดงที่สำคัญที่สุดและเป็นพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ มีวิธีการไม่ซับซ้อน

งานบุญสงกรานต์มุกดาหาร ในช่วงเทศกาลออกพรรษาของทุกปี มีการจัดงาน 2-3 วัน ติดต่อกันคือ ในช่วงวันขึ้น 13-15 ค่ำ เดือนสิบเอ็ด เป็นงานที่จัดขึ้นตามความเชื่อ ความศรัทธาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คู่บ้านคู่เมือง และเทพเจ้าแห่งลำน้ำโขงของกลุ่มคนทั้งสองฝั่งโขง

พิธีช้างน้ำนอง เป็นพิธีที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ในงานประเพณีแข่งเรือออกพรรษาของจังหวัดมุกดาหาร ก่อนเริ่มพิธีการแข่งขัน เรือทุกลำจะต้องเข้าร่วมขบวนเรือ ไปรวมกัน ณ ทำน้ำจุดใดจุดหนึ่ง จากนั้นจะร่วมกันพายเรือลงมาตามลำน้ำโขง ระหว่างการพายเรือก็จะโห่ร้องเอาฤกษ์เอาชัย เคาะเกราะ ตีกลองเป็นจังหวะ ขณะที่พายจะวิดน้ำขึ้นบนฟ้า ฝอยน้ำจากไม้พายจะกระเซ็นขึ้นบนอากาศ คล้ายกับโคลงช้างกำลังเล่นน้ำ จนทำให้บริเวณน้ำแห่งนั้นเป็นคลื่นใหญ่ ชัดเข้ากระตบฝั่ง น้ำล้นตลิ่งและเกิดเสียงดัง คนโบราณจึงเปรียบลักษณะดังกล่าวว่าเป็น “พิธีช้างน้ำนอง”

1.4 ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

1.4.1 ไฟฟ้า

การใช้ไฟฟ้าของภาคประชาชนและภาคธุรกิจต่างๆ ในจังหวัดมุกดาหาร ในปี 2563 มีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมด 108,234 ราย เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า 1,412 ราย หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.32 ปริมาณกระแสไฟฟ้าที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นสถานธุรกิจและอุตสาหกรรม ร้อยละ 55.74 รองลงมาคือที่อยู่อาศัย ร้อยละ 38.99 และสถานที่ราชการและสาธารณะ ร้อยละ 5.27 โดยปริมาณกระแสไฟฟ้าที่ใช้ในจังหวัดรวมทั้งสิ้น 339.13 ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง สามารถให้บริการไฟฟ้าครอบคลุม 7 อำเภอ ในปีที่ผ่านมาพบว่าแนวโน้มการใช้พลังงานไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2563 ใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้น เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา 10.56 ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.21

ตารางที่ 13 สถานการณ์ใช้ไฟฟ้าจำแนกรายอำเภอ จังหวัดมุกดาหาร ปี 2563

อำเภอ	จำนวน ผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (กิโลวัตต์/ชั่วโมง)				
		รวม	ที่อยู่อาศัย (ครัวเรือน)	สถานธุรกิจและ อุตสาหกรรม	สถานที่ราชการ และสาธารณะ	อื่น ๆ
มุกดาหาร	42,331	223,152,158.76	63,736,100.63	150,883,096.93	8,532,961.20	-
ดอนตาล	12,971	21,408,377.52	13,395,266.00	5,985,799.06	2,027,312.46	-
นิคมคำสร้อย	12,644	25,805,204.56	15,170,342.87	8,844,576.53	1,790,285.16	-
หว้านใหญ่	6,973	13,647,286.56	8,517,325.20	3,391,425.05	1,738,536.31	-
คำชะอี	13,563	23,059,394.09	14,917,940.90	6,658,712.10	1,482,741.09	-
หนองสูง	7,925	11,310,641.45	6,944,633.00	3,555,854.91	810,153.54	-
ดงหลวง	6,822	15,201,892.47	5,745,224.00	8,305,779.36	1,150,889.11	-
กกตูม	5,005	5,547,065.71	3,790,799.69	1,419,160.64	337,105.38	-
รวม	108,234	339,132,021.12	132,217,632.29	189,044,404.58	17,869,984.25	-

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดมุกดาหาร

1.4.2 ประปา

จังหวัดมุกดาหารมีสำนักงานการประปาสวนภูมิภาคสาขามุกดาหาร จำนวน 1 แห่ง ให้บริการในเขตเทศบาลเมืองมุกดาหาร โดยใช้น้ำจากแม่น้ำโขงเป็นแหล่งน้ำดิบ มีเขตจำหน่ายน้ำในความรับผิดชอบของการประปาสวนภูมิภาค สาขามุกดาหาร อีกจำนวน 5 แห่ง คือ คำชะอี ดอนตาล หวานใหญ่ ดงหลวง และนิคมคำสร้อย มีจำนวนผู้ใช้น้ำประปาสวนภูมิภาคในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 19,314 ราย ครอบคลุมพื้นที่ให้บริการ 158.53 ตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 14 สถานการณ์ใช้น้ำประปาจังหวัดมุกดาหาร ปี 2563

รายละเอียด	ปริมาตร
กำลังการผลิต (ลบ.ม./ชม)	2,150
ปริมาณน้ำที่ผลิตได้ (ลบ.ม./ปี)	6,300,960
ปริมาณน้ำที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้น้ำ (ลบ.ม./ปี)	4,759,596
ปริมาณน้ำที่จ่ายเพื่อสาธารณประโยชน์และรั่วไหล (ลบ.ม./ปี)	1,412
ปริมาณน้ำที่ใช้ในระบบการผลิต (ลบ.ม./ปี)	315,048
จำนวนผู้ใช้น้ำ (ราย)	19,314

ที่มา : การประปาสวนภูมิภาคสาขามุกดาหาร

1.4.3 บริการไปรษณีย์

ตารางที่ 15 บริการไปรษณีย์จังหวัดมุกดาหาร

พ.ศ.	ที่ทำการไปรษณีย์ (แห่ง)	บริการไปรษณีย์ (ชิ้น)		
		ไปรษณีย์ภัณฑ์ธรรมดา	พัสดุไปรษณีย์	บริการพิเศษ
2561	7	3,025,034	14,212	671,109
2562	7	3,655,375	9,372	587,938
2563	7	1,861,703	5,261	781,811

ที่มา: บริษัทไปรษณีย์ไทยจำกัด

1.4.4 บริการโทรศัพท์

ตารางที่ 16 บริการโทรศัพท์จังหวัดมุกดาหาร พ.ศ. 2562

รายละเอียด	หมายเลข (Lines)
เลขหมายโทรศัพท์ที่มี	20,683
บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	15,312
บริษัท สัมปทาน	5,371
เลขหมายโทรศัพท์ที่มีผู้เช่า	9,903
บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)	8,269
บริษัท สัมปทาน	1,634

หมายเหตุ : หมายเลขโทรศัพท์พื้นฐาน

ที่มา: บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน)

1.4.5 การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดมุกดาหารมีทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัดใช้ติดต่อภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงได้โดยสะดวกสามารถเดินทางจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ถึงจังหวัดมุกดาหารโดย

เส้นทางที่ 1 กรุงเทพมหานคร-นครราชสีมา-บ้านไผ่-มหาสารคาม-ร้อยเอ็ด-โพนทอง - คำชะอี-มุกดาหาร

เส้นทางที่ 2 กรุงเทพมหานคร-นครราชสีมา – ประทาย – พุทไธสง – พยุหะคีรี - เกษตรพิสัย-สุวรรณภูมิ – ยโสธร – ทรายมูล – กุดชุม – เลิงนกทา - นิคมคำสร้อย – มุกดาหาร

เส้นทางที่ 3 กรุงเทพมหานคร – นครราชสีมา – บ้านไผ่ – บรบือ – มหาสารคาม – กาฬสินธุ์ – สมเด็จ – กุฉินารายณ์ – คำชะอี – มุกดาหาร

เส้นทางที่ 4 กรุงเทพมหานคร – นครราชสีมา – ขอนแก่น – ยางตลาด – กาฬสินธุ์ – นาไคร้- คำชะอี – มุกดาหาร

1.4.4 ข้อมูลด้านการกักกันของจังหวัด

1) **ด้านศุลกากร** ที่ตั้ง ด้านศุลกากรมุกดาหาร ต.บางทรายใหญ่ อ.เมืองมุกดาหาร จ.มุกดาหาร 49000 ประกอบด้วยจุดผ่านแดน มีดังนี้

1.1) จุดผ่านแดนถาวร มีจำนวน 2 จุด คือ

- ทำข้ามทำเทียมเรือเทศบาลเมืองมุกดาหารกับเมืองโกสอนพมิวิหานซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้ประกาศเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2559

- สะพานมิตรภาพไทย – ลาว แห่งที่ 2 มุกดาหาร-สะหวันนะเขต

1.2) ด้านประเพณี มีตลาดในหมู่บ้านชายแดน 8 แห่ง ได้แก่

- อ.หว้านใหญ่ 4 แห่ง ได้แก่ 1) บ้านสองคอน 2) บ้านหว้านใหญ่ 3) บ้านชะโนด และ 4) บ้านบางทรายน้อย

- อ.เมืองมุกดาหาร 3 แห่ง ได้แก่ 1) บ้านสัมป่อย 2) บ้านบางทรายใหญ่ และ 3) บ้านนาสีนวน

- อ.ดอนตาล 1 แห่ง ได้แก่ บ้านดอนตาล

1.3) ช่องทางธรรมชาติ (ท่าเรือหมู่บ้าน) 24 แห่ง ได้แก่

- อ.หว้านใหญ่ 5 แห่ง ได้แก่ 1) ท่าแก่งกะเบา 2) ท่าบ้านสองคอน 3) ท่าบ้านหว้านใหญ่ 4) ท่าบ้านพาลูกา และ 5) ท่าบ้านดาวเรือง

- อ.เมืองมุกดาหาร 11 แห่ง ได้แก่ 1) ท่าบ้านบางทรายใหญ่ 2) ท่าบ้านสงเปือย 3) ท่าบ้านนาโปใหญ่ 4) ท่าบ้านโปน้อย 5) ท่าศรีมงคล 6) ท่าบ้านบุงอุทัย 7) ท่าบ้านสัมป่อย 8) ท่าบ้านเหล่าล้อม – โนนศรี 9) ท่าบ้านคอนสาย 10) ท่าบ้านนาแล และ 11) ท่าบ้านท่าไค้

- อ.ดอนตาล จำนวน 8 แห่ง ได้แก่ 1) ท่าบ้านหนองหล่ม 2) ท่าบ้านโพธิ์ไทร 3) ท่าบ้านโคก 4) ท่าบ้านนาโพธิ์ 5) ท่าบ้านนาตาล 6) ท่าบ้านเวินชัย 7) ท่าวัดดอนตาล และ 8) ท่าบ้านนาห้วยกอก

2) **ด้านตรวจพืช** ที่ตั้ง ด้านตรวจพืชมุกดาหาร สะพานมิตรไทย-ลาว แห่งที่ 2 ถนนขยางกูร ต.บางทรายใหญ่ อ.เมืองมุกดาหาร จ.มุกดาหาร 49000

• ห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น	☒ มี	☐ ไม่มี
• ที่ตั้งด่านกักกันสัตว์	☒ มี	☐ ไม่มี

3) **ตรวจประมง** ที่ตั้ง ด้านตรวจประมงมุกดาหาร เลขที่ 151 หมู่ 7 ต.บางทรายใหญ่ อ.เมืองมุกดาหาร จ.มุกดาหาร 49000

• ห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น	☐ มี	☒ ไม่มี
• ที่ตั้งสถานกักกันสัตว์น้ำ	☐ มี	☒ ไม่มี

4) **กักกันสัตว์** ที่ตั้ง ด้านกักกันสัตว์มุกดาหาร เลขที่ 146 ม. 1 ต.คำอาฮวน อ.เมืองมุกดาหาร จ.มุกดาหาร

• ห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น	☒ มี	☐ ไม่มี
• ที่ตั้งด่านกักกันสัตว์	☒ มี	☐ ไม่มี

1.5 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

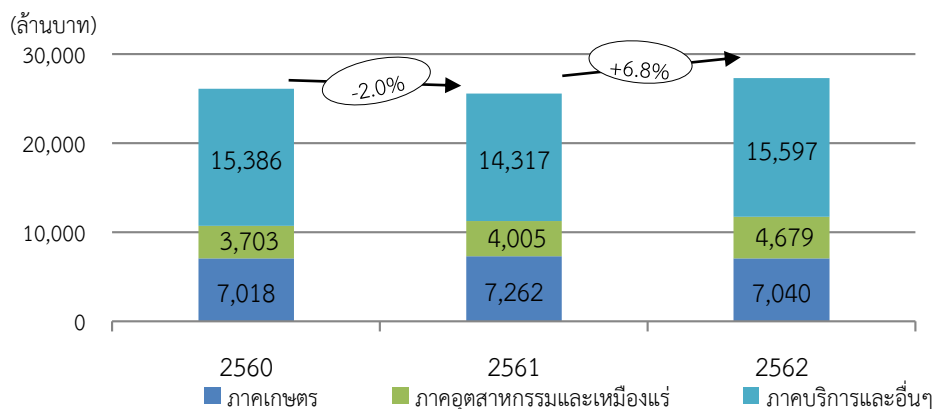
1.5.1 ผลผลิตมวลรวมของจังหวัดมุกดาหาร (GPP) 16 สาขา (ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัด)

เศรษฐกิจจังหวัดมุกดาหารพิจารณาจากผลผลิตมวลรวมจังหวัดมุกดาหารในปี 2562 มีมูลค่าเพิ่มเท่ากับ 27,315.92 ล้านบาท ปรับตัวเพิ่มขึ้นจาก 25,583.50 ล้านบาท ในปีที่ผ่านมา ส่งผลให้เศรษฐกิจจังหวัดมุกดาหารขยายตัวร้อยละ 5.79 เมื่อเทียบกับการชะลอตัวร้อยละ 1.55 ในปีที่ผ่านมา (ขยายตัวเป็นอันดับ 6 ของประเทศ อันดับ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) เป็นผลมาจากการขยายตัวของการผลิตภาคนอกเกษตร เป็นสำคัญ

ภาคเกษตรมีมูลค่า 7,040.27 ล้านบาท ลดลงจากมูลค่า 7,261.66 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งหดตัวร้อยละ 1.86 สาเหตุจากได้รับผลกระทบจากอุทกภัย “พายุโพดุล” ทำให้มีน้ำท่วมขังพื้นที่การเกษตรเป็นวงกว้างและคาดว่าปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญจะลดลงจากปีก่อน แต่ในส่วนของราคาสินค้าเกษตรสำคัญคาดว่าจะเพิ่มขึ้นจากปีก่อน เนื่องจากการฟื้นตัวของการเกษตรได้รับความเสียหายในหลายๆจังหวัด ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดลดลง ราคาสินค้าเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

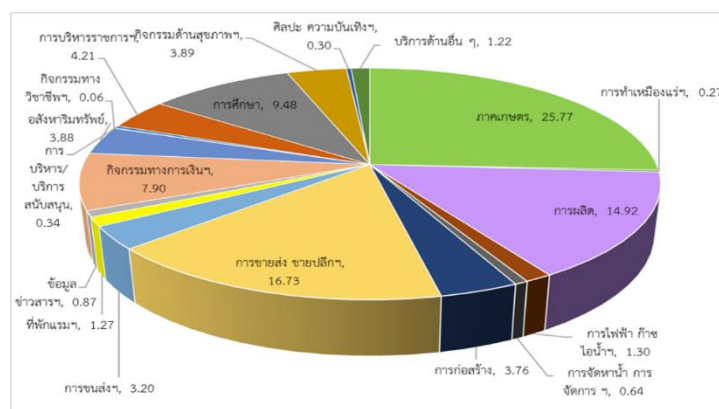
ภาคนอกเกษตรมีมูลค่า 20,275.65 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 18,321.84 ล้านบาท เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาหรือขยายตัวร้อยละ 8.82 เป็นผลมาจากการขยายตัวของสาขาการขนส่ง ขยายปลีกฯ สาขาขนส่ง สาขาข้อมูลข่าวสารสาขาการไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำฯ สาขาศิลปะ ความบันเทิงฯ เป็นสำคัญ สำหรับด้านการผลิตชะลอตัวลง

แผนภาพ 2 มูลค่าผลผลิตมวลรวมจังหวัดมุกดาหาร ณ ราคาประจำปี แยกตามประเภทอุตสาหกรรม

โครงสร้างผลผลิตมวลรวมจังหวัดมุกดาหาร ปี 2562 ประกอบด้วย กิจกรรมเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 25.77 รองลงมาเป็นกิจกรรมการขายส่งขายปลีก คิดเป็นร้อยละ 16.73 และการผลิต คิดเป็นร้อยละ 14.92 ตามลำดับ

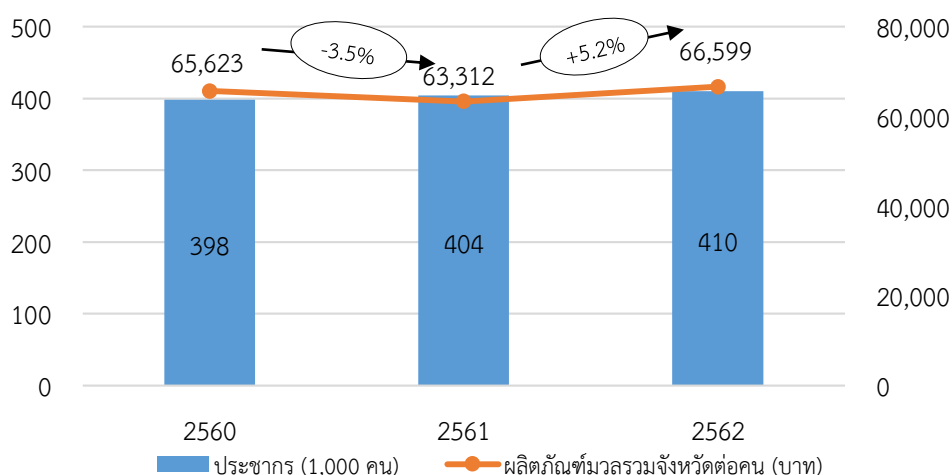
แผนภาพ 3 โครงสร้างผลผลิตมวลรวมจังหวัดมุกดาหาร ปี 2562

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

รายได้เฉลี่ยของประชาชนจังหวัดมุกดาหารปี 2562 เท่ากับ 66,598.53 บาทต่อคน เพิ่มขึ้น จาก 63,311.71 บาทต่อคน ในปี 2561 หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.19 ซึ่งอยู่ในลำดับที่ 72 ของประเทศ และอันดับที่ 18 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แผนภาพ 4 รายได้เฉลี่ยของประชาชนจังหวัดมุกดาหารปี 2562

ตารางที่ 17 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมุกดาหาร ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต

กิจกรรมกิจกรรมการผลิต	มูลค่าเพิ่ม (ล้านบาท)		โครงสร้างการผลิต ณ ราคาประจำปี (ร้อยละ)		อัตราการขยายตัว ณ ราคาอ้างอิง (ร้อยละ)	
	2561r	2562p	2561r	2562p	2561r	2562p
ภาคเกษตร	7,262	7,040	28.4	25.8	3.5	-3.1
เกษตรกรรม	7,262	7,040	28.4	25.8	3.5	-3.1
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	7,262	7,040	28.4	25.8	3.5	-3.1
ภาคนอกการเกษตร	18,322	20,276	71.6	74.2	-4.0	10.7
อุตสาหกรรม	4,005	4,679	15.7	17.1	8.2	16.8
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	91	73	0.4	0.3	-3.2	-19.8
การผลิตอุตสาหกรรม	3,512	4,076	13.7	14.9	10.5	16.1
ไฟฟ้า ก๊าซ และระบบปรับอากาศ	275	355	1.1	1.3	-11.0	29.1
การประปาและการจัดการของเสีย	127	175	0.5	0.6	4.1	37.8
บริการ	14,317	15,597	55.9	57.1	-6.9	8.9
การก่อสร้าง	1,021	1,026	4.0	3.8	-12.1	0.5
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ฯ	3,760	4,569	14.6	16.7	-7.4	21.5
การขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า	741	873	2.9	3.2	7.1	17.8
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	315	348	1.2	1.3	12.9	10.5
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	179	237	0.7	0.9	14.0	32.4
การเงินและการประกันภัย	1,954	2,158	7.6	7.9	7.7	10.4
กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	1,116	1,060	4.4	3.9	-45.9	-5.0
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์/กิจกรรมทาง	47	17	0.2	0.1	-27.7	-63.8

วิชาการ						
กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุนอื่นๆ	85	93	0.3	0.3	34.9	9.4
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ	1,143	1,150	4.5	4.2	5.6	0.6
การศึกษา	2,609	2,590	10.2	9.5	-4.4	-0.7
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	1,000	1,062	3.9	3.9	8.1	6.2
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	70	83	0.3	0.3	16.7	18.6
กิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ	278	332	1.1	1.2	19.8	19.4
ผลิตภัณฑ์จังหวัด	25,584	27,316	100.0	100.0	-2.0	6.8
ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (บาท)	63,312	66,599			-3.5	5.2
ประชากร (1,000 คน)	404	410			1.5	1.5

ที่มา : สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

1.5.2 การค้าขายแดนและการค้าผ่านแดน

1) การค้าขายแดน

ตารางที่ 18 การค้าขายแดน

(หน่วย : ล้านบาท)

การค้าขายแดน	2561	2562	2563	2561/2562		2562/2563	
				เพิ่ม/ลด	ร้อยละ	เพิ่ม/ลด	ร้อยละ
มูลค่าการค้าขายแดน	62,317.37	27,662.09	33,996.20	ลด	-55.61	เพิ่ม	22.89
ส่งออก	25,438.47	11,501.88	15,700.13	ลด	-54.78	เพิ่ม	36.50
นำเข้า	36,878.89	16,160.21	18,296.07	ลด	-56.18	เพิ่ม	13.22
ดุลการค้า	-11,440.42	-4,658.32	-2,595.24				

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

2) การค้าผ่านแดน

สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องประมวลผลหรือหน่วยเก็บข้อมูล ทองแดงบริสุทธิ์ พลังงานไฟฟ้า ส่วนประกอบของกล่อง เครื่องโทรศัพท์ เครื่องบันทึกหรืออุปกรณ์หน่วยความจำต่าง ๆ แผ่นวงจรพิมพ์ เครื่องจักรสำหรับวัดและตรวจสอบ เลือเบลล์เซตสตรีหรือเด็กหญิง และเหล็ก

สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องประมวลผลหรือหน่วยเก็บข้อมูล แผ่นวงจรพิมพ์ อุปกรณ์สำรองไฟฟ้า ทรานซิสเตอร์และอุปกรณ์กึ่งตัวนำที่คล้ายกัน น้ำตาลทราย น้ำมันเชื้อเพลิง ส่วนประกอบของกล่อง ผลไม้อบแห้ง ชิ้นส่วนของอื่น ๆ ทำด้วยพลาสติก และเครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับให้สัญญาณ

ตารางที่ 19 มูลค่าการค้าผ่านแดนด้านจังหวัดมุกดาหาร

(หน่วย : ล้านบาท)

การค้าผ่านแดน	2561	2562	2563	2561/2562		2562/2563	
				เพิ่ม/ลด	ร้อยละ	เพิ่ม/ลด	ร้อยละ
มูลค่าการค้าผ่านแดน	89,042.90	46,798.51	37,824.17	ลด	-47.44	ลด	-19.18
ส่งออก	29,667.70	13,934.97	19,507.45	ลด	-53.03	เพิ่ม	39.99
นำเข้า	59,375.19	32,863.54	18,316.68	ลด	-44.65	ลด	-44.26
ดุลการค้า	-29,707.49	-18,928.57	1,190.77				

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

1.5.3 อุตสาหกรรม

ตารางที่ 20 สถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน รายอำเภอ พ.ศ. 2563

อำเภอ	จำนวน (แห่ง)	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	คนงาน (คน)		
			รวม	ชาย	หญิง
เมืองมุกดาหาร	92	5,155.46	1,561	1,264	297
นิคมคำสร้อย	6	118.70	167	116	51
ดอนตาล	7	29.00	33	23	10
ดงหลวง	7	325.28	128	106	22
คำชะอี	5	21.13	17	15	2
หว้านใหญ่	9	61.60	58	54	4
หนองสูง	2	95.26	65	51	14
รวม	128	5,806.39	2,168	1,757	411

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 21 จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม จังหวัดมุกดาหาร แยกตามประเภทอุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	2561	2562	2563
การเกษตร	24	13	15
อาหาร	23	11	12
เครื่องดื่ม	3	1	1
สิ่งทอ	-	-	-
เครื่องแต่งกาย	3	-	-
เครื่องหนัง	1	-	-
ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	19	7	6
เฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	4	4	-
กระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ	2	1	1
สิ่งพิมพ์	-	-	-
เคมี	2	1	1
ปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์	3	3	3
ยาง	13	7	9
พลาสติก	4	4	4
โลหะ	33	21	21
โลหะ	-	-	-
ผลิตภัณฑ์โลหะ	25	11	12
เครื่องจักรกล	6	2	2
ไฟฟ้า	-	-	-
ขนส่ง	53	18	16
อื่น ๆ	32	24	25
รวม	250	128	128

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมุกดาหาร

1.6 ข้อมูลด้านแรงงาน

1.6.1 สถานภาพแรงงานและอัตราการว่างงาน จังหวัดมุกดาหาร พ.ศ. 2559-2563

ตารางที่ 22 แสดงสถานภาพแรงงานและอัตราการว่างงาน จังหวัดมุกดาหาร พ.ศ. 2559-2563

ปี พ.ศ.	ประชากร อายุ 15 ปี ขึ้นไป (คน)	ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน (คน)				ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน (คน)				อัตรา ว่างงาน (ร้อยละ)
		รวม	ผู้มีงานทำ	ผู้ว่างงาน	รอ ฤดูกาล	รวม	ทำงาน บ้าน	เรียน หนังสือ	อื่นๆ	
2559	275,186	196,080	194,914	1,028	138	79,109	21,709	20,007	37,390	0.52
2560	275,241	193,980	193,980	0	0	81,261	21,281	20,372	39,608	0.00
2561	275,392	192,440	192,010	431	0	82,952	20,506	22,735	39,711	0.22
2562	275,371	195,928	195,454	474	0	79,443	18,407	20,541	40,495	0.24
2563	275,167	193,652	191,983	1,669	0	81,515	16,047	22,132	43,335	0.86

ที่มา : รายงานสถานการณ์และดัชนีชี้วัดภาวะแรงงานจังหวัดมุกดาหาร ปี 2559-2563 สำนักงานแรงงานจังหวัดมุกดาหาร

1.6.2 แรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบในจังหวัดมุกดาหาร พ.ศ.2559-2563

ตารางที่ 23 แสดงแรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบในจังหวัดมุกดาหาร พ.ศ.2559-2563

แรงงาน (คน)	2559	2560	2561	2562	2563
รวมแรงงานทั้งสิ้น (ผู้มีงานทำ)	199,573	194,318	205,432	199,818	199,788
แรงงานในระบบ	43,487	43,084	43,546	33,764	35,685
แรงงานนอกระบบ	156,085	151,234	161,886	166,054	164,103
สัดส่วนแรงงานนอกระบบต่อแรงงานทั้งสิ้น(%)	78.21	77.83	78.80	83.10	82.14

1.6.3 แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในจังหวัดมุกดาหาร พ.ศ. 2559-2563

ตารางที่ 24 แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในจังหวัดมุกดาหาร พ.ศ. 2559-2563

ปี.พ.ศ.	รวมทั้งสิ้น (คน)	แรงงานต่างด้าวถูกกฎหมาย (คน)			แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย (คน)	
		ทั่วไป	นำเข้าตาม MOU	พิสูจน์สัญชาติ	3 สัญชาติ	ชนกลุ่มน้อย
2559	497	110	64	323	-	-
2560	881	126	207	548	-	-
2561	627	128	488	11	-	-
2562	1,320	117	557	646*	-	-
2563	1,169	98	510	561**	-	-

ที่มา : รายงานสถานการณ์และดัชนีชี้วัดภาวะแรงงานจังหวัดมุกดาหาร ปี 2559-2563 สำนักงานแรงงานจังหวัดมุกดาหาร

* พิสูจน์สัญชาติคงเหลือและพิสูจน์สัญชาติ ดำเนินการจัดทำ/ปรับปรุงทะเบียนประวัติ

** นำเข้าตามมติกรม. 20 สิงหาคม 2562

2. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

2.1 ครัวเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตร

ตารางที่ 25 จำนวนครัวเรือนเกษตรกรและจำนวนแรงงานภาคเกษตรของจังหวัดมุกดาหาร

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน ¹	จำนวนครัวเรือน ² เกษตรกร	ร้อยละจำนวน ครัวเรือนเกษตร/ ครัวเรือนทั้งหมด	จำนวนแรงงาน ภาคเกษตร (ราย)
เมืองมุกดาหาร	39,587	17,787	35.51	17,787
นิคมคำสร้อย	11,305	6,877	51.41	6,877
ดอนตาล	10,803	8,653	64.63	8,653
ดงหลวง	9,908	7,336	60.62	7,336
คำชะอี	12,269	8,998	58.14	8,998
หว้านใหญ่	5,025	3,466	56.21	3,466
หนองสูง	5,964	4,219	59.11	4,219
รวม	94,861	57,336	48.70	57,336

ที่มา : ¹สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง

²สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร

2.2 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ตารางที่ 26 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดมุกดาหาร

ที่	อำเภอ	พื้นที่ ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ถือครองทำการเกษตร(ไร่)										
			ที่นา		ที่ไร่		ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	พืชผัก	ยางพารา (ยังไม่ กรี๊ด)	ยางพารา (เปิดกรี๊ด แล้ว)	ปาล์ม น้ำมัน	รวม
			ข้าว เหนียว	ข้าวเจ้า	มัน สำปะหลัง	อ้อย โรงงาน							
1	เมืองมุกดาหาร	771,916	107,357	36,633	27,234	63,867	354	6,327	678	761	55,010	1,114	299,335
2	นิคมคำสร้อย	235,724	36,591	17,107	8,872	25,979	351	1,304	615	1,355	27,022	663	119,859
3	ดอนตาล	319,327	58,047	14,073	26,728	40,801	860	1,926	281	17,434	22,602	390	183,142
4	ดงหลวง	672,598	40,188	7,599	50,364	57,963	508	929	256	26,398	42,468	1,601	228,274
5	คำชะอี	403,560	56,027	11,677	10,599	22,276	974	393	151	17,590	22,198	259	142,144
6	หว้านใหญ่	52,802	15,302	7,293	231	7,524	96	807	380	1,372	3,749	59	36,813
7	หนองสูง	256,467	32,965	4,978	274	5,252	453	968	128	4,313	4,751	395	54,477
รวม		2,712,394	346,577	99,330	124,302	83,942	3,596	12,654	2,489	69,223	177,800	4,481	924,394

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร

2.3 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

2.3.1 พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

จังหวัดมุกดาหาร มีอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง จำนวน 4 แห่ง อ่างเก็บน้ำโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคง จำนวน 17 แห่ง พื้นที่ชลประทาน 49,720 ไร่ ความจุอ่างเก็บน้ำ 101.34 ล้านลูกบาศก์เมตร

ตารางที่ 27 อ่างเก็บน้ำโครงการชลประทาน

ลำดับ	โครงการ/อ่างเก็บน้ำ	อำเภอ	พื้นที่ ชลประทาน	ความจุอ่างเก็บน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)
1	อ่างเก็บน้ำห้วยชีเหล็ก (โครงการขนาดกลาง)	นิคมคำสร้อย	10,025	26.75
2	อ่างเก็บน้ำห้วยชะโนด (โครงการขนาดกลาง)	ดงหลวง	16,000	18.40
3	อ่างเก็บน้ำคันแทใหญ่ (โครงการขนาดกลาง)	คำชะอี	-	4.62
4	อ่างเก็บน้ำห้วยมุก (โครงการขนาดกลาง)	ดงหลวง	1,656	4.90
5	อ่างเก็บน้ำห้วยไผ่	ดงหลวง	1,600	12.80
6	อ่างเก็บน้ำห้วยพุ	ดงหลวง	3,000	4.50
7	อ่างเก็บน้ำห้วยพุง	ดงหลวง	1,405	4.00
8	อ่างเก็บน้ำห้วยหินลับ	ดงหลวง	1,700	4.00
9	อ่างเก็บน้ำห้วยไร่	ดงหลวง	1,500	2.80
10	อ่างเก็บน้ำห้วยทา	ดงหลวง	1,200	2.23
11	อ่างเก็บน้ำห้วยหอย	ดงหลวง	1,300	2.00
12	อ่างเก็บน้ำห้วยตะไถ	ดงหลวง	400	0.83
13	อ่างเก็บน้ำบ้านसानแก้ว	ดงหลวง	500	0.54
14	อ่างเก็บน้ำห้วยแคน	ดงหลวง	750	2.10
15	อ่างเก็บน้ำบ้านขาน้ำ	ดงหลวง	1,300	1.70
16	อ่างเก็บน้ำห้วยไร่ 2	เมือง	3,284	2.68
17	อ่างเก็บน้ำห้วยสิงห์	เมือง	800	0.74
18	อ่างเก็บน้ำห้วยหมากไฟ	เมือง	800	1.50
19	อ่างเก็บน้ำห้วยหินลาด	เมือง	-	1.35
20	อ่างเก็บน้ำห้วยชีเหล็ก(ตอนบน)	ดอนตาล	1,000	1.20
21	อ่างเก็บน้ำถ้ำไม้ดู่	คำชะอี	1,500	1.70
รวม			49,720	101.33

ที่มา : โครงการชลประทานมุกดาหาร

2.3.2 แหล่งน้ำอื่นๆ

ตารางที่ 28 สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

ที่	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า							
	บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	อัตรา การสูบน้ำ เต็มศักยภาพ (ลบ.ม./วินาที)	พื้นที่ ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)	ที่ตั้ง ฝั้งซ้าย/ ฝั้งขวา ของลำน้ำ
1	นาโปกลาง	-	ในเมือง	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.300	1,790	โขงฝั้งขวา
2	นาสีนวน	1	นาสีนวน	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.300	1,050	โขงฝั้งขวา
3	ท่าไคร้	7	นาสีนวน	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.300	1,490	โขงฝั้งขวา
4	สั้มป่อย	8	นาสีนวน	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.300	1,080	โขงฝั้งขวา
5	ดงเย็น	1	ดงเย็น	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.300	1,150	ห้วยบังอี่ฝั้ง ซ้าย
6	แก้ง	5	คำป่าหลาย	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.300	500	ห้วยบาง ทรายฝั้งขวา
7	บางทรายใหญ่ เหนือ	1	บางทรายใหญ่	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.300	1,490	โขงฝั้งขวา
8	คำฝักนอก	2	บางทรายใหญ่	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.300	1,160	โขงฝั้งขวา
9	ดอนม่วย	1	บางทรายใหญ่	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.300	1,200	โขงฝั้งขวา
10	บางทรายใหญ่ใต้	2	บางทรายใหญ่	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.250	1,100	โขงฝั้งขวา
11	ตาลใหม่	11	ดอนตาล	ดอนตาล	มุกดาหาร	0.300	1,500	โขงฝั้งขวา
12	นาห้วยกอก	4	ดอนตาล	ดอนตาล	มุกดาหาร	0.300	1,100	โขงฝั้งขวา
13	ตาลรุ่ง	10	ดอนตาล	ดอนตาล	มุกดาหาร	0.300	1,500	โขงฝั้งขวา
14	ดอนตาล	3	ดอนตาล	ดอนตาล	มุกดาหาร	0.300	1,470	โขงฝั้งขวา
15	นาตาล	8	ดอนตาล	ดอนตาล	มุกดาหาร	0.300	1,000	โขงฝั้งขวา
16	โนนสีทอง	1	ดอนตาล	ดอนตาล	มุกดาหาร	0.300	1,320	โขงฝั้งขวา
17	นาโพธิ์	6	โพธิ์ไทร	ดอนตาล	มุกดาหาร	0.300	1,550	โขงฝั้งขวา
18	โพธิ์ไทร	1	โพธิ์ไทร	ดอนตาล	มุกดาหาร	0.350	1,230	โขงฝั้งขวา
19	โคก	4	โพธิ์ไทร	ดอนตาล	มุกดาหาร	0.300	1,510	โขงฝั้งขวา
20	หนองหล่ม	3	โพธิ์ไทร	ดอนตาล	มุกดาหาร	0.200	1,000	โขงฝั้งขวา
21	นาสะโน	8	นาสะเม็ง	ดอนตาล	มุกดาหาร	0.400	1,000	โขงฝั้งขวา
22	ชะโนด	4	ชะโนด	หว้านใหญ่	มุกดาหาร	0.300	1,420	โขงฝั้งขวา
23	บางทรายน้อย	2	บางทรายน้อย	หว้านใหญ่	มุกดาหาร	0.300	1,000	โขงฝั้งขวา
24	ฝักชะยา	1	บางทรายน้อย	หว้านใหญ่	มุกดาหาร	0.400	1,500	โขงฝั้งขวา
25	หว้านใหญ่	5	หว้านใหญ่	หว้านใหญ่	มุกดาหาร	0.300	1,840	โขงฝั้งขวา
26	หว้านน้อย	2	หว้านใหญ่	หว้านใหญ่	มุกดาหาร	0.300	1,000	โขงฝั้งขวา
27	หนองแสง	8	หว้านใหญ่	หว้านใหญ่	มุกดาหาร	0.300	1,500	ห้วยชะโนด ฝั้งซ้าย
28	ดอนม่วง	7	หว้านใหญ่	หว้านใหญ่	มุกดาหาร	0.250	1,500	ห้วยชะโนด ฝั้งขวา

ที่	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า							
	บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	อัตรา การสูบน้ำ เต็มศักยภาพ (ลบ.ม./วินาที)	พื้นที่ ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)	ที่ตั้ง ฝั้งซ้าย/ ฝั้งขวา ของลำน้ำ
29	สองคอน	10	ป่งขาม	ห้วยใหญ่	มุกดาหาร	0.300	1,120	โขงฝั้งขวา
30	ดอนสวรรค์	10	ป่งขาม	ห้วยใหญ่	มุกดาหาร	0.500	3,600	โขงฝั้งขวา
31	ป่งขาม	8	ป่งขาม	ห้วยใหญ่	มุกดาหาร	0.300	1,260	โขงฝั้งขวา
32	สมสะอาด	6	ป่งขาม	ห้วยใหญ่	มุกดาหาร	0.300	1,100	โขงฝั้งขวา
33	ตีว	3	พังแดง	ดงหลวง	มุกดาหาร	0.250	1,050	ห้วยบาง ทรายฝั้งซ้าย
34	ดอน	3	บางทรายน้อย	ห้วยใหญ่	มุกดาหาร	0.250	1,000	-
35	ชะโนดเหนือ	2	ชะโนด	ห้วยใหญ่	มุกดาหาร	0.300	1,200	ห้วยชะโนด ฝั้งขวา
36	นิคม เกษตรกรรม ทหารผ่านศึก	1	ป่งขาม	ห้วยใหญ่	มุกดาหาร	0.265	1,170	ห้วยชะโนด ฝั้งซ้าย
37	โคกขามเลียน	7	ดงเย็น	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.300	3,000	ห้วยบังอี่ฝั้ง ขวา
38	ป่งขาม	1	ป่งขาม ดงหมู	ห้วยใหญ่	มุกดาหาร	-	1,200	ห้วยชะโนด ฝั้งซ้าย
39	โนนพาสว่าง	6	ดงเย็น	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.350	1,000	ห้วยบังอี่ฝั้ง ขวา
40	หนองแอก	5	บางทรายใหญ่	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	-	1,500	ห้วยบาง ทรายฝั้งซ้าย
41	ทรายทอง	6	บางทรายน้อย	ห้วยใหญ่	มุกดาหาร	-	1,000	โขงฝั้งขวา
42	หนองน้ำเต้า	2	นาโสก	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.200	1,500	ห้วยหินสิว ฝั้งขวา
43	ผาขาม	3	ภูวง	หนองสูง	มุกดาหาร	0.250	1,500	ห้วยบังอี่ฝั้ง ขวา
44	โคกสวาท	9	ป่งขาม	ห้วยใหญ่	มุกดาหาร	0.210	1,100	ห้วยชะโนด ฝั้งขวา
45	เหล่าหมี	1	เหล่าหมี	ดอนตาล	มุกดาหาร	-	1,000	ห้วยทรายฝั้ง ขวา
46	เหล่าหมี	1	เหล่าหมี	ดอนตาล	มุกดาหาร	0.210	1,000	ห้วยทรายฝั้ง ขวา
47	ป่าพะยอม	-	เหล่าหมี	ดอนตาล	มุกดาหาร	0.210	950	ห้วยบังอี่ฝั้ง ซ้าย
48	นาโสก	-	นาโสก	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.210	1,100	-
49	นาถ่อนน้อย	-	โพนทราย	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.150	600	-
50	สุขสำราญ	-	บางทรายน้อย	ห้วยใหญ่	มุกดาหาร	0.250	1,500	ห้วยบาง ทรายฝั้งซ้าย
51	แก่งนาง	-	กกตูม	ดงหลวง	มุกดาหาร	0.150	700	-

ที่	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า							
	บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	อัตรา การสูบน้ำ เต็มศักยภาพ (ลบ.ม./วินาที)	พื้นที่ ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)	ที่ตั้ง ฝั้งซ้าย/ ฝั้งขวา ของลำน้ำ
52	วังไฮ	1	ภูวง	หนองสูง	มุกดาหาร	0.250	1,900	ห้วยบังอี่ฝั้ง ซ้าย
53	หนองแล้ง	-	ฝั้งแดด	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.250	1,000	ห้วยยางฝั้ง ขวา
54	ศรีถาวรพนา	-	กกตูม	ดงหลวง	มุกดาหาร	-	40	-
55	นาสีนวน	-	นาสีนวน	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.075	500	ห้วย ตาเหล็กฝั้ง ขวา
56	หนองแอก	-	บางทรายน้อย	ห้วยน้ำโพธิ์	มุกดาหาร	-	1,850	ห้วยบาง ทรายฝั้งซ้าย
57	นาตะแบง	-	ภูวง	หนองสูง	มุกดาหาร	0.200	1,100	สองฝั้ง
58	ท่าไคร้ - นาแล	-	นาสีนวน	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	-	1,500	โขงฝั้งขวา
59	โพธิ์ไทร	-	โพธิ์ไทร	ดอนตาล	มุกดาหาร	-	1,000	โขงฝั้งขวา
60	นาดี	-	ป่งขาม	ห้วยน้ำโพธิ์	มุกดาหาร	0.210	1,400	ห้วยชะโนด ฝั้งขวา
61	บุง	-	ภูวง	หนองสูง	มุกดาหาร	0.100	500	ห้วยบังอี่ฝั้ง ซ้าย
62	หนองผือ	-	ห้วยน้ำโพธิ์	ห้วยน้ำโพธิ์	มุกดาหาร	0.100	400	ห้วยชะโนด ฝั้งขวา
63	แซ่	-	บ้านค้อ	คำชะอี	มุกดาหาร	-	500	ห้วยอี่ต่างฝั้ง ซ้าย
64	นาคำ	-	ฝั้งแดด	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	-	1,000	ห้วยยางฝั้ง ขวา
65	คำเตาเหล็ก	-	บ้านแก้ง	ดอนตาล	มุกดาหาร	-	1,125	โขงฝั้งขวา
66	โคกป่งเปือย	-	นาโสก	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.150	750	ห้วยบังอี่ฝั้ง ซ้าย
67	หนองแสง	-	ห้วยน้ำโพธิ์	ห้วยน้ำโพธิ์	มุกดาหาร	0.250	950	ห้วยชะโนด ฝั้งซ้าย
68	เหล่าล้อม	-	นาสีนวน	เมืองมุกดาหาร	มุกดาหาร	0.075	400	ห้วย ตาเหล็ก ฝั้งซ้าย
69	โพธิ์เจริญ	-	ชะโนด	ห้วยน้ำโพธิ์	มุกดาหาร	-	1,150	ห้วยชะโนด ฝั้งขวา
รวม							83,165	

ที่มา : โครงการชลประทานมุกดาหาร

2.4 ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

2.4.1 ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 29 แสดงข้อมูลแสดงการเพาะปลูกข้าวนาปี (กข 6) ปีการผลิต 2563/64

ที่	อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เสียหาย (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
1	เมืองมุกดาหาร	16,166	107,357	-	107,357	62,267
2	นิคมคำสร้อย	4,978	36,591	-	36,591	19,702
3	ดอนตาล	2,938	58,047	-	58,047	29,365
4	ดงหลวง	6,313	40,188	-	40,188	17,683
5	คำชะอี	8,251	56,027	-	56,027	30,848
6	หว้านใหญ่	2,857	15,302	-	15,302	6,618
7	หนองสูง	4,340	32,965	-	32,965	18,828
รวม		45,843	346,477	-	346,477	185,311

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 30 ข้อมูลแสดงการเพาะปลูกข้าวนาปี (ขาวดอกมะลิ 105) ปีการผลิต 2563/64

ที่	อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เสียหาย (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
1	เมืองมุกดาหาร	6,438	36,633	-	36,633	18,060
2	นิคมคำสร้อย	2,163	17,107	-	17,107	7,784
3	ดอนตาล	2,597	14,073	-	14,073	6,054
4	ดงหลวง	1,303	7,599	-	7,599	3,297
5	คำชะอี	2,416	11,677	-	11,677	6,066
6	หว้านใหญ่	1,550	7,293	-	7,293	2,977
7	หนองสูง	1,094	4,978	-	4,978	2,402
รวม		17,561	99,330	-	99,330	46,640

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 31 ข้อมูลแสดงการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ปีการผลิต 2563/64

ที่	อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เสียหาย (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
1	เมืองมุกดาหาร	2,964	27,234	-	27,234	82,682.42
2	นิคมคำสร้อย	983	8,872	-	8,872	26,935.39
3	ดอนตาล	2,735	26,728	-	26,728	81,146.21
4	ดงหลวง	4,520	50,364	-	50,364	152,905.10
5	คำชะอี	1,191	10,599	-	10,599	32,178.56
6	หว้านใหญ่	40	231	-	231	701.32
7	หนองสูง	47	274	-	274	831.86
รวม		12,365	124,302	-	124,302	377,380.87

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 32 ข้อมูลแสดงการเพาะปลูกอ้อยโรงงาน ปีการผลิต 2563/64

ที่	อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)
			อ้อยปีแรก	อ้อยต่อ	รวม	
1	เมืองมุกดาหาร	1,939	14,486	20,941	35,427	287,300
2	นิคมคำสร้อย	570	5,236	6,569	11,805	105,900
3	ดอนตาล	1,307	12,627	13,774	26,401	227,800
4	ดงหลวง	591	2,207	3,222	5,429	46,200
5	คำชะอี	158	847	1,304	2,151	16,100
6	หว้านใหญ่	52	503	877	1,380	9,800
7	หนองสูง	55	747	602	1,349	13,200
รวม		4,672	36,653	47,289	83,942	706,300

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 33 ข้อมูลแสดงการเพาะปลูกยางพารา ปีการผลิต 2563/64

ที่	อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เสียหาย (ไร่)	พื้นที่เปิดกรีด (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
1	เมืองมุกดาหาร	6,346	55,771	-	55,010	9,406.71
2	นิคมคำสร้อย	3,027	28,377	-	27,022	4,620.76
3	ดอนตาล	3,175	40,036	-	22,602	3,864.94
4	ดงหลวง	5,712	68,866	-	42,468	7,262.03
5	คำชะอี	2,987	39,788	-	22,198	3,795.86
6	หว้านใหญ่	600	5,121	-	3,749	641.08
7	หนองสูง	1,373	9,064	-	4,751	812.42
รวม		23,220	247,023	-	177,800	30,403.80

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 34 ข้อมูลแสดงการเพาะปลูกปาล์มน้ำมัน ปีการผลิต 2563/64

ที่	อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เสียหาย (ไร่)	พื้นที่เปิดกรีด (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)
1	เมืองมุกดาหาร	194	1,114	-	1,114	1,893.80
2	นิคมคำสร้อย	92	663	-	663	1,127.10
3	ดอนตาล	69	390	-	390	663.00
4	ดงหลวง	261	1,601	-	1,601	2,721.70
5	คำชะอี	39	259	-	259	440.30
6	หว้านใหญ่	14	59	-	59	100.30
7	หนองสูง	63	395	-	395	671.50
รวม		728	4,481	-	4,481	7,617.70

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร

2.4.2 ด้านการปลูกสัตว์ของจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 35 ข้อมูลด้านการปลูกสัตว์ของจังหวัด ปี 2563

ชนิดสัตว์	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	ข้อมูลผลผลิต		ราคาเฉลี่ย (บาท/หน่วย)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
			จำนวน	หน่วยนับ		
โค	13,644	65,804	65,804	ตัว	15000	987,060,000
กระบือ	3,649	13,823	13,823	ตัว	15000	207,345,000
สุกร	1,149	19,133	19,133	ตัว	4,000	76,532,000
ไก่เนื้อ	19,276	739,916	739,916	ตัว	100	73,991,600

ที่มา : การขึ้นสำรวจครัวเรือนเลี้ยงสัตว์

2.4.3 ด้านการประมงของจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 36 ข้อมูลด้านการประมงของจังหวัด ปี 2563

ชนิดสัตว์	จำนวน เกษตรกร (ราย)	จำนวนสัตว์ (ตัว)	พื้นที่การเลี้ยง		ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต (บาท)
			จำนวนพื้นที่ (ไร่)	จำนวน (บ่อ)		
1. ปลานิลกระชัง	92	3,960,000	32.15	2,462	58	229,680,000
2. ปลานิลในบ่อดิน	8,020	2,088,000	7,378.62	9,264	60	125,280,000

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร

2.4.4 ข้อมูลการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยของจังหวัด

1) พื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์

ตารางที่ 37 ข้อมูลการทำเกษตรอินทรีย์

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวนไร่
1. ข้าว T1 (เตรียมความพร้อม)	192 ราย	1,562
ข้าว T2 (ปรับเปลี่ยน)	1,441 ราย	7,136.79
รับรองแล้ว	1,156 ราย	10,219.05
2. พืช (แปลง)		
ปรับเปลี่ยน	3 ราย/3 แปลง	16.68
รับรองแล้ว	4 ราย/4 แปลง	33.64
3. ประมง		
ปลาตะเพียน	11 ราย	7

2) การรับรอง GAP ด้านพืช และด้านข้าว เกษตรกรรวม 787 ราย/แปลง พื้นที่ 4,011.46 ไร่ ด้านประมงเกษตรกร 116 ราย พื้นที่ 564 ไร่ กระชัง 103 ไร่ และด้านปศุสัตว์ จำนวน 57 ฟาร์ม

ตารางที่ 38 ข้อมูลสินค้าเกษตร GAP

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวนพื้นที่
1. พืช - พืชผัก	188 แปลง	464.46 ไร่
2. ข้าว	599 ราย	3,547 ไร่
3. ประมง - ปลานิลกระชัง - ปลานิลบ่อดิน - ปลาน้ำจืดชนิดอื่นๆ	21 ราย 2 ราย 93 ราย	564 กระชัง 15 ไร่ 88 ไร่
4. ปศุสัตว์ - โคเนื้อ - สุกร - ไก่เนื้อ	11 ฟาร์ม 28 ฟาร์ม 18 ฟาร์ม	

ที่มา : หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.4.5 การเพาะปลูกและผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ 39 ข้อมูลการเพาะปลูกและร้อยละผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

หน่วย : ร้อยละ

ชนิดสินค้า	ปี การเพาะปลูก 2564/2565											
	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.
พืชไร่												
๑. ข้าวเหนียวนาปี												
ช่วงเวลาการออกผลผลิต (ร้อยละ)												
๒. ข้าวเจ้านาปี												
ช่วงเวลาการเพาะปลูก												
ช่วงเวลาการออกผลผลิต (ร้อยละ)												
๓. มันสำปะหลัง												
ช่วงเวลาการเพาะปลูก												
ช่วงเวลาการออกผลผลิต (ร้อยละ)	3.18	18.42	46.85	7.99	1.75	0.75	0.67	1.10	8.11	2.86	5.46	2.87
๔. อ้อยโรงงาน												
ช่วงเวลาการเพาะปลูก												
ช่วงเวลาการออกผลผลิต (ร้อยละ)	58.56	34.56	6.29	0.59	0	0	0	0	0	0	0	0
พืชสวน												
๕. ยางพารา												
ช่วงเวลาการเพาะปลูก												
ช่วงเวลาการออกผลผลิต (ร้อยละ)												

ชนิดสินค้า	ปี การเพาะปลูก 2564/2565											
	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.
ปศุสัตว์												
๖. ไก่พื้นเมือง												
ช่วงเวลาการเพาะเลี้ยง												
ช่วงเวลาการออกผลผลิต (ร้อยละ)												
๗. โคเนื้อ												
ช่วงเวลาการเพาะเลี้ยง												
ช่วงเวลาการออกผลผลิต (ร้อยละ)	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33
๘. เป็ดเนื้อ												
ช่วงเวลาการเพาะเลี้ยง												
ช่วงเวลาการออกผลผลิต (ร้อยละ)												
๙. ไก่เนื้อ												
ช่วงเวลาการเพาะเลี้ยง												
ช่วงเวลาการออกผลผลิต (ร้อยละ)												
๑๐. กระบือ												
ช่วงเวลาการเพาะเลี้ยง												
ช่วงเวลาการออกผลผลิต (ร้อยละ)	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33	8.33
ประมง												
๑๑. ปลานิล												
ช่วงเวลาการเพาะเลี้ยง												
ช่วงเวลาการออกผลผลิต (ร้อยละ)												

— : ช่วงเดือนที่ทำการเพาะปลูก/เพาะเลี้ยง

2.4.6 ข้อมูลการนำเข้า-ส่งออกสินค้าเกษตร ณ ผ่านด่านสะพานมิตรภาพไทยลาวแห่งที่ 2

1) ข้อมูลการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ ณ ด่านกักกันสัตว์มุกดาหาร

ตารางที่ 40 ข้อมูลสินค้าปศุสัตว์ส่งออก ณ ด่านกักกันสัตว์มุกดาหาร

ชนิดสินค้า	สินค้าปศุสัตว์ส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ	มูลค่า (ล้านบาท)
โค (ตัว)	15,013	450.390	20,467	614.010	16,540	496.200	40,915	1,227.450	56,449	1,693.470
กระบือ (ตัว)	585	17.550	582	17.460	3,509	105.270	5,242	157.260	4,134	122.100
แพะ (ตัว)	16,464	49.392	943	2.829	-	0.000	8,920	26.760	30,471	91.413
สุกร (ตัว)	32,799	65.261	10,178	12.166	5,377	5.221	20,382	29.876	296,218	1,403.646
ไก่ไข่ (ตัว)	144,600	11.568	88,300	7.064	159,900	12.792	57,000	4.560	77,500	9.300
เนื้อเป็ด (กก.)	-	0.000	-	0.000	7,448	0.335	20,646	0.929	14,077	2.150
เนื้อโค (กก.)	-	0.000	154	0.039	440	0.110	1,551	0.388	1,868	0.374
เนื้อสุกร (กก.)	-	0.000	220,000	15.400	135	0.009	4,177	0.292	8,118	94.459
ชิ้นส่วนสุกร (กก.)	-	0.000	703,378	28.135	135,241	5.410	34,390	1.376	14,295	0.643
เครื่องในสุกร (กก.)	50,000	2.750	150,286	8.266	189,000	10.395	-	0.000	-	0.000
เนื้อไก่ (กก.)	-	0.000	1,551,877	54.316	257,875	9.026	51,260	1.794	51,260	1.282
ซากไก่ (กก.)	-	0.000	217,200	4.344	500	0.010	23,647	0.473	-	0.000
ขาไก่ (กก.)	27,000	1.080	1,652,728	66.109	40	0.002	1,512	0.060	-	0.000
กระดูกไก่ (กก.)	21,264	0.213	114,612	1.146	-	0.000	-	0.000	-	0.000
เครื่องในไก่ (กก.)	-	0.000	32,736	0.818	62,652	1.566	360	0.009	-	0.000
รวม		598.204		832.102		646.346		1,451.227		3,418.836

ที่มา : ด่านกักกันสัตว์มุกดาหาร

2) ข้อมูลการนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ ณ ด้านกักกันสัตว์มุกดาหาร

ตารางที่ 41 ข้อมูลสินค้าปศุสัตว์นำเข้า ณ ด้านกักกันสัตว์มุกดาหาร

ชนิดสินค้า	สินค้าปศุสัตว์นำเข้า									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ	มูลค่า (ล้านบาท)
หนังโค	15,000	๐.๔๕๐	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	15,000	๐.๔๕๐	-	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : ด้านกักกันสัตว์มุกดาหาร

3) ข้อมูลการส่งออกสินค้าสัตว์น้ำ ณ ด้านตรวจประมงมุกดาหาร

ตารางที่ 42 ข้อมูลสินค้าสัตว์น้ำส่งออก ณ ด้านตรวจประมงมุกดาหาร

ชนิดสินค้า	สินค้าสัตว์น้ำส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (ล้านบาท)
สัตว์น้ำมีชีวิต	414,875	26.655	268,275	17.246	72,420	5.826	19,360	2.502	18,545	1.446
ซากสัตว์น้ำ	445,374	25.331	447,864	27.187	351,154	21.935	258,572	25.385	86,368	6.614
ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ	-	0.000	-	0.000	97,098	8.086	155,303	10.685	103,377	8.483
รวม	860,249	51.986	716,139	44.433	520,672	35.847	433,235	38.572	208,291	16.543

ที่มา : ด้านตรวจประมงมุกดาหาร

4) ข้อมูลการนำเข้าสินค้าสัตว์น้ำ ณ ด้านตรวจประมงมุกดาหาร

ตารางที่ 43 ข้อมูลสินค้าสัตว์น้ำนำเข้า ณ ด้านตรวจประมงมุกดาหาร

ชนิดสินค้า	สินค้าสัตว์น้ำนำเข้า									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (ล้านบาท)
สัตว์น้ำมีชีวิต	13,300	1.860	-	-	-	-	-	-	-	-
ซากสัตว์น้ำ	-	-	80	1,500	-	-	-	-	-	-
ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	13,300	1.860	80	1,500	-	-	-	-	-	-

ที่มา : ด้านตรวจประมงมุกดาหาร

5) ข้อมูลการส่งออกสินค้าพืช ณ ด้านตรวจพืชมุกดาหาร

ตารางที่ 44 ข้อมูลสินค้าพืชส่งออก ณ ด้านตรวจพืชมุกดาหาร

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
1.สฤลมะก่องข้าว, ตอบแถบ	90 ตัน	0.001	2,821 ตัน	0.020	-	0.000	-	0.000	-	0.000
2.ต้นแคบ้าน	50 ตัน	0.001	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
3.ลูกเระว (AMOMI SEMEN)	16.92	0.254	-	0.000	24.00	0.720	-	0.000	-	0.000
4. แอปเปิ้ลผลสด (APPLE)	97.20	1.959	225.10	5.536	172.00	4.250	137.60	3.440	18.60	0.480
5.กล้วยผลสด (BANANA)	704.06	7.519	1,505.94	16.070	299.60	3.130	-	0.000	-	0.000

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
6. หมากผลสด (BETEL NUT)	2.75	0.016	1,801.19	29.080	3,107.34	62.101	47.00	0.462	833.30	14.861
7. พริกขี้หนูผลสด(BIRD CHILLI)	95.00	1.140	2,125.67	26.612	284.18	4.467	-	0.000	-	0.000
8. ข้าวเหนียวดำเมล็ดแห้ง (BLACK GLUTINOUS RICE)	0.50	0.016	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
9. ข้าวกล้อง, ข้าวสีนิลเมล็ดแห้ง (BLACK RICE)	3.00	0.102	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
10. เฟื่องฟ้าต้นสด (BOUGAINVILLEA SPECTABILIS)	100 ต้น	0.001	-	0.000	330 ต้น	0.059	11,710 ต้น	1.377	75,759 ต้น	8.673
11. ปลายข้าว เมล็ดแห้ง (BROKEN RICE)	3,690.40	34.599	3,443.35	34.016	1,859.49	16.571	833.24	10.978	703.00	17.392
12. แคนตาลูปผลสด (CANTALOUPE)	153.60	1.779	302.50	4.495	186.40	3.035	149.20	2.922	21.40	0.345
13. ต้นมะเฟือง ต้นสด (CARAMBOLA PLANT)	20 ต้น	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
14. ต้นกระโดน ต้นสด (CAREYA SPHAERICA)	200 ต้น	0.001	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
15. มะม่วงหิมพานต์ เมล็ดสด (CASHEW NUT)	108.00	3.780	2,053.00	85.657	3,775.00	58.492	242.30	104.974	890.41	37.505

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
16.ต้นพริกชี้ฟ้า,พริกชี้ฟ้า จินดา ต้นสด (CHILLI PEPPER PLANT)	50 ต้น	0.001	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
17. มะพร้าวแกง ผลสด (COCONUT)	0.50	0.008	343.83	2.905	-	0.000	46.40	1.362	-	0.000
18.พุทรา, พุทรานินเดีย ผล สด (COMMON JUJUBE)	26.60	0.274	6.05	0.086	3.00	0.045	2.50	0.050	1.50	0.030
19.กล้วยไข่ ผลสด (DAINTY BANANA)	14.98	0.157	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
20.ติปลี ผลสด (DEE-PEE)	46.06	1.502	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
21.กาบมะพร้าวแห้ง เปลือก แห้ง (DRIED COCONUT HUSK)	9.90	0.111	-	0.000	55.35	1.100	-	0.000	-	0.000
22.มะพร้าวแห้ง ผลแห้ง (DRIED COCONUT)	53.78	0.830	127.80	2.084	-	0.000	-	0.000	-	0.000
23.ติปลีแห้ง ผลแห้ง (DRIED LONG PEPPER)	144.50	1.445	115.34	0.743	81.95	0.672	90.00	2.700	-	0.000
24.ลำไยแห้ง ผลแห้ง (DRIED LONGAN)	59,770.60	1,912.593	126,084.40	4,253.325	44,281.71	1,501.335	5,474.72	212.471	44.43	1.525
25.มะม่วงแห้ง ผลแห้ง (DRIED MANGO)	33.40	2.796	71.97	2.708	113.38	3.982	-	0.000	-	0.000

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
26.มะคำดีควาย ผลแห้ง (DRIED SOAPBERRY)	18.90	0.628	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
27.ทุเรียน ผลสด (DURIAN)	114,175.03	3,392.194	396,783.80	13,286.212	372,871.65	14,203.488	81,616.76	3,085.253	20,874.03	1,980.978
28.ต้นกล้วยคาลิปตัสต้นยู คาลิปตัส ต้นสด (EUCALYPTUS PLANT)	185,000 ต้น	0.668	-	0.000	55 ต้น	0.144	500,073 ต้น	2.522	90,000 ต้น	1.350
29. ข้าวหอม เมล็ดแห้ง (FRAGRANT RICE)	3,502.40	53.216	3,695.63	82.269	3,560.66	83.386	-	0.000	375.87	14.492
30.ทุเรียนแช่แข็ง (FROZEN DURIAN)	324,725.00	125.185	8,567.99	345.911	5,193.71	208.972	-	0.000	-	0.000
31.ลำไยแช่แข็ง (FROZEN LONGAN)	1.00	0.018	493.19	19.752	110.00	4.030	-	0.000	-	0.000
32.มะม่วงแช่แข็ง (FROZEN MANGO)	15.00	0.630	16.02	0.589	-	0.000	-	0.000	-	0.000
33. ข้าวเหนียว เมล็ดแห้ง (GLUTINOUS RICE)	4,433.11	92.484	7,179.55	143.175	7,893.32	151.395	1,608.59	38.509	364.47	24.519
34.ต้นฝรั่ง ต้นสด (GUAVA PLANT)	20 ต้น	0.000	10 ต้น	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
35.สกุลชงโค,ชบา,กระเจียว ต้นสด (HIBISCUS SPP.)	30 ต้น	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
36.เมล็ดพริกฮิพริก เมล็ดแห้ง (HOT PEPPER SEED)	0.01	0.002	-	0.000	0.00	0.000	-	0.000	0.00	0.000

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
37.ต้นขนุน (JACK FRUIT PLANT)	515.00	0.010	316 ตัน	0.003	-	0.000	400 ตัน	0.012	-	0.000
38.ขนุน ผลสด (JACK FRUIT)	19,285.68	116.998	18,913.39	115.088	29,910.39	182.604	11,173.90	72.604	5,529.20	35.704
39.ข้าวญี่ปุ่น เมล็ดแห้ง (JAPANESE RICE)	0.30	0.014	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
40.ต้นมะกรูด (KAFFIR LIME PLANT)	500 ตัน	0.003	50 ตัน	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
41.ลางสาด ผลสด (LANGSAT)	433.80	21.244	-	0.000	8.10	0.122	826.20	35.899	54.00	2.803
42.ต้นมะนาว (LIME PLANT)	300 ตัน	0.002	70 ตัน	0.001	-	0.000	-	0.000	-	0.000
43.ลองกอง ผลสด (LONG KONG)	1,514.80	79.710	401.40	16.469	811.00	15.421	1,359.90	67.485	275.60	16.108
44.ลำไย ผลสด (LONGAN)	274,182.33	5,982.236	397,342.89	10,148.102	267,963.03	7,713.596	63,421.71	1,712.154	5,417.21	140.918
45.ลิ้นจี่ ผลสด (LYCHEE)	0.30	0.005	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
46.มะกอกน้ำ ผลสด (MAKOK NAM)	34.25	0.301	7.40	0.079	5,500.00	0.073	-	0.000	1.00	0.015
47.ส้มเปลือกอ่อน ผลสด (MANDARIN)	89.83	1.261	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
48.มะม่วง ผลสด (MANGO)	252.97	2.949	388.25	6.045	198.80	3.326	180.70	3.451	25.60	0.379
49.มังคุด ผลสด (MANGOSTEEN)	119,243.55	4,290.187	238,082.03	9,189.617	181,759.36	9,439.033	82,448.19	3,367.077	10,271.19	696.422

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
50.เมล็ดพันธุ์แตงเทศ เมล็ด แห้ง (MELON SEED)	0.02	0.014	0.03	0.010	-	0.000	-	0.000	-	0.000
51.แตงไทย ผลสด (MUSK MELON)	2.50	0.030	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
52.มะละกอ ต้นสด (PAPAYA PLANT)	50 ต้น	0.001	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
53.มะละกอ ผลสด (PAPAYA)	37.70	0.409	3.70	0.025	12.50	0.221	14.00	0.260	1.00	0.015
54.แพร์, ลูกแพร์, สาลี่ ผล สด (PEAR, CHINESE PEAR)	0.20	0.002	-	0.000	-	0.000	-	0.000	0.59	0.018
55.สับปะรด ผลสด (PINEAPPLE)	106.20	0.030	214.70	2.365	194.40	2.768	122.20	1.945	10.00	0.138
56.มะขามเทศ ต้นสด (PITHECELLOBIUM DULCE)	15 ต้น	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
57.ส้มโอ ผลสด (POMELO)	5,411.43	77.320	13,484.35	174.572	2,841.46	34.527	373.30	5.604	305.00	3.177
58.ฟักทอง ผลสด (PUMPKIN)	1.30	0.013	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
59.เงาะ ผลสด (RAMBUTAN)	27.75	0.338	4,143.90	48.100	979.80	16.306	1,456.80	20.017	1,836.90	17.556
60.ข้าวแดง เมล็ดแห้ง (RED RICE)	3.48	0.122	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
61.ชมพู ผลสด (ROSE APPLE)	306.00	3.160	471.60	5.345	257.00	2.835	75.50	3.884	-	0.000
62.ต้นอ้อย ต้นสด (SACCHARUM OFFICINARUM)	13,000.00	0.005	2,858 ต้น	0.063	20,000 ต้น	0.002	-	0.000	-	0.000
63.ต้นกระท้อน ต้นสด (SANTOL PLANT)	15 ต้น	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
64.หอมแดง หัวแห้ง (SHALLOT)	145.00	1.720	1,158.67	12.946	2,719.60	28.275	242.50	2.601	457.20	4.637
65.ต้นมะเขือ ต้นสด (SOLANUM PLANT)	50 ต้น	0.001	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
66.เมล็ดพันธุ์สควอท เมล็ดแห้ง (SQUASH SEED)	0.01	0.006	0.00	0.003	-	0.000	-	0.000	-	0.000
67.ต้นมะยม ต้นสด (STAR-GOOSEBERRY PLANT)	300 ต้น	0.002	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
68.ต้นน้อยหน่า ต้นสด (SUGAR APPLE PLANT)	300 ต้น	0.002	600 ต้น	0.010	-	0.000	-	0.000	-	0.000
69.ท่อนพันธุ์อ้อย ต้นสด (SUGAR CANE CUTTING)	22,629,375 ท่อน , 600 ต้น	1,107.484	37,528.25	33.958	34,036.80	27.512	7,961.80	9.007	3,570.00	3.421
70.เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน เมล็ดแห้ง (SWEET CORN SEED)	0.03	0.011	0.05	0.004	-	0.000	0.01	0.002	-	0.000

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
71.ส้มเขียว, ส้มเกลี้ยง ผลสด (SWEET ORANGE)	47.70	0.926	142.30	2.750	150.50	3.029	576.81	4.413	22.30	0.421
72.มันเทศ หัวสด (SWEET POTATO)	32.95	0.389	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
73.มะขาม(หวาน) ฝักแห้ง (SWEET TAMARIND)	3,607.62	74.421	516.05	17.661	1,316.75	44.846	712.20	24.648	364.15	9.549
74.เผือก หัวสด (TARO)	413.80	2.615	2,900.90	41.379	2.00	0.035	-	0.000	-	0.000
75.เมล็ดพันธุ์มะเขือเทศ เมล็ดแห้ง (TOMATO SEED)	0.01	0.003	0.01	0.147	-	0.000	-	0.000	-	0.000
76.เมล็ดพันธุ์แตงโม เมล็ด แห้ง (WATER MELON SEED)	0.10	0.019	0.06	0.012	0.13	0.009	63.00	0.021	0.00	0.010
77.แตงโม ผลสด (WATER MELON)	11.80	0.176	-	0.000	39.00	0.351	-	0.000	-	0.000
78.ฟักเขียว ผลสด (WAX GOURD)	1.00	0.012	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
79.มะพร้าวอ่อน ผลสด (YOUNG COCONUT)	380.05	4.031	308.00	3.428	161.27	1.138	44.40	1.332	-	0.000
80.จิกนา, จิก, กระโดนทุ่ง ต้นสด (BARRINGTONIA ACUTANGULA)	-	0.000	1 ต้น	0.010	-	0.000	-	0.000	-	0.000

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
81.เมล็ดพันธุ์พริกขี้หนู เมล็ดแห้ง (BIRD CHILLI SEED)	-	0.000	0.01	0.001	-	0.000	-	0.000	-	0.000
82.เนื้อมะพร้าวขูด เนื้อผล สด (COCONUT POWDER)	-	0.000	50.00	0.040	476.00	0.496	-	0.000	4.80	0.024
83.หมากผู้หมากเมีย ต้นสด (CORDYLINE FRUTICOSA)	-	0.000	180 ต้น	0.013	-	0.000	45.12	1.345	-	0.000
84.เมล็ดพันธุ์ข้าวโพด เมล็ด แห้ง (CORN SEED)	-	0.000	0.02	0.003	-	0.000	-	0.000	-	0.000
85.ต้นน้ำเต้าญี่ปุ่น ต้นสด (IA CUJETE)	-	0.000	1 ต้น	0.004	-	0.000	-	0.000	-	0.000
86.ต้นแคขาว ต้นสด (DOLICHANDRONE SERRULATA)	-	0.000	4 ต้น	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
87.กระเจียบแดงแห้ง ดอก แห้ง (DRIED ROSELLE)	-	0.000	10.50	0.630	6.00	0.384	-	0.000	-	0.000
88.หอมแดงแห้งสไลด์ แห้ง-แผ่น-หั่ว (DRIED SHALLOT)	-	0.000	7.80	0.096	160.00	1.792	-	0.000	-	0.000
89.ลำไยอบแห้งแช่แข็ง (FROZEN DRIED LONGAN)	-	0.000	17.00	0.707	-	0.000	-	0.000	-	0.000

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
90.สับปะรดแช่แข็ง (FROZEN PINEAPPLE)	-	0.000	0.49	0.042	-	0.000	-	0.000	-	0.000
91.ถั่วแขก เมล็ดสด (GARDEN BEAN)	-	0.000	57.96	0.609	-	0.000	-	0.000	-	0.000
92.ฝรั่งผลสด (GUAVA)	-	0.000	0.50	0.001	-	0.000	-	0.000	-	0.000
93.แก้วมังกร ต้นสด (HYLOCEREUS UNDATUS)	-	0.000	600 ต้น	0.128	-	0.000	-	0.000	-	0.000
94.สกุลเข็ม ต้นสด (IXORA SPP.)	-	0.000	900 ต้น	0.014	-	0.000	-	0.000	-	0.000
95.ต้นยางสาด ต้นสด (LANSIUM PARASITICUM)	-	0.000	400 ต้น	0.075	-	0.000	-	0.000	-	0.000
96.มะม่วง ต้นสด (MANGO PLANT)	-	0.000	22,661 ต้น	0.114	-	0.000	-	0.000	-	0.000
97.ต้นหม่อน ต้นสด (MORUS ALBA)	-	0.000	20 ต้น	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
98.ถั่วเขียว เมล็ดแห้ง (MUNG BEAN)	-	0.000	27.96	0.168	-	0.000	-	0.000	-	0.000
99.แก้ว ต้นสด (MURRAYA PANICULATA)	-	0.000	2,000 ต้น	0.035	-	0.000	-	0.000	-	0.000
100.สมุนไพรแห้ง-ไม่ทราบ (NATURAL HERB)	-	0.000	48.36	1.639	-	0.000	-	0.000	-	0.000

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
101.หญ้านเปี้ย, หญ้าช้าง ต้นสด (PENNISETUM PURPUREUM)	-	0.000	1.05	0.002	-	0.000	-	0.000	-	0.000
102.เมล็ดพันธุ์ถั่วแดง เมล็ด แห้ง (RED BEAN SEEDS)	-	0.000	28.20	0.541	-	0.000	-	0.000	-	0.000
103.ถั่วแดง เมล็ดแห้ง (RED BEAN)	-	0.000	84.60	1.607	-	0.000	-	0.000	-	0.000
104.ต้นชมพู ต้นสด (ROSE APPLE PLANT)	-	0.000	2 ตัน	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
105.น้ำมันถั่วดาวอินคา น้ำมัน-เมล็ด (SACHA INCHI OIL)	-	0.000	0.02	0.009	0.15	0.156	-	0.000	-	0.000
106.แป้งทำจากถั่วอินคา แห้ง ผง-ผล (SACHA INCHI POWDER)	-	0.000	0.02	0.014	-	0.000	-	0.000	-	0.000
107.ถั่วดาวอินคา (พืช น้ำมัน) น้ำมัน-เมล็ด (SACHA INCHI)	-	0.000	43.33	1.561	-	0.000	-	0.000	-	0.000
108.เหลืองอินเดีย ต้นสด (TABEBUIA CHRYSANTHA)	-	0.000	16 ตัน	0.048	-	0.000	-	0.000	-	0.000
109.ต้นรูกฟ้า ต้นสด (TERMINALIA ALATA)	-	0.000	1 ตัน	0.005	-	0.000	-	0.000	-	0.000

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
110.ข้าวขาว เมล็ดแห้ง (WHITE RICE)	-	0.000	435.36	10.638	-	0.000	-	0.000	-	0.000
111.ปาล์มทางกระรอก ต้น สด (WODYETIA BIFURCATA)	-	0.000	10 ต้น	0.006	-	0.000	-	0.000	-	0.000
112.สกุหลาบ ต้นสด (ZOYSIA SPP.)	-	0.000	2.43	0.040	-	0.000	-	0.000	-	0.000
113.เมล็ดพันธุ์ชวนชม เมล็ดแห้ง (ADENIUM SEED)	-	0.000	-	0.000	251 เมล็ด	0.001	535,710 เมล็ด	0.121	400 เมล็ด	0.003
114.ต้นไม้ประดับ ต้นสด (ADENIUM SOCOTRANUM)	-	0.000	-	0.000	2 ต้น	0.009	-	0.000	-	0.000
115.ชวนชม ต้นสด (ADENIUM SPP.)	-	0.000	-	0.000	66 ต้น	0.029	1,088 ต้น	0.178	49 ต้น	0.029
116.ไม้สับ, ไม้ชิ้น แห้ง (WOOD CHIPS)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	428,331.14	997.161
117.ลูกผสมแคทลียา ต้นสด (CATTLEYA HYBRIDS)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	100 ต้น	0.010
118.กาบมะพร้าว แห้ง-ก้าน (COCONUT HUSK)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	600.00	0.270	52.00	0.067
119.สังข์, ทุหน ต้นสด (DIOSPYROS BUXIFOLIA)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	500 ต้น	0.003

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
120.สกุลเตป, หัวใจล้านดวง ต้นสด (DISCHIDIA SPP.)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	500 ตัน	0.013
121.หมากแห้ง ผลแห้ง (DRIED BETEL NUT)	-	0.000	-	0.000	50.95	1.202	-	0.000	176.75	3.255
122.โคนต้นมันสำปะหลัง ก้าน-สด (DRIED CASSAVA STUMP)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	60.00	0.120
123.กันเกรา ต้นสด (FAGRAEA FRAGRANS)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	500 ตัน	0.006
124.เห็ดเข็มทอง ต้นสด (GOLDEN MUSHROOM)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	2.02	0.034
125.โฮย่า, นมล่าเตีย, หัวใจ ทศกณฐ์ ต้นสด HOYA SPP.	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	71 ตัน	0.007
126.เมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว เมล็ดแห้ง (MUNG BEAN SEED)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	16.75	0.586	14.80	0.518
127.สกุลเฟินใบมะขาม, กูด สร้อย, เฟินตีนตะขาบ ต้นสด (NEPHROLEPIS SPP.)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	500 ตัน	0.013
128.อินทผลาล์ม ต้นสด (PHOENIX DACTYLIFERA)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	761 ตัน	0.171	1,337 ตัน	1.348
129.ถั่วมะแฮะ เมล็ดแห้ง (PIGEON PEA)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	2.50	0.085

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
130. สกุหลินมังกร ต้นสด (SANSEVIERIA SPP.)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	150 ตัน	0.003	500 ตัน	0.005
131. ไม้เลื้อยอัดเม็ด เมล็ด แห้ง (SAWDUST PELLET)	-	0.000	-	0.000	13.94	0.008	12.00	0.007	12.00	0.011
132. ไม้เลื้อย ต้นแห้ง (SAWDUST)	-	0.000	-	0.000	46,258.58	93.596	471,284.32	948.607	152,764.44	321.609
133. ส้มซ่า ผลสด (SOUR ORANGE)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	0.87	0.045
134. ปอเทือง เมล็ดแห้ง (SUNN HEMP SEED)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	11.00	0.253	27.70	0.637
135. เมล็ดพันธุ์พริกยักษ์, พริก หยวก เมล็ดแห้ง (SWEET PEPPER SEED)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	0.00	0.000
136. ลูกผสมแว่นดำ ต้นสด (VANDA HYBRIDS)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	120 ตัน	0.012
137. ต้นโมกบ้าน ต้นสด (WRIGHTIA RELIGIOSA)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	150 ตัน	0.011
138. กระเทียม หัวแห้ง (GARLIC)	-	0.000	-	0.000	462.00	9.240	-	0.000	-	0.000
139. ปาล์ม ต้นสด (WASHINGTONIA ROBUSTA)	-	0.000	-	0.000	75 ตัน	0.090	141 ตัน	0.163	-	0.000
140. ลูกสำรอง ผลแห้ง (DRIED SOMRONG)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	116.00	3.538	-	0.000

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชส่งออก									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
141.มังคุดแช่แข็ง ผลสดแช่ แข็ง (FROZEN MANGOSTEEN)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	51.00	0.102	-	0.000
142.สับปะรดสี ต้นสด (AECHEA MERTENSII)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	160 ตัน	0.001	-	0.000
รวม		17,404.086		38,178.227		33,934.407		9,754.782		4,358.468

ที่มา : ด้านตรวจพืชมุกดาหาร

6) ข้อมูลการนำเข้าสินค้าพืช ณ ด้านตรวจพืชมุกดาหาร

ตารางที่ 45 ข้อมูลสินค้าพืชนำเข้า ณ ด้านตรวจพืชมุกดาหาร

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชนำเข้า									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
1.กระเทียม (Garlic) Allium sativum	1,233.00	38.619	2,574.00	70.976	2,935.00	58.643	2,405.00	39.995	1,130.00	18.080
2.หอมหัวใหญ่ (Onion) Allium cepa	476.00	4.802	86.00	0.860	149.00	0.820	90.00	0.495	30.00	0.165
3.ขี้เลื่อย (Sawdust)	55.00	0.023	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
4.ชัน (Dammar gum)	410.00	3.593	722.00	7.256	998.00	10.806	742.00	8.711	585.00	0.506
5.ตู้โชว์ทำด้วยไม้ (Wooden carbinet)	10.00	0.747	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชนำเข้า									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
6.บานหน้าต่าง (Casement window)	30.00	0.677	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
7.เฟอร์นิเจอร์ (Furniture)	7.42	0.162	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
8.มะขามเปียก (Tamarind pulp) Tamarindus indica	3,400.00	0.704	1,920.00	0.377	1,438.00	11.574	90.00	0.228	-	0.000
9.มันสำปะหลัง (Cassava) Manihot esculenta Crantz	5,790.00	31.049	9,150.00	62.287	7,245.00	31.599	4,860.00	25.827	21,625.00	115.231
10.เมล็ดกาแฟดิบ (Coffee bean) Coffea spp.	15.00	0.176	15.00	12.575	-	0.000	-	0.000	-	0.000
11.ไม้จ๊อย (Wood joint)	793.00	5.539	10,473.00	10.322	1,174.00	7.800	361.00	3.786	476.00	2.978
12.ไม้แดงแปรรูป (Maydang sawnwood) Xylia xylocarpa	255.00	2.885	1,625.00	12.143	-	0.000	-	0.000	137.00	1.123
13.ไม้ปาเก้ (Wood parquet)	577.00	6.988	1,621.00	19.283	290.00	5.059	241.00	2.307	381.00	3.049
14.ไม้แปรรูป (Sawn timber)	10,707.53	90.997	7,830.55	555.172	4,635.10	38.401	4,476.85	35.891	2,496.65	23.306
15.ไม้วงกบประตู (Wooden casing)	7.20	0.213	280.90	4.619	-	0.000	-	0.000	-	0.000
16.ไม้วงกบหน้าต่าง (Wooden sash window)	31.70	0.909	15.50	1.451	-	0.000	-	0.000	-	0.000

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชนำเข้า									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
17.ยางเครพ (Rubber crape) Hevea brasiliensis	9.00	2.507	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000
18.เฟอร์นิเจอร์ทำด้วยไม้ (Wooden furniture)	-	0.000	0.60	0.013	-	0.000	-	0.000	4.90	0.217
19.มะขาม (Tamarind pod) Tamarindus indica	-	0.000	75.00	0.131	75.00	0.131	25.00	0.043	-	0.000
20.ไม้ขอบประตู (Wooden door frame)	-	0.000	25.60	0.469	-	0.000	-	0.000	-	0.000
21.ไม้ยางนาแปรรูป (Yang sawnwood) Dipterocarpus alatus	-	0.000	120.00	0.702	103.90	0.871	-	0.000	-	0.000
22.ไม้ตะเคียนแปรรูป (Ta- khian sawnwood) Hopea odorata	-	0.000	548.70	4.450	-	0.000	-	0.000	109.80	1.566
23.ไม้ตะแบกแปรรูป (Bungor sawnwood) Lagerstroemia floribunda	-	0.000	5.10	0.035	-	0.000	-	0.000	36.20	0.335
24.เปลือกบง (Bong bark) Persea kurzii	-	0.000	-	0.000	153.90	1.216	-	0.000	-	0.000
25.พริกสด (Fresh chilli)	-	0.000	-	0.000	165.70	3.554	-	0.000	-	0.000

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชนำเข้า									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
Capsicum annuum										
26.กล้วย (Banana) Musa spp.	-	0.000	-	0.000	-	0.000	141.00	1.213	-	0.000
27.ข้าวเหนียว 10% (Glutinous rice) Oryza sativa	-	0.000	-	0.000	-	0.000	64.00	0.311	2,976.00	15.705
28.มะนาว (Lime) Citrus spp.	-	0.000	-	0.000	-	0.000	2.20	0.017	-	0.000
29.มะละกอ (Papaya) Carica papaya L.	-	0.000	-	0.000	-	0.000	0.60	0.003	-	0.000
30.มันเทศ (Sweet potato) Ipomoea batatas	-	0.000	-	0.000	-	0.000	60.00	0.103	-	0.000
31.ไม้อัด (Plywood)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	1,317.50	31.715	-	0.000
32.เศษไม้สับ (Wood chips)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	6,957.50	2.696	1,687.00	0.647
33.ส้ม (Orange) Citrus spp.	-	0.000	-	0.000	-	0.000	21.50	0.183	-	0.000
34.เก้าอี้ไม้ (Wooden chair)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	1,788.70	1.454
35.แครอทสด (Fresh carrot) Daucus carota	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	24.00	0.407
36.ชั้นวางสินค้า (Shelf)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	1.30	0.359

ชนิดสินค้า	สินค้าพืชนำเข้า									
	ปี 2559		ปี 2560		ปี 2561		ปี 2562		ปี2563	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
37.โต๊ะไม้ (Wooden table)	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	1.50	0.579
38.ปลายข้าว (Broken rice) Oryza spp.	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	2,080.00	8.781
39.แป้งข้าวโพด (Corn flour) Zea mays	-	0.000	-	0.000	-	0.000	-	0.000	20.00	1.362
รวม		190.591		763.122		170.474		153.522		195.850

ที่มา : ด้านตรวจพืชมุกดาหาร

2.4.7 ข้อมูลสินค้า OTOP จังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 46 จำนวนผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ และมูลค่าสินค้า (OTOP) จังหวัดมุกดาหาร

รายการ	2560	2562
ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP (ราย)	528	707
1. กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	393	537
2. ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	135	170
3. ผู้ผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	-	-
มูลค่าสินค้า OTOP (บาท)	680,732,642	1,098,916,448

หมายเหตุ : ข้อมูลสะสมเริ่มนับ พ.ศ. 2557

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 47 จำนวนผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ลงทะเบียนของจังหวัดมุกดาหาร

รายการ	จำนวน OTOP สะสม พ.ศ. 2557 -2562 (ผลิตภัณฑ์)	จำนวนสุดยอดผลิตภัณฑ์ OTOP ปี 2562 ที่ผ่านการคัดสรร รอบที่ 1 และ รอบที่ 2
อาหาร	299	19
เครื่องดื่ม	33	1
ผ้าและเครื่องแต่งกาย	486	58
ของใช้	514	41
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	82	1
รวม	1,414	120

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 48 ผลการคัดสรรสุดยอด 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ไทย ปี 2562 จังหวัดมุกดาหาร (รอบที่ 1 และ รอบที่ 2)

ระดับดาว	ประเภทผลิตภัณฑ์					รวม
	อาหาร	เครื่องดื่ม	ผ้า ฯ	ของใช้	สมุนไพร ฯ	
1 ดาว	2	-	-	1	-	3
2 ดาว	3	-	2	3	-	8
3 ดาว	8	-	11	17	-	36
4 ดาว	6	1	33	19	1	60
5 ดาว	-	-	12	1	-	13
รวม	19	1	58	40	1	120

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมุกดาหาร

2.5 สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

2.5.1 กลุ่มเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 50 จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร ปี 2564

อำเภอ	กลุ่มเกษตรกร		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก
เมืองมุกดาหาร	6	797	14	292	10	240	148	3,200
คำชะอี	9	1,190	15	250	6	160	133	2,409
นิคมคำสร้อย	6	1,120	6	119	4	110	138	3,040
หนองสูง	7	856	18	793	6	125	119	1,911
ดงหลวง	9	775	7	166	6	115	127	2,357
ดอนตาล	5	536	4	3	9	200	42	808
หว้านใหญ่	4	383	5	119	6	135	119	1,591
รวม	46	5,657	69	1,802	47	1,085	826	15,316

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร

2.5.2 ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ตารางที่ 51 ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

อำเภอ	สหกรณ์ภาคการเกษตร		สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	
	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
เมืองมุกดาหาร	6	35,986	6	6,840
นิคมคำสร้อย	6	2,142	1	83
ดอนตาล	9	9,920	-	-
ดงหลวง	4	4,097	-	-
คำชะอี	5	3,254	2	852
หว้านใหญ่	2	151	-	-
หนองสูง	3	7,617	1	64
รวม	35	63,167	10	7,839

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร

2.6 จำนวนประชาชนชาวบ้านของจังหวัดภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 52 จำนวนประชาชนชาวบ้านแยกรายอำเภอ

อำเภอ	จำนวน (ราย)
คำชะอี	1
ดงหลวง	1
หนองสูง	1
นิคมคำสร้อย	1
รวม	4

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร

2.7 ข้อมูลจำนวนเกษตรกรปราดเปื่อง (Smart Farmer) และเกษตรกรรุ่นใหม่

ตารางที่ 53 ข้อมูลจำนวนเกษตรกรปราดเปื่อง (Smart Farmer) และเกษตรกรรุ่นใหม่ ปี พ.ศ. 2557 – 2563

อำเภอ	จำนวนผู้เข้าร่วม โครงการฯ ทั้งหมด (ราย)	ผ่านการประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer (ราย)	ผ่านการประเมินคุณสมบัติ Smart Farmer ต้นแบบ (ราย)	เกษตรกร รุ่นใหม่ (ราย)
เมืองมุกดาหาร	19,523	3,957	27	36
นิคมคำสร้อย	7,159	372	17	28
ดอนตาล	8,679	2,515	21	37
ดงหลวง	8,813	385	24	20
คำชะอี	9,408	3,954	23	24
หว้านใหญ่	4,014	91	14	25
หนองสูง	4,302	221	16	22
รวม	61,898	11,495	142	192

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร

2.8 ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ 54 จำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัดมุกดาหาร

อำเภอ	ด้านอาสาสมัครเกษตร												
	ฝน หลวง	บัญชี	ประมง	ปศุสัตว์	หมอดิน	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	ชลประทาน	เศรษฐกิจ การเกษตร	ปฏิรูป ที่ดิน	ชวาณา อาสา	ยางพารา	ไหมอาสา
เมืองมุกดาหาร	2	22	0	183	162	149	3	0	1	7	0	0	0
นิคมคำสร้อย	1	24	0	78	87	79	5	0	1	1	0	1	20
ดอนตาล	1	17	0	66	71	63	2	0	1	2	0	1	0
ดงหลวง	1	28	0	64	67	60	5	6	1	1	0	3	0
คำชะอี	1	41	0	96	98	88	9	0	1	3	1	3	0
หว้านใหญ่	1	14	0	30	49	43	4	0	1	0	0	1	0
หนองสูง	1	13	0	42	52	44	8	0	1	4	0	0	10
รวม	8	159	0	559	586	526	36	6	7	18	1	9	30

ที่มา : หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

7-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
บุคลากร (Staff)	1. มีเกษตรกรต้นแบบมีทักษะและการประกอบอาชีพเกษตรกรที่ชำนาญเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นยึดถือเป็นปราชญ์ชาวบ้าน, Smart Farmer , Young Smart Farmer เป็นตัวอย่างการทำเกษตรสมัยใหม่ในพื้นที่	1. เกษตรกรขาดความรู้ในเรื่องวางแผนการผลิต การแปรรูป การตลาด การบริหารจัดการผลผลิตสร้างเครือข่าย 2. ปัญหาเรื่องหนี้สินที่ดินทำกินเป็นของตนเอง
ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)	1. เกษตรกรต้นแบบมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในอาชีพของตนเอง	1. เกษตรกรขาดการพัฒนาความรู้ด้านการทำเกษตรสมัยใหม่
รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)	1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นยึดถือเป็นปราชญ์ชาวบ้าน , Smart Farmer , Young Smart Farmer เป็นตัวอย่างการทำเกษตรสมัยใหม่ในพื้นที่	1. การวิจัยและพัฒนาต่อยอดสร้างมูลค่า การแปรรูปสินค้าเกษตรเชิงพาณิชย์ทั้งการผลิตและการตลาด สินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ยังมีน้อย 2. ขาดการรวมกลุ่มด้านการบริหารจัดการ การรวมกลุ่ม การแปรรูป การตลาด เพื่อลดต้นทุน การต่อรองทางการตลาด
ค่านิยมร่วม (Shared Values)	มีชนเผ่าพื้นเมือง 8 ชนเผ่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์การแต่งกายด้วยผ้าพื้นเมืองและมีวิถีชนบท ประเพณี ค่านิยมด้านการเกษตร เช่น บุญกองข้าว บุญคูณลาน สืบสานวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม	1. คนรุ่นใหม่ไม่สนใจอาชีพเกษตรกร ล้าหลัง ไม่มีเกียรติ ผลตอบแทนน้อย 2. คนรุ่นใหม่ยอมเปลี่ยนแนวคิด ยึดถือความคิดแบบเดิมๆ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

1. ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors) เช่น นโยบายของรัฐ ระบบการปกครอง เสถียรภาพด้านการเมือง ความร่วมมือระหว่างประเทศ
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น การปรับอัตราภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราการจ้างงาน ภาวะทางเศรษฐกิจ
3. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors) เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่านิยมการบริโภคอุปโภค
4. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เช่น เครื่องจักรกลทางการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ
5. ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors) เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ระเบียบข้อบังคับด้านธุรกิจ
6. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ธรรมชาติ

ตารางที่ 56 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<u>ด้านการเมือง</u> 1. ภาครัฐกำหนดให้จังหวัดมุกดาหารเป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สนับสนุน การทำเกษตรให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้า สร้างมูลค่าเพื่อการส่งออก และการตลาดทั้งในและต่างประเทศ (ครัวไทยสู่ครัวโลก) เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารของภูมิภาค	1. ราคาสินค้าเกษตรผันผวนผันแปรผันแปรตามสถานการณ์ทางการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านต้นทุนการผลิตที่สูง
<u>ด้านเศรษฐกิจ</u> 2. กระแสความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ รวมถึงการจัดการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและข้อกำหนดและกฎหมายเกี่ยวกับการเกษตรอาหารปลอดภัย และการจัดทำสิ่งแวดล้อมมีผลต่อผู้บริโภคในทางที่ขึ้น ๓. มีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 (มุกดาหาร - สะหวันนะเขต) แขวงสะหวันนะเขต ที่เป็นเมืองเศรษฐกิจอันดับ 2 ของ สปป.ลาว และอยู่ในเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East- West Economic Corridor : EWEC) เป็นเส้นทางการค้าเชื่อมโยง ลาว เวียดนาม และจีนใต้	1. การผูกขาดของกลุ่มนายทุนใหญ่มีผลกระทบในเชิงลบต่อผู้ประกอบการรายย่อย 2. ต้นทุนการผลิตสูง เช่นปุ๋ย ค่าแรง ค่าครองชีพ
<u>ด้านสังคม</u> 1. ผู้บริโภคนิยมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น 2. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3. สมาชิกในครอบครัวของเกษตรกรที่ประสบปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโคโรนา 2019 (COVID-19) ย้ายจากเมืองหลวงกลับภูมิลำเนา	1. แรงงานภาคการเกษตรเป็นผู้สูงอายุ เกษตรกรคนรุ่นใหม่สนใจอาชีพเกษตรน้อยลง

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<u>ด้านเทคโนโลยี</u> 1. Agri-map 2. โดรน	1. ระบบขนส่งมีไม่ครบวงจรครอบคลุมทั่วพื้นที่จังหวัด 2. เกษตรกรขาดองค์ความรู้และทักษะการทำเกษตรสมัยใหม่
<u>ด้านกฎหมาย</u> 1. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค 2. กฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม	1. หน่วยงานที่กำกับดูแลด้านอาหารปลอดภัยไม่เพียงพอ 2. กฎหมายการจ้างงาน
<u>ด้านสิ่งแวดล้อม</u> 1. ชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 2. สภาพภูมิอากาศเหมาะสม	1. การแพร่ระบาดของโรคโคโรนา 2019 (COVID-19) ภัยจากโรคอุบัติใหม่ลัมปีสกิลในโค-กระบือ โรคเพิร์สในสุกร , โรคใบด่างในมันสำปะหลัง (Cassava mosaic disea ; CDM) 1. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้เกิดภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง อุทกภัยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

ตารางที่ 57 TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	S จุดแข็ง (ภายใน) 1. ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์มีความเหมาะสมและได้เปรียบในการทำเกษตรที่หลากหลาย 2. มีเกษตรกรต้นแบบมีทักษะและการประกอบอาชีพเกษตรที่ชำนาญเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น	W จุดอ่อน (ภายใน) 1. เกษตรกรยังมีการใช้สารเคมีเป็นจำนวนมาก 2. เกษตรกรไม่มีความรู้ในเรื่องการวางแผนการผลิต การตลาด การบริหารจัดการผลผลิต 3. ขาดการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการเกษตรเพื่อลดต้นทุนภาคการผลิตสร้างมูลค่าเพิ่ม 4. ระบบการบริหารจัดการน้ำ การประทอนเพื่อการเกษตรไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ 5. การใช้พื้นที่ทางการเกษตรไม่ได้ยึดหลักตามความเหมาะสม
O โอกาส (ภายนอก) 1. นโยบายระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ 2. ผู้บริโภคนิยมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น 3. การย้ายจากเมืองหลวงกลับภูมิลำเนาของบุตรหลานเกษตรกรที่ประสบปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)	SO กลยุทธ์ S_{1,2}O_{1,2,3} - ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย S₁O₂ - ส่งเสริมเกษตรมูลค่าสูงและเกษตรสมัยใหม่	WO กลยุทธ์ W_{1,2,3}O₃ - พัฒนาเกษตรกร /สถาบันเกษตรกรในด้านการผลิตและการตลาดด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
T ภัยคุกคาม (ภายนอก) 1. ต้นทุนการผลิตสูง 2. ภัยธรรมชาติเกิดขึ้นในมนุษย์และสัตว์ และสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง 3. เกษตรกรขาดองค์ความรู้และทักษะการทำเกษตรสมัยใหม่	ST กลยุทธ์ S₂T_{1,3} - ส่งเสริมองค์ความรู้ในการลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร S₂T_{1,3} - ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร	WT กลยุทธ์ W₂T_{1,3} - พัฒนาส่งเสริมองค์ความรู้ให้เกษตรกรในเรื่องการวางแผนการผลิต การตลาด การบริหารจัดการผลผลิตด้วยการทำเกษตรสมัยใหม่

ส่วนที่ 4

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมุกดาหาร

1. วิสัยทัศน์ (Vision)

“เกษตรมูลค่าสูง อาหารปลอดภัย เกษตรกรพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน”

2. พันธกิจ (Mission)

2.1 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่

2.3 สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

2.4 ส่งเสริมการตลาดและการกระจายสินค้าเกษตร

2.4 ส่งเสริมเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

3. เป้าประสงค์หลักการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (Goals)

3.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด สาขาเกษตรกรรม เพิ่มขึ้นปีละไม่น้อยกว่าร้อยละ 3

3.2 เกษตรกรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนเพิ่มขึ้นปีละไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

4. ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรมูลค่าสูงที่ยั่งยืนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด

- สินค้าเกษตรมีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
1. การทำเกษตรสมัยใหม่เพิ่มขึ้นปีละไม่น้อยกว่า ๑๐ แปลง/ฟาร์ม
 2. พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นปีละไม่น้อยกว่า 2,500 ไร่
 3. แปลง/ฟาร์มที่ได้รับการรับรอง GAP เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี
 4. พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้นปีละไม่น้อยกว่า 1,000 ไร่
 5. ดินเหมาะสมต่อการเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมการทำเกษตรสมัยใหม่ด้วยระบบเทคโนโลยีทางการเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
2. ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนและสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยแบบครบวงจรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
3. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการผลิตและปัจจัยการผลิต

ประเด็นการพัฒนาที่ 2

สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด

สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมีมูลค่าสูง

1. ผลผลิตการเกษตรได้รับการสร้างมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี
2. สินค้าเกษตรอัตลักษณ์เพิ่มขึ้นปีละ 2 ชนิด
3. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้นปีละ 4 แห่ง

กลยุทธ์

1. สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรเศรษฐกิจที่สำคัญเพื่อการแข่งขัน
2. ส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์
3. ส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนาการตลาดและการกระจายสินค้าเกษตร

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ราคาสินค้าเกษตรดีและมีเสถียรภาพ

ตัวชี้วัด

1. แหล่งจำหน่ายสินค้า Q เพิ่มขึ้นร้อยละ 30 ต่อปี
2. เกษตรพันธสัญญาเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี
3. ร้อยละของการตลาดและการกระจายสินค้าเกษตรที่สำคัญ มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพต่อปี

กลยุทธ์

1. พัฒนาการตลาดและการกระจายสินค้าเกษตรของจังหวัด
2. ส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ เกษตรกรประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด

1. Smart Farmer, Young Smart Farmer, Smart Group เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี
2. โครงการพระราชดำริได้รับสนับสนุนขยายผลร้อยละ 80
3. เกษตรกรและบุคลากรทางการเกษตรเข้าถึงและใช้ประโยชน์ระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตรร้อยละ 70
4. ความร่วมมือและการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรระหว่างประเทศปีละ 3 เรื่อง
5. ครุภัณฑ์เกษตรกรยากจนได้รับการแก้ไขปัญหาร้อยละ 20

กลยุทธ์

1. สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
2. เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการทางการเกษตรเพื่อการแข่งขัน
 - 2.1 ส่งเสริมพัฒนาการเกษตรภายใต้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง (GMS)
 - 2.2 สนับสนุนโครงการตามพระราชดำริ
 - 2.3 พัฒนาและใช้ประโยชน์ระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตร

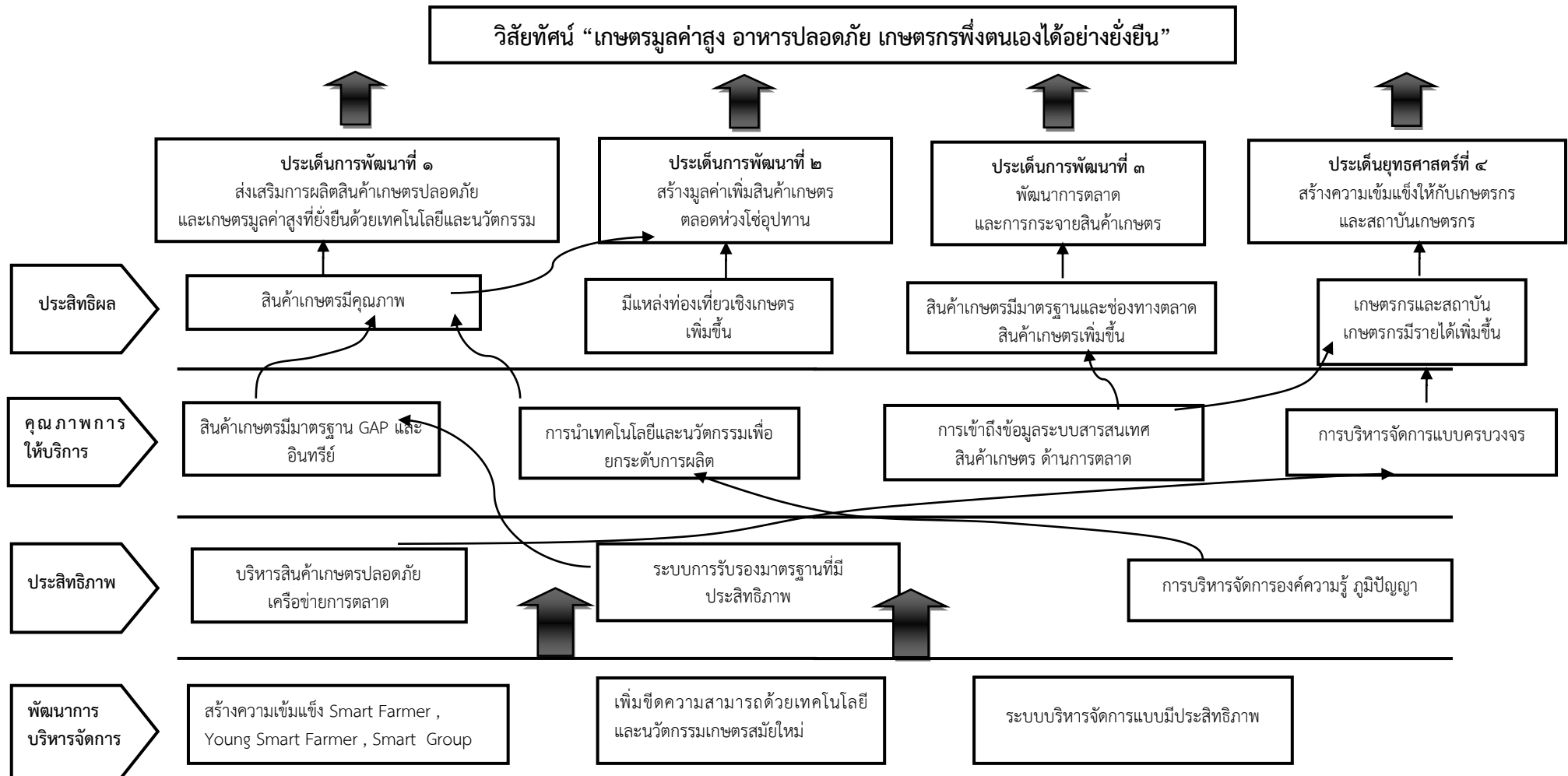
แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมุกดาหาร (พ.ศ. 2566 – พ.ศ. 2570)

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด							
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	
ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมการผลิตสินค้า เกษตรปลอดภัยและ เกษตรมูลค่าสูงที่ยั่งยืน ด้วยเทคโนโลยีและ นวัตกรรม	สินค้าเกษตรมีคุณภาพ มาตรฐานสอดคล้อง กับความต้องการของ ตลาด	1. จำนวนแปลง/ฟาร์ม เกษตรสมัยใหม่ที่เพิ่มขึ้น ต่อปีและไม่น้อยกว่า 10 แปลง/ฟาร์ม	10	10	10	10	10	50	1. ส่งเสริมการทำเกษตร มูลค่าสูงและเกษตร สมัยใหม่เพื่อเพิ่มขีดความ สามารถในการแข่งขัน
		2. จำนวนพื้นที่ เกษตรกรรมยั่งยืนที่ เพิ่มขึ้นต่อปี	2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	12,500	2. ส่งเสริมเกษตรกรรม ยั่งยืนและสินค้าเกษตรที่ได้ มาตรฐานความปลอดภัย แบบครบวงจรด้วย เทคโนโลยีและนวัตกรรม
		3. ร้อยละของจำนวน แปลง/ฟาร์ม ที่ได้รับรอง มาตรฐาน GAP ที่ เพิ่มขึ้นต่อปี	10	10	10	10	10	10	3. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การผลิตและปัจจัยการผลิต
		4. จำนวนพื้นที่ ชลประทานที่เพิ่มขึ้นต่อ ปี	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	
		5. ร้อยละของจำนวนพื้นที่	5	5	5	5	5	5	

		ที่ดินเหมาะสมต่อการเกษตรที่เพิ่มขึ้น ต่อปี							
ประเด็นการพัฒนาที่ 2 สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน	สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมีมูลค่าสูง	1. ร้อยละของผลผลิตการเกษตรได้รับการสร้างมูลค่าเพิ่ม เพิ่มขึ้น ต่อปี	10	10	10	10	10	10	1. สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรที่สำคัญเพื่อการแข่งขัน
		2. จำนวนสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่เพิ่มขึ้นต่อปี	2	2	2	2	2	10	2. ส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์
		3. จำนวนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เพิ่มขึ้นต่อปี	4	4	4	4	4	20	3. ส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนาการตลาดและการกระจายสินค้าเกษตร	ราคาสินค้าเกษตรดีและมีเสถียรภาพ	1. ร้อยละของแหล่งจำหน่ายสินค้า Q ที่เพิ่มขึ้นต่อปี	30	30	30	30	30	30	1. พัฒนาตลาดและการกระจายสินค้าเกษตร
		2. ร้อยละของเกษตรกรพันธุ์สัญญาที่เพิ่มขึ้นต่อปี	10	10	10	10	10	10	2. ส่งเสริมเกษตรกรพันธุ์สัญญา
		3. ร้อยละของการตลาดและการกระจายสินค้าเกษตรที่สำคัญ มีการบริหารจัดการที่มี	75	75	75	75	75	75	

		ประสิทธิภาพต่อปี							
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างความเข้มแข็ง ให้กับเกษตรกรและ สถาบันเกษตรกร	เกษตรกรประกอบ อาชีพได้อย่างยั่งยืน	1. จำนวน Smart Farmer, Young Smart Farmer ที่เพิ่มขึ้นต่อปี	5	5	5	5	5	5	1. สร้างความเข้มแข็งให้กับ เกษตรกรและสถาบัน เกษตรกร
		2. ร้อยละของโครงการ พระราชดำริ ที่ได้รับ สนับสนุนขยายผลต่อปี	80	80	80	80	80	80	2. เพิ่มศักยภาพการบริหาร จัดการทางการเกษตรเพื่อ การแข่งขัน
		3. ร้อยละของเกษตรกร และบุคลากรทางการ เกษตร ที่เข้าถึงและใช้ ประโยชน์ระบบข้อมูล สารสนเทศการเกษตร ต่อปี	70	70	70	70	70	70	2.1 ส่งเสริมพัฒนาการ เกษตรภายใต้เขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษและกรอบ ความร่วมมืออนุภูมิภาค น้ำโขง (GMS) 2.2 สนับสนุนโครงการ ตามพระราชดำริ 2.3 พัฒนาและใช้ ประโยชน์ระบบข้อมูล สารสนเทศการเกษตร
		4. จำนวนเรื่องที่ได้รับ ความร่วมมือและการ แก้ไขปัญหาทางการ เกษตรระหว่างประเทศ ต่อปี	3	3	3	3	3	15	
		5. ร้อยละของครัวเรือน เกษตรกรยากจน ที่ได้รับ การแก้ไขปัญหาต่อปี	20	20	20	20	20	20	

6. แผนที่ยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมุกดาหาร ปี 2566 - 2570 (Strategy Map)

7. สรุปข้อเสนอโครงการตามจุดเน้นทางยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรของจังหวัด (Positioning)

ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมุกดาหาร (พ.ศ. 2566 - 2570)

โครงการ	งบประมาณ	วัตถุประสงค์โครงการ		
		การเพิ่มประสิทธิภาพ	การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	หมายเหตุ
1. โคเนื้อคุณภาพ/แพะ	70,000,000			
1. โครงการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร กิจกรรมหลักโครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร (โคขุน โคเนื้อ สุกร แพะและอื่นๆ)	70,000,000		✓	งบจังหวัด
2. ข้าวอินทรีย์	4,500,000			
1. โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย กิจกรรมหลัก ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์	4,500,000		✓	งบจังหวัด
3. ปลาสดแก้ว	17,280,000			
1. โครงการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร กิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตประมงจังหวัดมุกดาหาร	17,280,000		✓	งบจังหวัด

ส่วนที่ 5

โครงการภายใต้ประเด็นการพัฒนาตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมุกดาหาร (พ.ศ. 2566 - 2570)

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรมูลค่าสูงที่ยั่งยืนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนและสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยแบบครบวงจรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	1. โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย		1,620,000	1,690,000	1,690,000	900,000	900,000	6,800,000		
	กิจกรรมหลักที่ 1.1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพรอินทรีย์จังหวัดมุกดาหาร	งบจังหวัด	720,000	790,000	790,000	0	0	2,300,000	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร	
	กิจกรรมหลักที่ 1.2 ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์	งบจังหวัด	900,000	900,000	900,000	900,000	900,000	4,500,000	สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร	1.สนง.เกษตรจังหวัดมุกดาหาร 2.สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร
ส่งเสริมการทำเกษตรมูลค่าสูงและเกษตรสมัยใหม่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการ	2. โครงการส่งเสริมเกษตรมูลค่าสูงและเกษตรสมัยใหม่		4,348,600	4,321,200	2,901,600	0	0	11,571,400		

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
แข่งขัน	กิจกรรมหลักที่ 2.1 พัฒนานวัตกรรม เพื่อการจัดการเกษตรคุณภาพสูง และเกษตรสร้างมูลค่า จังหวัดมุกดาหาร ให้เกิดความยั่งยืน	งบจังหวัด	1,450,000	1,450,000	0	0	0	2,900,000	สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร	
	กิจกรรมหลักที่ 2.2 ปรับปรุงบำรุงดินพัฒนาเกษตรแม่นยำ พืชเศรษฐกิจมันสำปะหลัง จังหวัดมุกดาหาร	งบจังหวัด	2,818,600	2,818,600	2,818,600	0	0	8,455,800	สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร	
	กิจกรรมหลักที่ 2.3 พัฒนาการผลิตและการใช้ประโยชน์ชีวภัณฑ์เพื่อควบคุมศัตรูพืชของกลุ่มผลิตผักแปลงใหญ่ จ.มุกดาหาร	งบจังหวัด	80,000	52,600	83,000	0	0	215,600	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร	
พัฒนาโครงการเพิ่มฐานการผลิตและปัจจัยการผลิต	3. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบบริหารจัดการน้ำและโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร		353,075,529	353,075,529	353,075,529	353,075,529	353,075,529	1,059,226,587		
	กิจกรรมหลักที่ 3.1 การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบชลประทาน									

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
	- กิจกรรมย่อยที่ 3.1.1 การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบชลประทาน (จำนวน 13 แห่ง)	งบจังหวัด	172,490,000	172,490,000	172,490,000	172,490,000	172,490,000	862,450,000	โครงการชลประทานมุกดาหาร	
	- กิจกรรมย่อยที่ 3.1.2 การพัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการอุปโภค - บริโภค อำเภอคำชะอี (ก่อสร้างและปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำ จำนวน 37 แห่ง)	งบจังหวัด	12,087,412	12,087,412	12,087,412	12,087,412	12,087,412	60,437,060		ที่ทำการปกครองอำเภอคำชะอี
	- กิจกรรมย่อยที่ 3.1.3 การพัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการอุปโภค - บริโภค อ. ห้วยน้ำใหญ่ (ปรับปรุง/ซ่อมแซมท่อส่งน้ำ/ชุดลอกห้วย/สระเก็บน้ำ/หนอง/ก่อสร้างระบบธนาคารน้ำใต้ดิน (ระบบเปิด) จำนวน 6 แห่ง)	งบจังหวัด	2,490,200	2,490,200	2,490,200	2,490,200	2,490,200	7,470,600		ที่ทำการปกครองอำเภอห้วยน้ำใหญ่

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
	- กิจกรรมย่อยที่ 3.1.4 การพัฒนาแหล่งน้ำและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการอุปโภค - บริโภค อ.ดงหลวง (ขุดลอกหนอง ลำห้วย / ก่อสร้างฝายน้ำล้น/ พลังงานแสงอาทิตย์ด้านภัยแล้ง/ติดตั้งระบบสูบน้ำแบบโซล่าเซลล์ จำนวน 10 แห่ง)	งบจังหวัด	4,671,500	4,671,500	4,671,500	4,671,500	4,671,500	14,014,500		ที่ทำการปกครองอำเภอดงหลวง
	กิจกรรมหลักที่ 3.2 จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำด้วยวิธีพืชเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	งบจังหวัด	2,200,000	2,200,000	2,200,000	2,200,000	2,200,000	6,600,000	สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร	
	กิจกรรมหลักที่ 3.3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร									
	กิจกรรมย่อยที่ 3.3.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร (ปรับปรุงถนน จำนวน 7 สายทาง)	งบจังหวัด	99,445,000	99,445,000	99,445,000	99,445,000	99,445,000	298,335,000	แขวงทางหลวงชนบทมุกดาหาร	

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
	กิจกรรมย่อยที่ 3.3.2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร อำเภอคำชะอี (/ก่อสร้างถนน/ก่อสร้างลานตากผลผลิตทางการเกษตร/ก่อสร้างท่อลอดเหลี่ยม/สะพานท่อลอดเหลี่ยม จำนวน 52 แห่ง)	งบจังหวัด	57,811,717	57,811,717	57,811,717	57,811,717	57,811,717	173,435,151		ที่ทำการปกครองอำเภอคำชะอี
	กิจกรรมย่อยที่ 3.3.3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร อำเภอหว้านใหญ่ (ก่อสร้างลานตากพืชผลทางการเกษตร/ซ่อมแซมผิวจราจรลูกรัง จำนวน 9 แห่ง)	งบจังหวัด	1,879,700	1,879,700	1,879,700	1,879,700	1,879,700	5,639,100		ที่ทำการปกครองอำเภอหว้านใหญ่
ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนและสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยแบบครบวงจรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม	4. โครงการส่งเสริมการผลิตพันธุ์ดีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร		0	1,200,000	1,200,000	1,200,000	1,200,000	2,400,000		
	กิจกรรมหลัก จัดตั้งศูนย์ขยายพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดี	งบจังหวัด	0	1,200,000	1,200,000	1,200,000	1,200,000	2,400,000	สนง.เกษตรจังหวัดมุกดาหาร	

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
ส่งเสริมเกษตรกรรม ยั่งยืนและสินค้า เกษตรที่ได้มาตรฐาน ความปลอดภัยแบบ ครบวงจรด้วย เทคโนโลยีและ นวัตกรรม	5. โครงการเกษตร ผสมผสานตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง		1,100,000	1,000,000	1,000,000	950,000	950,000	5,000,000		
	กิจกรรมหลักที่ 5.1 เกษตรผสมผสานตาม หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง (ใน พื้นที่เป้าหมายระบบ สูบน้ำด้วยพลังงาน แสงอาทิตย์ และอื่นๆ)	งบจังหวัด	900,000	900,000	900,000	900,000	900,000	4,500,000	สนง.เกษตร และสหกรณ์ จังหวัด มุกดาหาร	
	กิจกรรมหลักที่ 5.2 ชีววิถี เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน	งบจังหวัด	200,000	100,000	100,000	50,000	50,000	500,000	วิทยาลัย เทคโนโลยี และการ จัดการดอน ตาล	

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรที่สำคัญเพื่อการแข่งขัน	1. โครงการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร		17,456,000	17,456,000	17,456,000	17,456,000	17,456,000	52,368,000		
	กิจกรรมหลักที่ 1.1 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตประมงจังหวัดมุกดาหาร	งบจังหวัด	14,000,000	14,000,000	14,000,000	14,000,000	14,000,000	42,000,000	สนง.ประมงจังหวัดมุกดาหาร	
	กิจกรรมหลักที่ 1.2 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร (โคขุน โคเนื้อ สุกร แพะและอื่นๆ)	งบจังหวัด	3,456,000	3,456,000	3,456,000	3,456,000	3,456,000	10,368,000		สนง.ปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร
ส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์	2. โครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์		868,400	697,100	26,400	26,400	26,400	1,591,900		
	กิจกรรมหลัก ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนมาตรฐานตรานกยูงพระราชทานฯสู่ตลาดสากล	งบจังหวัด	868,400	697,100	26,400	26,400	26,400	1,591,900	ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯมุกดาหาร	
ส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3. โครงการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร		3,640,000	3,040,000	2,540,000	50,000	50,000	9,220,000		

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
	กิจกรรมหลักที่ 3.1 ส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร จังหวัด มุกดาหาร	งบจังหวัด	2,440,000	2,440,000	2,440,000	0	0	7,320,000	สนง.เกษตร จังหวัด มุกดาหาร	
	กิจกรรมหลักที่ 3.2 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง เกษตร (เกษตรศรี วิถีดอน ตาล)	งบจังหวัด	1,200,000	600,000	100,000	50,000	50,000	1,900,000		วิทยาลัย เทคโนโลยี และการ จัดการ ดอนตาล

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนาการตลาดและการกระจายสินค้าเกษตร

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
พัฒนาตลาดและการกระจายสินค้าเกษตร	1. ส่งเสริมตลาดเกษตรและการขนส่งสินค้าเกษตรยุคใหม่		3,097,320	3,160,620	3,160,620	3,160,620	3,097,320	9,418,560		
	กิจกรรมหลักที่ 1.1 ส่งเสริมตลาดและการกระจายสินค้าเกษตรยุคใหม่	งบจังหวัด	800,000	800,000	800,000	800,000	800,000	2,400,000	สนง.สหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร	
	กิจกรรมหลักที่ 1.2 เพิ่มช่องทางการตลาดข้าวอินทรีย์จังหวัดมุกดาหาร “ผูกปิ่นโตข้าว มุกดาหาร”	งบจังหวัด	1,050,000	1,050,000	1,050,000	1,050,000	1,050,000	3,150,000		สนง.พาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร
	กิจกรรมหลักที่ 1.3 ส่งเสริมและรณรงค์การบริโภคข้าวของจังหวัดมุกดาหาร	งบจังหวัด	807,000	807,000	807,000	807,000	807,000	2,421,000		สนง.พาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร
	กิจกรรมหลักที่ 1.4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานหม่อนไหมต้นน้ำกลางน้ำ ปลายน้ำ แบบครบวงจร	งบจังหวัด	110,320	173,620	173,620	173,620	110,320	457,560		ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ มุกดาหาร
	กิจกรรมหลักที่ 1.5 ตลาดเกษตรปลอดภัยมุกดาหาร	งบจังหวัด	330,000	330,000	330,000	330,000	330,000	990,000		สนง.เกษตรและสหกรณ์

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
										จังหวัดมุกดาหาร
ส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา	2. โครงการส่งเสริมการทำเกษตรพันธสัญญา		535,000	485,000	485,000	135,000	85,000	1,505,000		
	กิจกรรมหลัก ส่งเสริมการทำเกษตรพันธสัญญา	งบจังหวัด	535,000	485,000	485,000	135,000	85,000	1,505,000	สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร	

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
สร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร	1. โครงการส่งเสริมองค์กรเกษตรกรต้นแบบและเกษตรกรปราดเปรื่อง		6,658,000	6,658,000	6,658,000	6,658,000	6,658,000	19,974,000		
	กิจกรรมหลักที่ 1.1 สร้างและพัฒนา Young Smart Farmer	งบจังหวัด	2,500,000	2,500,000	2,500,000	2,500,000	2,500,000	7,500,000	สนง.เกษตรจังหวัดมุกดาหาร	
	กิจกรรมหลักที่ 1.2 พัฒนาครัวเรือนยากจนทางด้านการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน	งบจังหวัด	1,500,000	1,500,000	1,500,000	1,500,000	1,500,000	4,500,000		วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร
	กิจกรรมหลักที่ 1.3 พัฒนาศักยภาพแรงงานนอกระบบสู่ Smart Farmer	งบจังหวัด	1,616,000	1,616,000	1,616,000	1,616,000	1,616,000	4,848,000		สนง.พัฒนาฝีมือแรงงานมุกดาหาร
	กิจกรรมหลักที่ 1.4 พัฒนาเกษตรกรสู่ความยั่งยืน	งบจังหวัด	1,042,000	1,042,000	1,042,000	1,042,000	1,042,000	3,126,000		ที่ทำการปกครองอำเภอคงหลวง

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการทางการเกษตรเพื่อการแข่งขัน - สนับสนุนโครงการตามพระราชดำริ	2. โครงการสนับสนุนโครงการตามพระราชดำริจังหวัดมุกดาหาร		1,280,000	1,240,000	1,160,000	1,160,000	1,160,000	3,680,000	สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร	
	กิจกรรมหลักที่ 2.1 โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)									
	- กิจกรรมย่อยที่ 2.1.1 ศึกษาดูงานโครงการ อพ.สธ.	งบจังหวัด	300,000	300,000	300,000	300,000	300,000	900,000		สนง.จังหวัดมุกดาหาร
	- กิจกรรมย่อยที่ 2.1.2 ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ	งบจังหวัด	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	600,000		สนง.จังหวัดมุกดาหาร
	- กิจกรรมย่อยที่ 2.1.3 สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน	งบจังหวัด	120,000	80,000	0	0	0	200,000		วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการดอนตาล

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
	- กิจกรรมย่อยที่ 2.1.4 อบรมเชิงปฏิบัติการ (รูปแบบออนไลน์/ออน ไซต์) เพื่อพัฒนาความรู้ เกี่ยวกับการดำเนินงาน สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน 5 องค์ประกอบ ประจำ วิทยาลัยการอาชีพนิคมคำ สร้อย ที่เื้อื่อต่อการพัฒนา ครูและบุคลากรทางการ ศึกษา	งบจังหวัด	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	120,000		วิทยาลัย การอาชีพ นิคมคำ สร้อย
	กิจกรรมหลักที่ 2.2 สนับสนุนโครงการพัฒนา เด็กและเยาวชนในถิ่น ทุรกันดาร ตาม พระราชดำริสมเด็จพระ เทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี	งบจังหวัด	300,000	300,000	300,000	300,000	300,000	900,000		สนง. เกษตร และ สหกรณ์ จังหวัด มุกดาหาร
	กิจกรรมหลักที่ 2.3 โครงการขับเคลื่อนการ ดำเนินงานโครงการอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ	งบจังหวัด	320,000	320,000	320,000	320,000	320,000	960,000		สนง. จังหวัด มุกดาหาร
เพิ่มศักยภาพการ บริหารจัดการทาง การเกษตรเพื่อ	3. โครงการเพิ่มศักยภาพ การบริหารจัดการทาง การเกษตรภายใต้เขต		2,565,000	1,982,500	1,982,500	1,982,500	1,982,500	6,530,000		

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
การแข่งขัน - ส่งเสริม พัฒนาการเกษตร ภายใต้เขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษ และกรอบความ ร่วมมืออนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขง (GMS)	พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและ กรอบความร่วมมืออนุ ภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS)									
	กิจกรรมหลักที่ 3.1 พัฒนาผู้ประกอบการ เกษตรกร องค์กร เกษตรกร และบุคลากร ทางการเกษตรเพื่อ สนับสนุนเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษและความ ร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำ โขง (GMS)	งบจังหวัด	600,000	600,000	600,000	600,000	600,000	1,800,000		สนง. เกษตร และ สหกรณ์ จังหวัด มุกดาหาร
	กิจกรรมหลักที่ 3.2 ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ กำลังคนด้านวิชาชีพ บริเวณชายแดนเพื่อ รองรับการขยายตัวทาง เศรษฐกิจของประเทศ	งบจังหวัด	120,000	100,000	100,000	100,000	100,000	320,000		วิทยาลัย เทคโนโลยี และการ จัดการ ดอนตาล
	กิจกรรมหลักที่ 3.3 พัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศการเกษตรเพื่อ ส่งเสริมการผลิตและ การตลาด	งบจังหวัด	650,000	87,500	87,500	87,500	87,500	825,000		สนง. เกษตร และ สหกรณ์ จังหวัด มุกดาหาร

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
	กิจกรรมหลักที่ 3.4 ส่งเสริมการนำเทคโนโลยี เกษตรและนวัตกรรมสู่ การปฏิบัติ	งบจังหวัด	500,000	500,000	500,000	500,000	500,000	1,500,000		สนง. เกษตร และ สหกรณ์ จังหวัด มุกดาหาร
	กิจกรรมหลักที่ 3.5 ส่งเสริมความร่วมมือทาง การเกษตรกับประเทศ เพื่อนบ้าน - กิจกรรมย่อยที่ 3.5.1 ส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา ใน สปป.ลาว (มัน สำปะหลัง ยูคาลิปตัส ข้าวโพด ลูกเดือย ถั่วต่างๆ อ้อย และอื่นๆ) - กิจกรรมย่อยที่ 3.5.2 การแก้ไขปัญหาทางการ เกษตรระหว่างประเทศ ได้แก่ โรคระบาดในพืช/ สัตว์ แรงงานเกษตร และ อื่นๆ - กิจกรรมย่อยที่ 3.5.3 สุขอนามัยและการ ส่งออก-นำเข้าสินค้า	งบจังหวัด	650,000	650,000	650,000	650,000	650,000	1,950,000		สนง. เกษตร และ สหกรณ์ จังหวัด มุกดาหาร

กลยุทธ์	โครงการ	แหล่งงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงานดำเนินการ	
			พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
	เกษตร - กิจกรรมย่อยที่ 3.5.4 ส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการเกษตร ได้แก่ ศูนย์พัฒนาและบริการกลีกรรม-ป่าไม้ หนองเต่า สปบ.ลาวและความร่วมมือทางการเกษตรอื่นๆ - กิจกรรมย่อยที่ 3.5.5 ส่งเสริมการตลาดและการกระจายสินค้าเกษตรระหว่างประเทศ									
	กิจกรรมหลักที่ 3.6 ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน	งบจังหวัด	45,000	45,000	45,000	45,000	45,000	135,000		

ส่วนที่ 6

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรมูลค่าสูงที่ยั่งยืนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนและสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยแบบครบวงจรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย
2. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จังหวัดมุกดาหารกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการเกษตรของจังหวัดไว้ คือ “เมืองเกษตรคุณภาพ” มีประเด็นยุทธศาสตร์คือการยกระดับมาตรฐานการเกษตรและการต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่าด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้มีความสำคัญกับกลุ่มพืชสมุนไพรเป็นลำดับต้นๆ โดยมีเป้าหมายให้จังหวัดมุกดาหารเป็น “เมืองแห่งสมุนไพร” การดำเนินงานที่ผ่านมา มีกลุ่มงานการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกของโรงพยาบาลนิคมคำสร้อยเป็นหน่วยงานนำร่อง ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัด ปัจจุบันมีกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร 170 ราย พื้นที่กว่า 300 ไร่ ผลิตพืชสมุนไพรส่งโรงพยาบาลนิคมคำสร้อยที่ทั้งหมดมากกว่า 14 ชนิด โดยมีสมุนไพรหลัก 3 ชนิด ได้แก่ ขมิ้นชัน ฟ้ายะลวยโจร และไพล เพื่อแปรรูปและจำหน่ายภายใต้ตราไพรวนารี แต่ยังมีประสบปัญหาแหล่งผลิตยังไม่ได้มีการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ รวมทั้งผลผลิตยังอยู่ในระดับต่ำ สาเหตุหลักเนื่องจากยังขาดความรู้ความเข้าใจและวิธีปฏิบัติในระบบการจัดการเพื่อให้ผลผลิตได้คุณภาพ การผลิตเป็นแบบเดิม ทั้งพันธุ์และการจัดการที่ไม่เหมาะสม ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน รวมทั้งสมุนไพรบางชนิดมีปัญหาโรคและแมลง ทำให้มีผลผลิตไม่ต่อเนื่องและไม่เพียงพอสำหรับตลาดและผู้บริโภคในท้องถิ่น สำหรับปัญหาเกษตรกรยังไม่ได้รับรองแหล่งผลิตเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากขาดความรู้ในระบบการขอรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในการพัฒนาด้านการตลาดเพราะตลาดต้องการมาตรฐานรองรับเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค จะทำให้ขยายการตลาดได้กว้างขวางมากขึ้น ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร ในฐานะหนึ่งในหน่วยงานร่วมบูรณาการตามยุทธศาสตร์ของจังหวัด “เมืองแห่งสมุนไพร” มีภารกิจหน้าที่วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และขับเคลื่อนการทำเกษตรอินทรีย์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแก้ไขปัญหการผลิตพืชในพื้นที่ดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้น เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชสมุนไพรของกรมวิชาการเกษตรสู่เกษตรกร ถ่ายทอดความรู้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เกษตรกรจะได้นำไปปรับใช้ในการผลิตให้ได้คุณภาพและปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น มีสาระสำคัญตามที่มาตรฐานกำหนดตลอดจนร่วมพัฒนาแปลงต้นแบบแหล่งผลิตพืชสมุนไพรสู่การรับรองมาตรฐานอินทรีย์ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายผลเทคโนโลยีไปสู่

หัวข้อ	รายละเอียด
	เกษตรกรรายอื่น ซึ่งทั้งหมดจะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคและเพิ่มปริมาณพืชสมุนไพรให้เพียงพอกับความต้องการของตลาด และขยายการตลาดได้กว้างขวางมากขึ้น ทั้งนี้จังหวัดมุกดาหารได้กำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ ด้านเกษตร คือ เกษตรมูลค่าสูง โคนี้อ่อนสูง ข้าวอินทรีย์ และปลากดแก้ว การส่งเสริมสินค้าเกษตรโดยเฉพาะข้าวซึ่งเป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศไทย และมีการส่งออกไปยังต่างประเทศ ซึ่งหากข้าวได้รับการรับรองมาตรฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จะมีโอกาสและช่องทางในการจำหน่ายมากกว่าข้าวที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าอีกทางหนึ่ง และส่งผลให้ผู้บริโภคข้าวอินทรีย์มีสุขภาพดีปลอดภัยจากสารเคมี และเพื่อสุขภาพอนามัยของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ด้วย
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	กิจกรรมที่ 1 1. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบการผลิตพืชสมุนไพรแบบอินทรีย์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ 2. เพื่อพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพรส่งโรงพยาบาลนิคมคำสร้อย ให้ได้รับการรับรองแหล่งผลิตพืชสมุนไพรอินทรีย์ 3. เพื่อพัฒนาแหล่งผลิตพืชสมุนไพรอินทรีย์ต้นแบบของจังหวัดมุกดาหาร และขยายผลการผลิตพืชสมุนไพรอินทรีย์ในพื้นที่ กิจกรรมที่ 2 1. เพื่อให้แปลงข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ 2. เพื่อเพิ่มพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ของจังหวัดมุกดาหารให้มากขึ้น 3. เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	กิจกรรมที่ 1 1. มีแปลงเกษตรกรต้นแบบการผลิตสมุนไพรอินทรีย์ จำนวน 5 แปลง 2. เกษตรที่ร่วมโครงการและมีการผลิตพืชสมุนไพรอินทรีย์มีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 3. เกษตรกรที่ร่วมโครงการและมีการผลิตพืชสมุนไพร ได้รับการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ กิจกรรมที่ 2 1. เพื่อให้แปลงข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมโครงการ 2. เพื่อเพิ่มพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ของจังหวัดมุกดาหารให้มากขึ้นไม่น้อยกว่า 500 ไร่/ปี 3. เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด
5. พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร ส่งโรงพยาบาลนิคมคำสร้อย เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร

หัวข้อ	รายละเอียด
6. กิจกรรมหลัก	กิจกรรมที่ 1 1. จัดฝึกอบรม 2. จัดทำแปลงต้นแบบ พัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ 3. ขยายผลสู่เกษตรกรภายในกลุ่ม โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิตเบื้องต้น รวมทั้งตรวจเยี่ยม ติดตามให้คำแนะนำ เพื่อให้ได้รับการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ 4. เชื่อมโยงตลาด โดยการพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์กับผู้ผลิต ผู้รวบรวมและกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ กิจกรรมที่ 2 1. จัดฝึกอบรม 2. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน 2. การจ้างเหมาตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพรอินทรีย์จังหวัดมุกดาหาร 2,300,000 บาท ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร โรงพยาบาลนิคมคำสร้อย
6.2 กิจกรรมหลักที่ 2 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ 4,500,000 บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร
7. หน่วยงานดำเนินการ	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร โรงพยาบาลนิคมคำสร้อย
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.2566-2570
9. งบประมาณ	6,800,000 บาท งบพัฒนาจังหวัด
10. ผลผลิต (Output)	กิจกรรมที่ 1 1. มีแปลงเกษตรกรต้นแบบการผลิตสมุนไพรอินทรีย์ จำนวน 5 แปลง เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้านการผลิตพืชสมุนไพรได้ 2. เกษตรที่ร่วมโครงการผลิตพืชสมุนไพร มีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 3. เกษตรที่ร่วมโครงการได้รับการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์

หัวข้อ	รายละเอียด
	กิจกรรมที่ 2 1.แปลงข้าวของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมโครงการ 2. พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ของจังหวัดมุกดาหารเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 500 ไร่/ปี
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	กิจกรรมที่ 1 1. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น 2. เกษตรกรที่ผลิตพืชสมุนไพร ได้รับการรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ 3. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้าในรูปแบบวิสาหกิจ/สหกรณ์ 4. ขยายตลาดทั้งในและต่างจังหวัด กิจกรรมที่ 2 1. เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด 2. ผู้ผลิตและผู้บริโภคมีสุขภาพร่างกายปลอดภัยจากสารเคมี

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรมูลค่าสูงที่ยั่งยืนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการทำเกษตรมูลค่าสูงและเกษตรสมัยใหม่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการ	โครงการส่งเสริมเกษตรมูลค่าสูงและเกษตรสมัยใหม่
2. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561-2580) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยการประยุกต์ผสมผสานเทคโนโลยีกับนวัตกรรม ต่อยอดอดีต ปรับปัจจุบันเพื่อสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต ให้มีความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม จังหวัดมุกดาหารมียุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด โดยให้ความสำคัญกับการเป็นเมืองเกษตรมูลค่าสูง อาหารปลอดภัย เกษตรกรพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ความเป็นเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ (อินทรีย์) เกษตรแปรรูปและเกษตรอัจฉริยะ โดยมุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพ มูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่า (Values) ให้กับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร การพัฒนาให้มุกดาหารเป็นเมืองเกษตรคุณภาพสูงและเกษตรสร้างมูลค่านั้น จำเป็นต้องนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการตลอดห่วงโซ่คุณค่าในการเพิ่มศักยภาพในการผลิตและการเพิ่มมูลค่า ให้กับผลผลิตและผลิตภัณฑ์ เพื่อการจัดการเชิงพื้นที่ (Area Based) เกษตรคุณภาพสูง และเกษตรสร้างมูลค่า ปัจจุบันพฤติกรรมผู้ผลิตและผู้บริโภค ให้ความสำคัญต่อการผลิตสินค้าเกษตร และบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย การให้ความสำคัญด้านการปรับปรุงบำรุงดิน และใช้ชีวภัณฑ์ในการควบคุมศัตรูพืชในแปลงเพาะปลูก จึงมีความสำคัญเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการผลิต และสนับสนุนในการทำเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3.วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อพัฒนานวัตกรรมภูมิสารสนเทศ เพื่อการจัดการเกษตรคุณภาพสูงและเกษตรสร้างมูลค่า ของจังหวัดมุกดาหาร 2. เพื่อพัฒนาเกษตรคุณภาพสูงของจังหวัดมุกดาหาร ให้เป็นการเกษตรสร้างมูลค่า โดยมุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพ มูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
	ประกอบด้วยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ (อินทรีย์) เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ 3. เพื่อนำชีวภัณฑ์ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชผัก และเกษตรกรสามารถผลิตชีวภัณฑ์อย่างง่ายใช้ได้เองในพื้นที่ รวมถึงได้รับการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชตามมาตรฐานการเกษตรที่ดีและเหมาะสม(GAP) เพื่อให้เกิดการยอมรับทั้งในมาตรฐานและคุณภาพกระบวนการผลิต 4. เพื่อยกระดับขีดความสามารถการบริหารจัดการของเกษตรกรแปลงใหญ่ด้วยการเกษตรสมัยใหม่ และเกษตรแม่นยำ 5. เพื่อส่งเสริมและสาธิตการพัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่แปลงเกษตรกรให้มีศักยภาพมีความสามารถในการผลิตพืช และการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืน
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. เกษตรกร ชุมชน วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปลงใหญ่ และสหกรณ์การเกษตร มีฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศเกษตรคุณภาพสูงและเกษตรสร้างมูลค่า ที่นำไปใช้ในการจัดการ วางแผน และส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรคุณภาพสูงและเกษตรสร้างมูลค่า ของจังหวัดมุกดาหาร 2. มีแปลงเกษตรกรต้นแบบการผลิตผักใน อ.หว้านใหญ่ ชนิดละ 1 แปลง ได้แก่ พริก ผักตระกูลกะหล่ำ ข้าวโพดหวาน 3. เกษตรกรที่ร่วมโครงการ ได้รับการรับรองแหล่งผลิตพืชตามมาตรฐานการเกษตรที่ดีและเหมาะสม(GAP) 4. เกษตรกรที่ร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 5. มีเครือข่ายการบริหารจัดการการผลิตพืช ได้รับการรับรองแหล่งผลิตพืชตามมาตรฐานการเกษตรที่ดีและเหมาะสม(GAP)
5. พื้นที่เป้าหมาย	1. กลุ่มเกษตรกร ชุมชน วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปลงใหญ่ จำนวน 10 แห่ง 2. เกษตรกรโครงการขับเคลื่อนเกษตรแม่นยำ สู่ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม จำนวน 11,000 ไร่ 3. แปลงเกษตรกรต้นแบบการผลิตผักใน อ.หว้านใหญ่ พริก ผักตระกูลกะหล่ำ ข้าวโพดหวาน
6. กิจกรรมหลัก	
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1	พัฒนานวัตกรรม เพื่อการจัดการเกษตรคุณภาพสูงและเกษตรสร้างมูลค่าจังหวัดมุกดาหาร ให้เกิดความยั่งยืน งบประมาณ 2,900,000 บาท ผู้รับผิดชอบ สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร

หัวข้อ	รายละเอียด
	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (หน่วยงานสนับสนุน ร่วมบูรณาการ)
6.2 กิจกรรมหลักที่ 2 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	โครงการปรับปรุงบำรุงดินพัฒนาเกษตรแม่นยำ พืชเศรษฐกิจมันสำปะหลัง จังหวัดมุกดาหาร 8,455,800 บาท สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร
6.3 กิจกรรมหลักที่ 3 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	พัฒนาการผลิตและการใช้ประโยชน์ชีวภัณฑ์เพื่อควบคุมศัตรูพืชของกลุ่มผลิตผักแปลงใหญ่ จ.มุกดาหาร 215,600 บาท ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเกษตรอำเภอหว้านใหญ่ สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง
7.หน่วยดำเนินการ	สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร ศูนย์วิจัยพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร
8.ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ปีงบประมาณ พ.ศ.2566-2568
9.งบประมาณ	11,571,400 บาท งบพัฒนาจังหวัด
10.ผลผลิต (output)	1. มีนวัตกรรมเพื่อการจัดการเกษตรคุณภาพสูงและเกษตรสร้างมูลค่าในรูปแบบ Web Application 2. พื้นที่เกษตรได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน จำนวน 11,500 ไร่ 3. เกษตรกรมีการผลิตพืชผักได้รับการรับรองแหล่งผลิตพืชตามมาตรฐานการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP)
11.ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Out come)	1. กลุ่มเกษตรกร ชุมชน วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปลงใหญ่ มีโปรแกรมในการส่งเสริม ติดตาม วางแผนการผลิต 2. เกษตรมืองค์ความรู้ด้านการผลิตพืชตามมาตรฐานเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP)

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรมูลค่าสูงที่ยั่งยืนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาโครงการเพิ่มฐานการผลิตและปัจจัยการผลิต

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบบริหารจัดการน้ำและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร
2. ความสำคัญ ของโครงการ หลักการและเหตุผล	ประชากรของจังหวัดมุกดาหารส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังนั้น สิ่งจำเป็นที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตรได้ก็คือดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ น้ำเพียงพอต่อการใช้ในการเกษตร อีกทั้งถนนสำหรับการสัญจรเพื่อการเกษตรก็เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อขนส่งสินค้าเกษตรสู่ตลาดและผู้บริโภค ซึ่งในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมต้องอาศัยน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ห้วย คลอง สระน้ำสาธารณะ ซึ่งในปัจจุบันมีความตื้นเขิน ในฤดูฝนไม่สามารถเก็บน้ำได้เพียงพอ อีกทั้งในปัจจุบันจังหวัดมุกดาหารมีแหล่งเก็บกักน้ำเพื่อการเกษตร และอุปโภค - บริโภค ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ส่งผลให้ในช่วงฤดูแล้งและในช่วงฤดูฝนทั้งช่วง ไม่มีน้ำสำรองสำหรับการเกษตร อุปโภค - บริโภค และเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในพื้นที่ ส่งผลให้ผลผลิตของเกษตรกรเกิดความเสียหาย อีกทั้งยังขาดแคลนแหล่งขุดน้ำส่งผลให้ระบบนิเวศน์ไม่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งหากได้รับการพัฒนาแหล่งน้ำหรือซ่อมแซมปรับปรุงระบบบริหารจัดการน้ำ การสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ การติดตั้งระบบสูบน้ำแบบโซล่าเซลล์ หรือการก่อสร้างระบบธนาคารน้ำใต้ดิน ก็เป็นอีกกิจกรรมที่สามารถช่วยให้เกษตรกรมีน้ำไว้ใช้สำหรับกิจกรรมทางการเกษตร ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพ การทำการเกษตรแบบอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก็มีสวนสำคัญอันดับแรกที่ต้องอนุรักษ์คือทรัพยากรดินที่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบอาชีพการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่การเกษตรที่มีความลาดชัน จำเป็นต้องมีการอนุรักษ์ทรัพยากรดินโดยการใช้หญ้าแฝก ซึ่งเป็นหญ้าที่มีระบบรากที่แผ่กว้าง สานกันแน่น หยั่งลึกลงไปในดิน และไม่มีการระบัดเหมือนวัชพืชทั่วไป ด้วยคุณลักษณะที่เหมาะสมในการอนุรักษ์ดินและน้ำของหญ้าแฝก อีกทั้งโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ เช่น การซ่อมแซมหรือก่อสร้างถนนให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะใช้สำหรับการสัญจรและการขนส่งสินค้าเกษตร การก่อสร้างลานตากผลผลิตทางการเกษตรก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเกษตรกร เพื่อเพิ่มคุณค่าและยกระดับมาตรฐานผลผลิตทางการเกษตรให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ควรมีการจัดทำโครงการเพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนน้ำ อุปโภค บริโภค น้ำเพื่อการเกษตร รวมทั้งการอนุรักษ์ดินและน้ำ และ

หัวข้อ	รายละเอียด
	การปรับปรุงโครงการพื้นฐานเพื่อการเกษตร สำหรับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร ได้มีปัจจัยและโครงสร้างพื้นฐานที่ดีพร้อมสำหรับสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตรต่อไป
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	กิจกรรมหลักที่ 1 1. พัฒนาแหล่งน้ำเดิมให้มีประสิทธิภาพในการเก็บน้ำให้เพิ่มมากขึ้น 2. เพิ่มจำนวนแหล่งกักเก็บน้ำ เพื่อใช้เป็นแหล่งน้ำสำรองของเกษตรกร ในช่วงฤดูแล้งและช่วงฤดูฝนทั้งช่วง 3. เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดมุกดาหารมีแหล่งน้ำไว้ใช้ในการเกษตรอย่างเพียงพอตลอดทั้งปี 4. เพื่อเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำตามธรรมชาติสร้างความหลากหลายทางชีวภาพ กิจกรรมหลักที่ 2 1. เพื่อให้เกษตรกรตระหนักถึงปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน มีความรู้และเข้าใจวิธีการปลูกและการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำได้อย่างยั่งยืน 2. เพื่อลดปัญหาการชะล้างพังทลายของดินและการสูญเสียธาตุอาหารจากดินในพื้นที่ทำการเกษตรในพื้นที่สูง กิจกรรมหลักที่ 3 1. เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้ใช้ถนนในการสัญจรและขนส่งสินค้าทางการเกษตรได้สะดวกและปลอดภัย 2. เพื่อให้เกษตรกรมีลานตากผลผลิตทางการเกษตร 3. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน 4. ประชาชน นักเรียน นักศึกษา ในพื้นที่โครงการได้รับความสะดวกปลอดภัยในการเดินทาง 5. ผู้ประกอบการขนส่ง สามารถใช้ประโยชน์จากสายทางและการขนส่งลำเลียงผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาดและโรงงานอุตสาหกรรม
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	กิจกรรมหลักที่ 1 <u>กิจกรรมย่อยที่ 1.1</u> การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบชลประทาน 1) มีจำนวนแหล่งกักเก็บน้ำเพิ่มมากขึ้น และปรับปรุงแหล่งเก็บกักน้ำเดิมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น จำนวน 13 แห่ง 2) มีพื้นที่รับประโยชน์เพิ่มมากขึ้น <u>กิจกรรมย่อยที่ 1.2</u> การพัฒนาและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการอุปโภค - บริโภค อำเภอคำชะอี 1) อำเภอคำชะอีมีการก่อสร้างและปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำใช้เพื่อการเกษตร อุปโภค - บริโภค และเลี้ยงสัตว์ ตลอดฤดูกาล จำนวน 37 แห่ง

หัวข้อ	รายละเอียด
	<u>กิจกรรมย่อยที่ 1.3</u> การพัฒนาและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการอุปโภค - บริโภค อำเภอห้วยน้ำใหญ่ 1) อำเภอห้วยน้ำใหญ่มีการก่อสร้างและปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำใช้เพื่อการเกษตร อุปโภค - บริโภค และเลี้ยงสัตว์ ตลอดฤดูกาล จำนวน 6 แห่ง <u>กิจกรรมย่อยที่ 1.4</u> การพัฒนาและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการอุปโภค - บริโภค อำเภอดงหลวง 1) อำเภอดงหลวงมีการก่อสร้างและปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำใช้เพื่อการเกษตร อุปโภค - บริโภค และเลี้ยงสัตว์ ตลอดฤดูกาล จำนวน 10 แห่ง กิจกรรมหลักที่ 2 1. ผู้นำชุมชน/เกษตรกร ทั้ง 97 ราย สามารถนำข้อมูลองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ต่อไป กิจกรรมหลักที่ 3 <u>กิจกรรมย่อยที่ 3.1</u> พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร 1) เส้นทางในการคมนาคมขนส่งสินค้าเกษตรในเขตพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอดงหลวง อำเภอห้วยน้ำใหญ่ อำเภอดอนตาล ได้รับการพัฒนา จำนวน 7 สายทาง <u>กิจกรรมย่อยที่ 3.2</u> พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร อำเภอคำชะอี 1) มีการก่อสร้างถนนในพื้นที่อำเภอคำชะอี จำนวน 34 สายทาง 2) อำเภอคำชะอีมีลานตากผลผลิตทางการเกษตร จำนวน 5 แห่ง 3) มีการก่อสร้างท่อลอดเหลี่ยม/สะพานท่อลอดเหลี่ยม จำนวน 13 แห่ง <u>กิจกรรมย่อยที่ 3.3</u> พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร อำเภอห้วยน้ำใหญ่ 1) ถนนในพื้นที่อำเภอห้วยน้ำใหญ่ได้รับการซ่อมแซมผิวจราจร จำนวน 4 สายทาง 2) มีลานตากผลผลิตทางการเกษตร จำนวน 5 แห่ง
5. พื้นที่เป้าหมาย	กิจกรรมหลักที่ 1 <u>กิจกรรมย่อยที่ 1.1</u> การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบชลประทาน 1) ตำบลโพนงาม อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 1 แห่ง 2) ตำบลโพนทราย อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 2 แห่ง 3) ตำบลร่มเกล้า อำเภอนิคมน้ำสวาย จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 2 แห่ง 4) ตำบลบ้านค้อ อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 3 แห่ง

หัวข้อ	รายละเอียด
	5) ตำบลหนองสูงใต้ อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 1 แห่ง 6) ตำบลหนองเอี่ยน อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 2 แห่ง 7) ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 1 แห่ง 8) ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 1 แห่ง <u>กิจกรรมย่อยที่ 1.2</u> การพัฒนาและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการอุปโภค - บริโภค อำเภอคำชะอี 1) พื้นที่ในอำเภอคำชะอี จำนวน 37 แห่ง <u>กิจกรรมย่อยที่ 1.3</u> การพัฒนาและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการอุปโภค - บริโภค อำเภอหว้านใหญ่ 1) พื้นที่ในอำเภอหว้านใหญ่ จำนวน 6 แห่ง <u>กิจกรรมย่อยที่ 1.4</u> การพัฒนาและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการอุปโภค - บริโภค อำเภอดงหลวง 1) พื้นที่ในอำเภอดงหลวง จำนวน 10 แห่ง กิจกรรมหลักที่ 2 2.1 บ้านข้าวสูง ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จำนวน ๔๗ ราย 2.2 บ้านด่านช้าง ตำบลบ้านค้อ อำเภอคำชะอี จำนวน ๕๐ ราย กิจกรรมหลักที่ 3 <u>กิจกรรมย่อยที่ 3.1</u> พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร 1) ถนนภายในโครงการศิลปาชีพบ้านसानแว้-นาโคกสูง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร 2) ถนนสาย มห.3008 แยก ทล.212-บ้านก้านเหลืองดง อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ๓) ถนนสาย มห.2001 แยก ทล.12-บ้านดงมอน อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ๔) ถนนเชื่อมต่อสะพานกุดโง้ง-แก่นเต่า อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ๕) ถนนสาย มห.5004 แยก ทข.มท.3003-บ้านนิคมทหารผ่านศึก อำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร ๖) ถนนสายบ้านหนองแวง-บ้านนาไค้ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร 7) ถนนเข้าพื้นที่การเกษตร เส้นทางภูใหญ่ – ภูป่ง ตำบลบ้านแก่ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร <u>กิจกรรมย่อยที่ 3.2</u> พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร อำเภอคำชะอี 1) มีการก่อสร้างถนนในพื้นที่อำเภอคำชะอี จำนวน 34 สายทาง 2) มีการก่อสร้างลานตากผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคำชะอี จำนวน 5 แห่ง

หัวข้อ	รายละเอียด
	3) มีการก่อสร้างท่อลอดเหลี่ยม/สะพานท่อลอดเหลี่ยมในพื้นที่อำเภอคำชะอี จำนวน 13 แห่ง <u>กิจกรรมย่อยที่ 3.3</u> พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร อำเภอหว้านใหญ่ 1) มีการซ่อมแซมผิวจราจรในพื้นที่อำเภอหว้านใหญ่ จำนวน 4 สายทาง 2) มีการก่อสร้างลานตากผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอหว้านใหญ่ จำนวน 5 แห่ง
6. กิจกรรมหลัก	
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบชลประทาน <u>กิจกรรมย่อยที่ 1.1</u> การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบชลประทาน จำนวน 13 แห่ง งบประมาณ 862,450,000 บาท โครงการชลประทานมุกดาหาร <u>กิจกรรมย่อยที่ 1.2</u> การพัฒนาและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการอุปโภค - บริโภค อำเภอคำชะอี จำนวน 37 แห่ง งบประมาณ 60,437,060 บาท ที่ทำการปกครองอำเภอคำชะอี <u>กิจกรรมย่อยที่ 1.3</u> การพัฒนาและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการอุปโภค - บริโภค อำเภอหว้านใหญ่ จำนวน 6 แห่ง งบประมาณ 12,451,000 บาท ที่ทำการปกครองอำเภอหว้านใหญ่ <u>กิจกรรมย่อยที่ 1.4</u> การพัฒนาและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการอุปโภค - บริโภค อำเภอดงหลวง จำนวน 10 แห่ง งบประมาณ 23,357,500 บาท ที่ทำการปกครองอำเภอดงหลวง โครงการชลประทานมุกดาหาร ที่ทำการปกครองอำเภอคำชะอี ที่ทำการปกครองอำเภอหว้านใหญ่ ทำการปกครองอำเภอดงหลวง
6.2 กิจกรรมหลักที่ 2	จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำด้วยวิธีพืชเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 1.ถ่ายทอดความรู้เรื่องการปลูกหญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำ 2.ส่งเสริมการจัดทำหมูบ้านนำร่องการปลูกหญ้าแฝกร่วมกับไม้ผล ไม้ยืนต้น/แปลงเกษตร 3.จัดงานรณรงค์การปลูกหญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำ 4.สร้างเกษตรกรต้นแบบ 5.ร่วมประชุมและติดตามผลการดำเนินงานโครงการ

หัวข้อ	รายละเอียด
งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	11,000,000 บาท สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร -
6.3 กิจกรรมหลักที่ 3 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร <u>กิจกรรมย่อยที่ 3.1</u> พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร ปรับปรุงเส้นทางคมนาคม จำนวน 7 เส้นทาง งบประมาณ 497,225,000 บาท แขวงทางหลวงชนบทมุกดาหาร <u>กิจกรรมย่อยที่ 3.2</u> พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร อำเภอคำชะอี งบประมาณ 289,058,585 บาท ที่ทำการปกครองอำเภอคำชะอี 1) มีการก่อสร้างถนนในพื้นที่อำเภอคำชะอี จำนวน 34 สายทาง 2) มีการก่อสร้างลานตากผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอคำชะอี จำนวน 5 แห่ง 3) มีการก่อสร้างท่อลอดเหลี่ยม/สะพานท่อลอดเหลี่ยมในพื้นที่อำเภอคำชะอี จำนวน 12 แห่ง <u>กิจกรรมย่อยที่ 3.3</u> พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร อำเภอหว้านใหญ่ งบประมาณ 9,398,500 บาท ที่ทำการปกครองอำเภอหว้านใหญ่ 1) มีการซ่อมแซมผิวจราจรในพื้นที่อำเภอหว้านใหญ่ จำนวน 4 สายทาง 2) มีการก่อสร้างลานตากผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่อำเภอหว้านใหญ่ จำนวน 5 แห่ง 795,682,085 บาท แขวงทางหลวงชนบทมุกดาหาร ที่ทำการปกครองอำเภอคำชะอี ที่ทำการปกครองอำเภอหว้านใหญ่
7. หน่วยงานดำเนินการ	โครงการชลประทานมุกดาหาร ที่ทำการปกครองอำเภอหว้านใหญ่ ที่ทำการปกครองอำเภอคำชะอี ที่ทำการปกครองอำเภอดงหลวง สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร แขวงทางหลวงชนบทมุกดาหาร
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2570
9. งบประมาณ	1,736,730,845 บาท งบพัฒนาจังหวัด
10. ผลผลิต (Output)	กิจกรรมหลักที่ 1 <u>กิจกรรมย่อยที่ 1.1</u> การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและระบบชลประทาน 1) มีแหล่งกักเก็บน้ำและปรับปรุงแหล่งเก็บกักน้ำเดิมให้มี

หัวข้อ	รายละเอียด
	ประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น จำนวน 13 แห่ง 2) มีพื้นที่รับประโยชน์เพิ่มมากขึ้น <u>กิจกรรมย่อยที่ 1.2</u> การพัฒนาและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการอุปโภค - บริโภค อำเภอคำชะอี 1) ราษฎรในพื้นที่ของอำเภอคำชะอีมีแหล่งน้ำใช้เพื่อการเกษตร อุปโภค - บริโภค และเลี้ยงสัตว์ ตลอดฤดูกาล จำนวน 37 แห่ง <u>กิจกรรมย่อยที่ 1.3</u> การพัฒนาและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการอุปโภค - บริโภค อำเภอหว้านใหญ่ 1) ราษฎรในพื้นที่ของอำเภอหว้านใหญ่มีแหล่งน้ำใช้เพื่อการเกษตร อุปโภค - บริโภค และเลี้ยงสัตว์ ตลอดฤดูกาล จำนวน 6 แห่ง <u>กิจกรรมย่อยที่ 1.4</u> การพัฒนาและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร และการอุปโภค - บริโภค อำเภอดงหลวง 1) ราษฎรในพื้นที่ของอำเภอดงหลวงมีแหล่งน้ำใช้เพื่อการเกษตร อุปโภค - บริโภค และเลี้ยงสัตว์ ตลอดฤดูกาล จำนวน 10 แห่ง กิจกรรมหลักที่ 2 1. ผู้นำชุมชน/เกษตรกร ทั้ง 97 ราย มีองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ต่อไป กิจกรรมหลักที่ 3 <u>กิจกรรมย่อยที่ 3.1</u> พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร 1) เส้นทางในการคมนาคมขนส่งสินค้าเกษตรในเขตพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอดงหลวง อำเภอหว้านใหญ่ อำเภอดอนตาล ได้รับการพัฒนา จำนวน 7 สายทาง <u>กิจกรรมย่อยที่ 3.2</u> พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร อำเภอคำชะอี 1) มีการก่อสร้างถนนในพื้นที่อำเภอคำชะอี จำนวน 34 สายทาง 2) อำเภอคำชะอีมีลานตากผลผลิตทางการเกษตร จำนวน 5 แห่ง 3) มีการก่อสร้างท่อลอดเหลี่ยม/สะพานท่อลอดเหลี่ยม จำนวน 13 แห่ง <u>กิจกรรมย่อยที่ 3.3</u> พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร อำเภอหว้านใหญ่ 1) ถนนในพื้นที่อำเภอหว้านใหญ่ได้รับการซ่อมแซมผิวจราจร จำนวน 4 สายทาง 2) มีลานตากผลผลิตทางการเกษตร จำนวน 5 แห่ง
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	1. สามารถเก็บกักน้ำไว้ในลำน้ำสำหรับเป็นน้ำสำรองสำหรับการเกษตรในฤดูฝนทั้งช่วง

หัวข้อ	รายละเอียด
	2. เป็นแหล่งน้ำเพิ่มเติมสำหรับอุปโภค - บริโภคของราษฎร 3. เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำสำหรับเป็นแหล่งอาหารให้แก่ราษฎรในพื้นที่ 4. เป็นแหล่งน้ำไว้สำหรับเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ เป็นต้น 5. ราษฎรสามารถปลูกพืชระยะสั้นไว้บริโภคในครัวเรือนหรือจำหน่ายสร้างรายได้ให้เกษตรกรหลังฤดูเก็บเกี่ยว 6. ลดปัญหาการชะล้างพังทลายของดินและการสูญเสียธาตุอาหารจากดินในพื้นที่ทำการเกษตรในพื้นที่สูง 7. ราษฎรเกิดความพึงพอใจ เกิดทัศนคติที่ดีต่อราชการและรัฐบาลที่สามารถแก้ไขปัญหาที่จำเป็นเร่งด่วนได้อย่างรวดเร็ว 8. ยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน 9. สามารถลดระยะเวลาในการขนส่งลำเลียงผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาดและโรงงานอุตสาหกรรม 10. ประชาชน นักเรียน นักศึกษา ผู้ประกอบการ ได้รับความสะดวกในการเดินทาง 11. โครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดได้รับการพัฒนาปรับปรุง รองรับการเจริญเติบโตในอนาคต

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรมูลค่าสูงที่ยั่งยืนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนและสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยแบบครบวงจรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการผลิตพันธุ์ดีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
2. ความสำคัญ ของโครงการ หลักการและเหตุผล	มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย และถูกกำหนดให้เป็นสินค้ายุทธศาสตร์ของประเทศ โดยกำหนดยุทธศาสตร์สินค้าเกษตร มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ ปี 2559 – 2569 มีเป้าหมายการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง เพิ่มผลผลิตต่อไร่ เป็น 7 ตัน ในปี 2569 จังหวัดมุกดาหาร มีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง ปีการผลิต 2562/63 เกษตรกร จำนวน 16,663 ครัวเรือน พื้นที่ปลูก 139,982 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 124,227 ไร่ ผลผลิต 430,402.73 ตัน ซึ่งปัจจุบันประสบปัญหาการระบาดของโรคต่าง ๆ ในมันสำปะหลัง ส่งผลกระทบต่อการผลิตมันสำปะหลัง และอนาคตมีแนวโน้มขาดแคลนพันธุ์มันสำปะหลัง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องจัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์ขยายพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดีเพื่อกระจายท่อนพันธุ์ มันสำปะหลังให้กับเกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างเพียงพอต่อไป
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการผลิตท่อนพันธุ์ มันสำปะหลัง 2. มีศูนย์ผลิตพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดี 3. มีท่อนพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดีกระจายในระบบการผลิต มันสำปะหลังของเกษตรกร
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังและการจัดทำแปลงพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดี 2. มีศูนย์ขยายพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดี จำนวน 7 แปลง พื้นที่ 280 ไร่
5 พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่จังหวัดมุกดาหาร
6. กิจกรรมหลัก	ระบุแนวทางและวิธีการดำเนินงานที่เป็นกิจกรรมหลักที่ส่งผลให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1	จัดตั้งศูนย์ขยายพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดี 1. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง 2. จัดตั้งศูนย์ขยายพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดี 3. การติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ
งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4,800,000 บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร

หัวข้อ	รายละเอียด
7. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.2567 - 2570
9. งบประมาณ	4,800,000 บาท
10. ผลผลิต (Output)	- มีศูนย์ผลิตพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดี จำนวน 7 แห่ง พื้นที่ 280 ไร่ - เกษตรกร จำนวน 140 ราย มีความรู้ความสามารถในการผลิตท่อนพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดี
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	- เกษตรกรมีแหล่งผลิตท่อนพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดี - เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีกระจายท่อนพันธุ์มันสำปะหลังพันธุ์ดีต่อในพื้นที่ โดยพื้นที่ 1 ไร่ สามารถผลิตท่อนพันธุ์ ฯ เพื่อทำการเพาะปลูกต่อได้อย่างน้อย 5 – 8 ไร่ - เกษตรกรผลิตมันสำปะหลังที่มีคุณภาพ และควบคุมการระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลังได้

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรมูลค่าสูงที่ยั่งยืนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนและสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยแบบครบวงจรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ความสำคัญ ของโครงการ หลักการและเหตุผล	จังหวัดมุกดาหาร ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีอาณาเขตติดต่อกับแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีชายแดนติดกับแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นภูมิศาสตร์ทางด้านเศรษฐกิจที่สำคัญในการเชื่อมโยงไปยังประเทศเวียดนาม และประเทศจีน มีประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลัก ได้แก่ เกษตรกรรม (การทำนา การทำไร่อ้อย ปลูกมันสำปะหลัง ยางพารา ถั่วลิสง จัปลาลและเลี้ยงปลาในกระชัง) อาชีพเสริม ได้แก่ หัตถกรรม และอื่นๆ ปัจจุบันเกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ส่งผลกระทบในหลายๆ ด้าน ต่อการดำรงชีพของประชาชนในจังหวัดมุกดาหาร และประชาชนของจังหวัดมุกดาหารที่เดินทางไปทำงานหรือประกอบอาชีพในต่างจังหวัด ล้วนแล้วแต่ต้องเดินทางกลับภูมิลำเนา จากการปิดกิจการของโรงงานหรือกิจการต่างๆ ส่งผลให้ประชาชนไม่มีอาชีพที่มั่นคง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพที่มั่นคงและยั่งยืน และ เพื่อสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยการเพิ่มมูลค่าในภาคการเกษตรทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง และอื่นๆ จึงมีความจำเป็นต้องส่งเสริมอาชีพเกษตรผสมผสานเพื่อความยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรทำเกษตรผสมผสาน ตามความต้องการของตลาดและประกอบเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัว 2. เพื่อขยายพื้นที่และจำนวนเกษตรกร การปลูกพืช ปศุสัตว์และสัตว์น้ำ 3. เพื่อสร้างแหล่งอาหารให้กับประชาชนในครอบครัวสามารถพึ่งพาตนเอง
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. กลุ่มเกษตรกรพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ และพื้นที่อื่นๆ ที่มีศักยภาพของจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 5 กลุ่ม/ปี ๆ ละ 100 ราย ทำแปลงเกษตรแบบผสมผสาน พื้นที่ 500 ไร่/ปี 2. นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป ในเขตจังหวัดมุกดาหาร จำนวนไม่น้อยกว่า 200 ครอบครัว มีแปลงเกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามโครงการชีวิวิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
5. พื้นที่เป้าหมาย	1. กลุ่มเกษตรกรพื้นที่โครงการสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ และพื้นที่อื่นๆ ที่มีศักยภาพของจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 5 กลุ่ม/ปี ๆ ละ 100 ราย พื้นที่ 500 ไร่/ปี 2. นักเรียน นักศึกษา , ประชาชนทั่วไป ในเขตจังหวัดมุกดาหารและบริเวณใกล้เคียง จำนวนไม่น้อยกว่าปีละ 40 ครอบครัว รวม 5 ปี จำนวนไม่น้อยกว่า 200 ครอบครัว

หัวข้อ	รายละเอียด
6. กิจกรรมหลัก	
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมเกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1. รับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 2. สร้างองค์ความรู้เกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และจัดทำแผนการผลิต/ตลาด 3. ส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัว พืชหลังนาเสริมรายได้ 4. ส่งเสริมเลี้ยงปลาและสัตว์น้ำ 5. ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ 6. ปรับปรุงบำรุงดิน 7. ส่งเสริมกลุ่มเครือข่ายและติดตามแนะนำ 8. ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน 4,500,000 บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร
6.2 กิจกรรมหลักที่ 2 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ชีวิตวิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน 1. ฝึกอบรมการดำเนินโครงการชีวิตวิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน 2. สนับสนุนปัจจัยการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การประมง และการรักษาสิ่งแวดล้อม 3. สร้างชุมชนต้นแบบโครงการชีวิตวิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน 500,000 บาท วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการดอนตาล -
7. หน่วยงานดำเนินการ	ระบุหน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการดอนตาล
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.2566-2570
9. งบประมาณ	5,000,000 บาท งบพัฒนาจังหวัด
10. ผลผลิต (Output)	1.เกษตรกรมีแปลงเกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 500 แปลง/ 2,500 ไร่

หัวข้อ	รายละเอียด
	2. นักเรียน นักศึกษา , ประชาชนทั่วไป ในเขตจังหวัดมุกดาหารและพื้นที่ใกล้เคียง จำนวนไม่น้อยกว่า 200 คน มีแปลงเกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามโครงการชีวิวิถีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	1. เกษตรกรที่ร่วมโครงการสามารถเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายได้จากการประกอบอาชีพแบบเกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. นักเรียน นักศึกษา , ประชาชนทั่วไป ในเขตจังหวัดมุกดาหาร จำนวนไม่น้อยกว่า 200 คน มีแหล่งอาหารที่เพียงพอสำหรับบริโภคในครัวเรือน

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรที่สำคัญเพื่อการแข่งขัน

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร
2. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จากยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ข้อ 2) ภาคเกษตร ให้เสริมสร้างฐานการผลิตการเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน, เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร และวิสัยทัศน์ของการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทย จากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศ และรัฐบาลได้กำหนดนโยบาย ในการสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยเฉพาะการสร้าง ความเข้มแข็งในส่วนภูมิภาค มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของจังหวัด ยกระดับอาชีพ รายได้ คุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกภูมิภาคอย่างเท่าเทียม เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายที่จะจัดสรรงบประมาณให้ลงไปสู่พื้นที่จังหวัด และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ขับเคลื่อนที่สำคัญตามหลักเกณฑ์เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาฯ จังหวัดมุกดาหารได้กำหนดวิสัยทัศน์ (พ.ศ. 2561-2565) ให้เป็นเมืองการค้าทันสมัย การเกษตรคุณภาพสูง การท่องเที่ยวชายโขง เชื่อมโยงอาเซียน มีเป้าหมายในการสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจากการเพิ่มมูลค่าในภาคการเกษตร การค้าชายแดน อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและป้องกันภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดมุกดาหารมีศักยภาพด้านปศุสัตว์(โค, แพะ, สุกรพื้นเมือง) และการประมง(การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการทำการประมง) ข้อมูลพื้นฐานการเลี้ยงโคจังหวัดมุกดาหาร 1. ข้อมูลการสำรวจสัตว์ ปี 2563 จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงโค จำนวน 13,644 ราย มีโคทั้งหมด 65,804 ตัว ซึ่งเป็นโคขุน จำนวน 1,682 ตัว เกษตรกรที่เลี้ยง 312 ราย(ข้อมูลจากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร) 2. ข้อมูลการฆ่าและโคปี 2563 สหกรณ์การเกษตรหนองสูง ฆ่าและโคในรอบในปี 2563 จำนวน 3,279 ตัว คิดเป็นมูลค่า 258.40 ล้านบาท (ข้อมูลจากสหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด) 3. ข้อมูลการส่งออกโคเนื้อ ผ่านด่านกักกันสัตว์ไปต่างประเทศ ตั้งแต่ในปี 2563 จำนวน 56,449 ตัว คิดเป็นมูลค่า 1,693.470 ล้านบาท (ข้อมูลจากด่านกักกันสัตว์มุกดาหาร) 4. ข้อมูลการฆ่าและโค ของโรงฆ่าสัตว์ ปี 2563 จำนวน 7,666

หัวข้อ	รายละเอียด
	ตัว ข้อมูลพื้นฐานการเลี้ยงแพะจังหวัดมุกดาหาร การเลี้ยงแพะ เป็นสัตว์เศรษฐกิจตัวใหม่ ที่สามารถสร้างรายได้ในระยะสั้น จำนวนแพะในปี 2563 มีเกษตรกรเลี้ยงแพะ จำนวน 45 ราย จำนวน แพะ 885 ตัว แต่มีการส่งออกแพะไปยังประเทศ สปป..ลาว ในปี 2563 จำนวน 30,471 ตัว มูลค่าการส่งออก 91,413,000 บาท ซึ่งเป็นโอกาสของจังหวัดมุกดาหาร เป็นช่องทางส่งออกแพะ ซึ่งส่วนมากนำจากต่างจังหวัด และในปี 2564 มีเกษตรกร,กลุ่มเกษตรกร เริ่มหันมาเลี้ยงแพะ เพื่อจำหน่ายให้พ่อค้าที่นำส่งออกไปต่างประเทศเพื่อสร้างรายได้ ข้อมูลพื้นฐานการเลี้ยงสุกรพื้นเมืองจังหวัดมุกดาหาร การเลี้ยงสุกรพื้นเมืองนับเป็นโอกาสที่ดีสำหรับเกษตรกรในการเพิ่มรายได้ เนื่องจากจังหวัดมุกดาหารมีแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่น โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอห้วยน้ำใหญ่ คือ แก่งกะเบาและวัดสองคอน ซึ่งอาหารที่ขึ้นชื่อคือหมูหันแก่งกะเบา ซึ่งเป็นลูกสุกรพื้นเมืองในพื้นที่อำเภอห้วยน้ำใหญ่หรืออำเภอข้างเคียง นำมาประกอบอาหาร ในปีแต่ละปีมีความต้องการร่วม 30,000 ตัวและประกอบกับอำเภอห้วยน้ำใหญ่มีโรงฆ่าสุกร จำนวน 1 โรง ที่พร้อมรับลูกสุกร จะเห็นได้ว่าจังหวัดมุกดาหาร เป็นจังหวัดชายแดนที่ส่งผ่านโคไปประเทศเวียดนามและจีน และมีโรงชำแหละโคขุนคุณภาพซึ่งตลาดปลายทางของเกษตรกรเลี้ยงโคขุนคุณภาพ จึงเป็นจุดแข็งพัฒนาการเลี้ยงโคขุนคุณภาพและโคมันคุณภาพเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าการเลี้ยงโคเนื้อ จึงต้องการได้รับการพัฒนาการเลี้ยงโคตันทาง พันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ การสร้างแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ เพื่อการลดต้นทุนการเลี้ยง การแปรรูปโคมีชีวิตให้เป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่า และส่งเสริมการตลาดทั้งภายในจังหวัดต่างจังหวัด และต่างประเทศ เพื่อกระจายสินค้า และสร้างแบรนด์ของจังหวัด ข้อมูลพื้นฐานด้านการประมงจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหารมีพื้นที่ติดแนวชายฝั่งติดแม่น้ำโขง ทำให้มีความเหมาะสมต่อการประกอบอาชีพการประมง ได้แก่ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในบ่อดินและกระชัง, การเพาะพันธุ์และอนุบาลสัตว์น้ำจืด, การทำการประมง มีมูลค่า จำนวน 343,626,550 บาท/ปี (การเลี้ยงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในบ่อดิน มูลค่า 95,711,810 บาท/ปี การเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในกระชังมูลค่า 109,451,680 บาท/ปี การเพาะพันธุ์และอนุบาลสัตว์น้ำจืด มูลค่า 1,000,000 บาท/ปี และการทำการประมง มูลค่า 137,463,060 บาท/ปี) ชนิดของสัตว์น้ำที่มูลค่าทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ปลาแก้มก้น, นิล, ตะเพียนขาว เป็นต้น ปัจจุบันมีเกษตรกรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 14,065 ราย และชาวประมง จำนวน 13,672 ราย ซึ่งจังหวัดมุกดาหารมีศักยภาพการผลิตและมูลค่าในสาขาประมงได้อีกปีละไม่น้อยกว่า 500 ล้านบาทต่อปี โดยมี

หัวข้อ	รายละเอียด
	การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตประมงจังหวัดมุกดาหารให้แก่เกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการประมงเร่งด่วนดังนี้ 1) การเพาะพันธุ์และอนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำ 2) การเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงและยกระดับมาตรฐาน 3) เพิ่มมูลค่าจากการแปรรูป 4) การจำหน่ายและการตลาด 5) ผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	ด้านประมงจังหวัดมุกดาหาร 1) เพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้เพาะพันธุ์/อนุบาล/เลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร 2) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงและยกระดับมาตรฐาน 3) เพื่อเพิ่มมูลค่าจากการแปรรูป 4) เพื่อส่งเสริมการจำหน่ายและการตลาด 5) เพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ ด้านปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร 1) สร้างการรับรู้และพัฒนาการผลิตโคขุนคุณภาพ ให้ได้คุณภาพสูง และผลตอบแทนสูง 2) เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนลูกโคเนื้อคุณภาพของสหกรณ์โคขุนหนองสูงและสหกรณ์เครือข่าย 3) เพื่อสร้างกลุ่มเกษตรกรเครือข่ายผลิตลูกโคเนื้อคุณภาพให้เชื่อมโยงกับตลาดสหกรณ์โคขุนที่ชัดเจน 4) สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรการเลี้ยงแพะเนื้อ 5) ให้มีลูกสุกรชำแหละเพียงพอกับความต้องการของผู้ประกอบการร้านอาหาร 6) สร้างการรับรู้การป้องกันโรคระบาดสัตว์ โรคอุบัติใหม่
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1) รายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5 2) ผลผลิตสัตว์น้ำและผ่านการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10 3) ผลผลิตสัตว์น้ำมีมูลค่าเพิ่มจากการแปรรูป ร้อยละ 10 4) สินค้าสัตว์น้ำได้รับการส่งเสริมการจำหน่ายและการตลาด ไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง/ปี 5) แหล่งน้ำธรรมชาติมีผลผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20 6) มีเกษตรกรหันมาเลี้ยงแพะ จำนวน ไม่น้อยกว่า 20 รายและขยายผลกับเกษตรกร รายอื่น 7) มีอาหารหมูหันเพียงพอกับ ผู้ประกอบการร้านอาหาร และเกษตรกรมีรายได้ 8) กลุ่มเกษตรกร เกษตรกร มีการผลิตลูกโค ที่ตรงตามความต้องการของตลาด

หัวข้อ	รายละเอียด
5. พื้นที่เป้าหมาย	เมืองมุกดาหาร, นิคมคำสร้อย, หนองสูง, คำชะอี, ห้วยน้ำใหญ่, ดอนตาล และ ดงหลวง
6. กิจกรรมหลัก	ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตปศุสัตว์และประมงจังหวัดมุกดาหาร
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมและพัฒนาการเพาะและอนุบาลสัตว์น้ำ 14,000,000 บาท สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดมุกดาหาร
6.2 กิจกรรมหลักที่ 2 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีมูลค่าสูง 17,500,000 บาท สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร -
6.3 กิจกรรมหลักที่ 3 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมและพัฒนาการแปรรูปปลาเพื่อเพิ่มมูลค่า 10,000,000 บาท สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร -
6.4 กิจกรรมหลักที่ 4 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการจำหน่ายและการตลาดสัตว์น้ำ 1,000,000 บาท สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร -
6.5 กิจกรรมหลักที่ 5 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ธนาคารผลผลิตสัตว์น้ำ 10,000,000 บาท สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดมุกดาหาร
6.6 กิจกรรมหลักที่ 6 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำมูลค่าสูง(กุ้งก้ามกราม)ในแหล่งน้ำธรรมชาติ 17,500,000 บาท สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดมุกดาหาร
6.7 กิจกรรมหลักที่ 7 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มศักยภาพการผลิตโคเนื้อ 2,500,000 บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร สหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด
6.8 กิจกรรมหลักที่ 8 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การประกวดเนื้อโคขุน 2,500,000 บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร สหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด
6.9 กิจกรรมหลักที่ 9 งบประมาณ	การส่งเสริมการเลี้ยงแพะ 5,280,000 บาท

หัวข้อ	รายละเอียด
ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร -
6.10 กิจกรรมหลักที่ 10 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การพัฒนาตรวจประเมินฟาร์มโคเนื้อ GFM,GAP 2,500,000 บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร -
6.11 กิจกรรมหลักที่ 11 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การส่งเสริมการเลี้ยงสุกรพื้นเมือง 4,500,000 บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร -
7. หน่วยดำเนินการ	สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดมุกดาหาร สหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด
8. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2570
9. งบประมาณ	87,280,000 บาท งบพัฒนาจังหวัด
10. ผลผลิต (Out Put)	1) เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาการเพาะและอนุบาลสัตว์น้ำ จำนวน 140 ราย 2) เกษตรกรได้รับส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีมูลค่าสูง จำนวน 250 ราย 3) เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาการแปรรูป จำนวน 5 กลุ่ม/100 ราย 4) สินค้าสัตว์น้ำได้รับการส่งเสริมการจำหน่ายและการตลาด จำนวน 1 ครั้ง 5) แหล่งน้ำธรรมชาติมีการจัดตั้งเป็นธนาคารผลผลิตสัตว์น้ำ จำนวน 7 แหล่ง 6) แหล่งน้ำธรรมชาติมีการปล่อยกักก้ามกรามเพื่อเพิ่มผลผลิต จำนวน 35 แห่ง 7) ส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อเพื่อสร้างรายได้ 8) แก้ไขปัญหาการลดลงของโคเนื้อในจังหวัดและการขาดแคลนลูกโคเนื้อ คุณภาพ 9) แม่โค ได้รับการตรวจระบบสืบพันธุ์ เพื่อเพิ่มอัตราการผสมติด และแก้ไข การผสมติดยาก และพัฒนาสุขภาพสัตว์แม่โค 10) มีแหล่งเลี้ยงแพะในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร เพื่อเป็นสัตว์เศรษฐกิจตัว ใหม่ในพื้นที่
11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	1) เกษตรกรผู้เพาะพันธุ์/อนุบาล/เลี้ยงสัตว์น้ำมีรายได้เพิ่มขึ้น 2) ผลผลิตสัตว์น้ำและผ่านการรับรองมาตรฐานเพิ่มขึ้น 3) ผลผลิตสัตว์น้ำมีมูลค่าเพิ่มจากการแปรรูป 4) สินค้าสัตว์น้ำได้รับการส่งเสริมการจำหน่ายและการตลาด

หัวข้อ	รายละเอียด
	5) แหล่งน้ำธรรมชาติมีผลผลิตสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น 6) เกษตรกรมีความมั่นใจในการหันมาประกอบอาชีพการเลี้ยงโค สุกร เป็นแหล่งผลิตการผลิตปศุสัตว์ เพื่อรองรับจำหน่ายให้แก่ผู้ประกอบการส่งออก หรือมีรายได้จากมูลค่าเพิ่มของสินค้าโค แพะ สุกร ผู้ประกอบการส่งออก ลดต้นทุนการขนส่งรองรับการระบุนผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินโครงการ ในลักษณะของผลลัพธ์ (Outcome)และเป็นผลลัพธ์ที่สามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรในห่วงโซ่การผลิต ตั้งแต่ เกษตรกร ผู้ประกอบการชำแหละ ผู้ประกอบการร้านอาหาร

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรอัตลักษณ์
2. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	จังหวัดมุกดาหารมีชื่อเสียงในเรื่องผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนมาช้านาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ถือเป็นผ้าอัตลักษณ์ของจังหวัดมุกดาหาร ที่เป็นที่รู้จักกันแต่ปัจจุบัน พบว่าส่วนใหญ่เป็นการผลิตในรูปแบบฝ้าย การผลิตผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนยังมีจำนวนน้อย และคุณภาพยังไม่ได้มาตรฐานตรานกยูงพระราชทานฯของกรมหม่อนไหม เนื่องจากเกษตรกรยังขาดเทคนิค/กรรมวิธีการผลิตที่ถูกต้อง ตลอดจนยังไม่มี การเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาด ยังผลิตและจำหน่ายภายในจังหวัดเท่านั้น และยังไม่พัฒนาคุณภาพสินค้าไปสู่ตลาดสากล นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้ายังไม่หลากหลาย อีกทั้งไม่ตรงตามความต้องการของตลาด ส่วนใหญ่ยังเป็นผ้าพื้นและไม่มีการแปรรูป ดังนั้น ควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนมาตรฐานตรานกยูงพระราชทานฯ ให้ครบวงจร โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาตั้งแต่การผลิตเส้นไหม การฟอกย้อมสี การมัดหมี่ออกแบบลวดลาย การทอผ้า การบรรจุหีบห่อ และการตลาด เพื่อเพิ่มมูลค่า และส่งผลกระทบต่อรายได้ที่เพิ่มขึ้นให้กับผู้มีอาชีพด้านหม่อนไหม รวมทั้งเป็นการรักษาไว้ ซึ่งภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่กับประเทศไทยสืบไป ตลอดจนเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนของเกษตรกรภายในจังหวัดมุกดาหารให้ได้คุณภาพดีและมีมาตรฐานเดียวกัน พัฒนาสินค้าให้หลากหลายตรงตามความต้องการของตลาด และตรงตามความต้องการของลูกค้า และผู้สวมใส่ในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นผู้นำในการผลิตผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนคุณภาพดี สู่ตลาดสากล ดังนั้น ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ มุกดาหารจึงได้จัดทำโครงการ “ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผ้าไหมย้อมครามหมักโคลน มาตรฐานตรานกยูงพระราชทานฯ” เพื่อส่งเสริมให้เป็นสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ของจังหวัดมุกดาหารต่อไป
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1.ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผ้าไหมย้อมครามหมักโคลน ให้ได้มาตรฐานตรานกยูงพระราชทานฯ 2.เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนของจังหวัดมุกดาหาร ให้ได้คุณภาพดี มีมาตรฐานเดียวกัน และพัฒนาสินค้าให้หลากหลายสู่ตลาดสากล 3.เพื่ออนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาในการผลิตผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนให้คงอยู่สืบไป 4.เพื่อพัฒนาผ้าไหมย้อมครามหมักครามในจังหวัดมุกดาหารให้ผ่านมาตรฐานตรานกยูงพระราชทานฯ 5.เพื่อสร้างเครือข่ายการผลิตและขยายเครือข่ายการตลาดหม่อนไหม

หัวข้อ	รายละเอียด
	ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ 6.เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1.มีผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนผ่านมาตรฐานตรานกยูงพระราชทาน ไม่น้อยกว่า 2,000 เมตร/ปี 2.มีผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนที่เป็นผ้าอัตลักษณ์ ของจังหวัดมุกดาหาร ไม่น้อยกว่า 1 ชนิด 3.เกษตรกรมีรายได้สม่ำเสมอตลอดทั้งปี และมีรายได้อย่างยั่งยืนจากอาชีพการผลิตเส้นไหม การฟอกย้อมสีเส้นไหมและทอผ้าไหมย้อมครามหมักโคลน และการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนปีละไม่น้อยกว่า 15,000 บาท/ครัวเรือน
5. พื้นที่เป้าหมาย	1.อำเภอเมืองมุกดาหาร 2.อำเภอนิคมน้ำอ้อย 3.อำเภอดอนตาล 4.อำเภอหว้านใหญ่ 5.อำเภอกำแพงแสน 6.อำเภอหนองสูง 7.อำเภอดงหลวง
6. กิจกรรมหลัก	1. กิจกรรมฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 4 หลักสูตร 2. กิจกรรมสัมมนาเครือข่ายผู้ผลิตเส้นไหมและผู้ผลิตผ้าไหมและสินค้าแปรรูปจากผ้าไหมย้อมครามหมักโคลน ในจังหวัดมุกดาหาร 3. กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาด้านประชาสัมพันธ์และการตลาดสินค้าผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนมาตรฐานตรานกยูงพระราชทานและสินค้าแปรรูป 4. กิจกรรมติดตามและประเมินผลโครงการ
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผ้าไหมย้อมครามหมักโคลน มาตรฐานตรานกยูงพระราชทานฯ สู่ตลาดสากล 1,644,700 บาท ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร
7. หน่วยงานดำเนินการ	1.ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มุกดาหาร 2. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมุกดาหาร 3. สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	2566 - 2570

หัวข้อ	รายละเอียด
9. งบประมาณ	1,644,700 บาท งบพัฒนาจังหวัด
10. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร ได้รับความรู้และได้รับการพัฒนาเรื่องการพัฒนาคุณภาพเส้นไหมให้ได้มาตรฐาน มกษ. 8000-2555 การฟอกย้อมสีไหมด้วยครามหมักโคลนที่มีคุณภาพ และการทอผ้าไหมและการออกแบบลวดลายผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดมุกดาหาร ตลอดจนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมย้อมครามหมักโคลน ไม่น้อยกว่า 200 คน
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	- มีผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนผ่านมาตรฐานตรานกยูงพระราชทาน ไม่น้อยกว่า 3,000 เมตร/ปี มูลค่า 2,400,000 บาท - มีผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนที่เป็นผ้าอัตลักษณ์ ของจังหวัดมุกดาหาร ไม่น้อยกว่า 1 ชนิด - เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 100 ราย มีรายได้สม่ำเสมอและยั่งยืนจากอาชีพการผลิตเส้นไหม/การฟอกย้อมสี/ทอผ้าไหมย้อมครามหมักโคลน/การผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าไหมย้อมครามหมักโคลนปีละไม่น้อยกว่า 15,000 บาท/ครัวเรือน

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. ความสำคัญ ของโครงการ หลักการและเหตุผล	จากนโยบายรัฐบาล ได้ให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของประเทศไทย เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจตามวิถีชีวิตของเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ในส่วนการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับจากฟาร์มเกษตรกรหน่วยราชการ และแหล่งศึกษาดูงานด้านการเกษตรที่มีศักยภาพ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว มีกิจกรรมด้านการเกษตรที่ปรับปรุงเป็นกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวอย่างโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ นอกจากนี้ ยังพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และสินค้าของชุมชนเพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำของชุมชนและเป็นทางเลือกให้นักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยว จังหวัดมุกดาหาร จัดเป็นเมืองหลักสำหรับการท่องเที่ยว และมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเริ่มได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างสูง ส่วนใหญ่มักได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทั้งในด้านศักยภาพ การพัฒนากิจกรรมด้านการท่องเที่ยว การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ การสร้างเครือข่ายกับชุมชน รวมทั้งได้รับการส่งเสริมด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดมุกดาหาร ให้มีความพร้อมรองรับนักท่องเที่ยว ด้วยการเพิ่มศักยภาพกลุ่มเกษตรกร พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความโดดเด่น เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว รวมทั้ง เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ การสร้างเครือข่ายกับชุมชน และประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้กับนักท่องเที่ยว
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	กิจกรรมหลักที่ 1 1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว 2. เพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐาน 3. เพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดมุกดาหารให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น กิจกรรมหลักที่ 2 1. เพื่อพัฒนาพื้นที่ป่าเบญจพรรณเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2. เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการดอนตาล

หัวข้อ	รายละเอียด
	3. เพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแห่งใหม่ของจังหวัดมุกดาหาร
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	กิจกรรมหลักที่ 1 1. เจ้าหน้าที่ วิชาสหกิจชุมชน เกษตรกร ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 80 2. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐาน จำนวน 4 แห่ง กิจกรรมหลักที่ 2 นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป ในเขตจังหวัดมุกดาหารและบริเวณใกล้เคียง จำนวนไม่น้อยกว่าปีละ 100 คน รวม 5 ปี จำนวนไม่น้อยกว่า 500 คน ได้เข้าเที่ยวชมและใช้ประโยชน์จากพื้นที่
5. พื้นที่เป้าหมาย	กิจกรรมหลักที่ 1 พื้นที่จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 7 อำเภอ กิจกรรมหลักที่ 2 วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการดอนตาล
6. กิจกรรมหลัก	
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1	ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 8 1.1 อบรมเพิ่มทักษะในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 8.1.2 การศึกษาดูงานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 8.1.3 ยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 8.1.4 ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 8.1.5 การติดตามการดำเนินงานโครงการ งบประมาณ 7,320,000 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2568) ผู้รับผิดชอบ สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเกษตรอำเภอ
6.2 กิจกรรมหลักที่ 2	ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (เกษตรศรี วิถีดอนตาล) 8.2.1 พัฒนาพื้นที่ป่าเบญจพรรณเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 100 ไร่ 8.2.2 อนุรักษ์พันธุ์ปลาน้ำจืด จำนวนไม่น้อยกว่า 50 สายพันธุ์ 8.2.3 ปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในและรอบอ่างเก็บน้ำให้สวยงาม งบประมาณ 2,000,000 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2570) ผู้รับผิดชอบ วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการดอนตาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง -
7. หน่วยงานดำเนินการ	กิจกรรมหลักที่ 1 สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร กิจกรรมหลักที่ 2 วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการดอนตาล
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.2566 - 2570
9. งบประมาณ	9,320,000 บาท งบพัฒนาจังหวัด

หัวข้อ	รายละเอียด
10. ผลผลิต (Output)	กิจกรรมหลักที่ 1 1. เจ้าหน้าที่ วิสาหกิจชุมชน เกษตรกร ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร ได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 70 คน/ปี 2. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐาน จำนวน 4 แห่ง/ปี กิจกรรมหลักที่ 2 นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป ในเขตจังหวัดมุกดาหารและพื้นที่ใกล้เคียง ได้เข้าเที่ยวชมและใช้ประโยชน์จากพื้นที่ไม่น้อยกว่า 500 คน
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	กิจกรรมหลักที่ 1 1. เจ้าหน้าที่ วิสาหกิจชุมชน เกษตรกร ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหารได้รับพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐาน กิจกรรมหลักที่ 2 นักเรียน นักศึกษา , ประชาชนทั่วไป ในเขตจังหวัดมุกดาหารและพื้นที่ใกล้เคียง จำนวนไม่น้อยกว่า 500 คน ได้เข้าเที่ยวชมและใช้ประโยชน์จากพื้นที่ เพื่อพักผ่อน และออกกำลังกาย ตลอดจนการสำรวจป่าศึกษาธรรมชาติ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนาการตลาดและการกระจายสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาการตลาดและการกระจายสินค้าเกษตร

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	ส่งเสริมตลาดและการกระจายสินค้าเกษตรยุคใหม่
2. ความสำคัญ ของโครงการ หลักการและเหตุผล	จากนโยบายรัฐบาลในการสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยเฉพาะการสร้างเสริมความเข้มแข็งในส่วนภูมิภาค มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของจังหวัด ยุทธศาสตร์อาชีพ รายได้คุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกภูมิภาคอย่างเท่าเทียม เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายที่จะจัดสรรงบประมาณให้ลงไปสู่พื้นที่จังหวัด ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) มีกรอบแนวคิด ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ คือ 1) ต่อยอดอดีต 2) ปรับปัจจุบัน และ 3) สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต โดยการพัฒนาภาคการผลิตและบริการให้สามารถแข่งขันได้ เกิดความยั่งยืน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและมีรายได้ที่ดีขึ้น และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งมีแนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงธุรกิจของภาคบริการ ด้วยการพัฒนายกระดับคุณภาพของกำลังคน และการสร้างสังคมผู้ประกอบการที่ผลิตได้ขายเป็น โดยพิจารณาการเปลี่ยนแปลงความต้องการของ ผู้บริโภคอย่างรวดเร็วและมาตรฐานสากลของสินค้าและบริการที่สูงขึ้น จังหวัดมุกดาหาร มีวิสัยทัศน์ “เมืองการค้าทันสมัย เกษตรคุณภาพสูง ท่องเที่ยวชายโขง เชื่อมโยงอาเซียน” มีเป้าประสงค์ด้านการค้าการลงทุน ในการสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการเพิ่มมูลค่าในภาคเกษตร และสนับสนุนภาคการค้าชายแดน อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว และได้กำหนดพันธกิจ โดยการพัฒนาระบบการค้าการลงทุน การเกษตร การท่องเที่ยว และความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อบ้านอาเซียน เพื่อเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขัน จากสภาพการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ในปัจจุบันของจังหวัดยังมีช่องทางการจำหน่ายสินค้าสู่ผู้บริโภคค่อนข้างน้อย เกษตรกรผู้ผลิตมีความสนใจในการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าโดยการผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยต่อสุขภาพ ซึ่งเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน อีกทั้งเพื่อเป็นช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรระหว่างเกษตรกรกับผู้บริโภคโดยตรง ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาช่องทางการจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์โดยการนำเอาเทคโนโลยี นวัตกรรมต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงการสร้างเครือข่ายทางการค้า เพื่อเพิ่ม

หัวข้อ	รายละเอียด
	ช่องทางให้มีความหลากหลาย สร้างภาพลักษณ์และประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดมุกดาหาร ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายทั้งในจังหวัดและภูมิภาค จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินโครงการส่งเสริมการตลาด เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายในหลายๆ ด้าน ให้สินค้าเกษตรปลอดภัยของจังหวัดเติบโตขยายผลมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาดแบบใหม่ หรือตลาดทางตรงที่สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ทำให้เป็นผู้กำหนดราคาผลผลิตของตนเอง ลดการพึ่งพาภาครัฐ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	กิจกรรมที่ 1 1) เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรจากการแปรรูป 2) เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าให้มากขึ้น 3) เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการตลาดสมัยใหม่ให้กับสถาบันเกษตรกร 4) เพื่อให้สินค้าเกษตรได้ราคาที่เป็นธรรมกับเกษตรกร กิจกรรมหลักที่ 2 1. เพื่อเพิ่มศักยภาพเกษตรกรให้ผลิตข้าวอินทรีย์ให้มีมาตรฐานการผลิตแบบมีส่วนร่วม 2. เพื่อพัฒนาตลาดข้าวอินทรีย์จังหวัดมุกดาหาร 3. เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์จังหวัดมุกดาหารเพิ่มขึ้น กิจกรรมหลักที่ 3 1. เพื่อประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ประชาชนบริโภคข้าวของจังหวัดมุกดาหาร 2. เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าข้าวของจังหวัดมุกดาหาร 3. เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวของจังหวัดมุกดาหารเพิ่มขึ้น กิจกรรมหลักที่ 4 1. เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานหมอนไหมจาก ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ แบบครบวงจร โดยมีการเชื่อมโยงบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้งานสามารถเชื่อมโยงมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสู่กลุ่มเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพการปลูกหมอนเลี้ยงไหมและการท่องเที่ยวเชิงการเกษตร 2. เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับเกษตรกรผู้ปลูกหมอนเลี้ยงไหมจากต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำแบบครบวงจร กิจกรรมหลักที่ 5 1. เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรมีแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยที่แน่นอนและยั่งยืนเพิ่มขึ้น 2. ผู้บริโภคมีแหล่งเลือกซื้อสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ชัดเจนและเชื่อถือได้

หัวข้อ	รายละเอียด
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	กิจกรรมที่ 1 1) เพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรจากการแปรรูปขึ้นร้อยละ 20 2) มีช่องทางการจำหน่ายสินค้าให้มีมากขึ้น อย่างน้อย 2 ช่องทาง 3) มีการตลาดสมัยใหม่อย่างน้อย 4 ช่องทาง 4) เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตการเกษตรได้ราคาสูงขึ้นร้อยละ 10 กิจกรรมหลักที่ 2 1. เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตและการตลาดข้าวอินทรีย์จังหวัดมุกดาหาร ภายใต้ “ผูกปิ่นโตข้าว” ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 2. มีการ MOU ซื้อขายข้าวอินทรีย์ ไม่น้อยกว่า 50 คู่ กิจกรรมหลักที่ 3 จัดกิจกรรมรณรงค์การบริโภคข้าวของจังหวัดมุกดาหาร มียอดมูลค่าการจำหน่ายสินค้า ไม่น้อยกว่า 4,000,000 บาท กิจกรรมหลักที่ 4 เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหอมเลียงไหมอุตสาหกรรม กลุ่มผู้ปลูกหอมเลียงไหมหัตถกรรม กลุ่มผู้ทอผ้าไหม และกลุ่มผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์หอมไหมแบบครบวงจร รวมทั้งสิ้น 90 ราย มีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี กิจกรรมหลักที่ 5 1. แหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยไม่น้อยกว่า 3 แห่ง 2. กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยไม่น้อยกว่า 3 กลุ่ม 3. ผู้บริโภคในพื้นที่ตั้งของตลาดเกษตรปลอดภัยรู้จักและยอมรับในตลาดเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
5. พื้นที่เป้าหมาย	กิจกรรมที่ 1 1. สหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด 2. สหกรณ์การเกษตรดงหลวง จำกัด 3. สหกรณ์การเกษตรคำชะอี จำกัด 4. กลุ่มเกษตรกรทำนาโคกสวาท กิจกรรมหลักที่ 2 จังหวัดมุกดาหาร หรือจังหวัดที่มีศักยภาพ กิจกรรมหลักที่ 3 จังหวัดมุกดาหาร หรือจังหวัดที่มีศักยภาพ กิจกรรมหลักที่ 4 1. เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหอมเลียงไหมอุตสาหกรรม อำเภอนิคมคำสร้อย อำเภอดอนตาล อำเภอหนองสูง 2. กลุ่มผู้ปลูกหอมเลียงไหมหัตถกรรม อำเภอหนองสูง อำเภอหว้านใหญ่ และอำเภอดงหลวง 3. กลุ่มผู้ทอผ้าไหม อำเภอหนองสูง และอำเภอนิคมคำสร้อย

หัวข้อ	รายละเอียด
	4.กลุ่มผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์หม่อนไหม อำเภอนองสูง อำเภอดงหลวงและ อำเภอดอนตาล กิจกรรมหลักที่ 5 จังหวัดมุกดาหารและภูมิภาค
6. กิจกรรมหลัก	
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	โครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อสร้างการรับรู้สินค้าและ การตลาดยุคใหม่ (ตลาดออนไลน์) 4,000,000 บาท สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร -
6.2 กิจกรรมหลักที่ 2 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	โครงการเพิ่มช่องทางการตลาดข้าวอินทรีย์จังหวัดมุกดาหาร “ผูก ปิ่นโตข้าว มุกดาหาร” และกิจกรรมประชาสัมพันธ์โครงการฯ 5,250,000 บาท สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร -
6.3 กิจกรรมหลักที่ 3 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	โครงการส่งเสริมและรณรงค์การบริโภคข้าวของจังหวัดมุกดาหาร และกิจกรรมประชาสัมพันธ์โครงการฯ 4,035,000 บาท สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร -
6.4 กิจกรรมหลักที่ 4 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานหม่อนไหมต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ แบบครบวงจร 741,500 บาท ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ มุกดาหาร สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดมุกดาหาร
6.5 กิจกรรมหลักที่ 5 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ตลาดเกษตรปลอดภัยมุกดาหาร 1,650,000 บาท งบพัฒนาจังหวัด สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมุกดาหาร เทศบาลเมืองมุกดาหาร
7. หน่วยงานดำเนินการ	กิจกรรมหลักที่ 1 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร กิจกรรมหลักที่ 2 สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร กิจกรรมหลักที่ 3 สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร กิจกรรมหลักที่ 4 ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ มุกดาหาร

หัวข้อ	รายละเอียด
	กิจกรรมหลักที่ 5 สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2570
9. งบประมาณ	15,676,500 บาท งบพัฒนาจังหวัด
10. ผลผลิต (Output)	ผลผลิตกิจกรรมที่ 1 สินค้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร 1. ข้าวแปรรูปบรรจุถุงสุญญากาศ (สหกรณ์การเกษตรคำชะอี จำกัด) 2. ข้าวแปรรูปบรรจุถุงสุญญากาศ (สหกรณ์การเกษตรดงหลวง จำกัด) 3. ส้มตั้นวับบรรจุกระป๋อง (สหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด) 4. เนื้อแดดเดียว/หมูแดดเดียว (กลุ่มเกษตรกรทำนาโคกสวาท) ข้าวฮาง กองบรรจุถุงสุญญากาศ (กลุ่มเกษตรกรทำนาโคกสวาท) ผลผลิตกิจกรรมที่ 2 1. เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตข้าวอินทรีย์ ภายใต้ “ผูกปิ่นโตข้าว มุกดาหาร” ตามมาตรฐานการผลิตแบบมีส่วนร่วม 2. เกษตรกรสามารถแปรรูปข้าวอินทรีย์ กำหนดราคาและจำหน่ายข้าวอินทรีย์ของตนเอง ลดการพึ่งพาภาครัฐ และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน 3. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น ผลผลิตกิจกรรมที่ 3 1. ข้าวของเกษตรกรจังหวัดมุกดาหาร ได้รับการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง 2. มีประชาชนผู้บริโภครู้จักข้าวของจังหวัดมุกดาหารมากขึ้น 3. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น และมีช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น ผลผลิตกิจกรรมที่ 4 1. การถ่ายทำวีดิทัศน์เกี่ยวกับอาชีพการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำแบบครบวงจรเชื่อมโยงบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. การจัดช่องทางการโฆษณาและการตลาดให้มีหลากหลายช่องทาง ผลผลิตกิจกรรมที่ 5 1. มีแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยไม่น้อยกว่า 3 แห่ง 2. มีกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยไม่น้อยกว่า 3 กลุ่ม 3. ผู้บริโภคในพื้นที่ตั้งของตลาดเกษตรปลอดภัยรู้จักและยอมรับในตลาดเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้น
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	ผลลัพธ์กิจกรรมที่ 1 สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร สามารถกระจายสินค้าไปยังผู้บริโภคโดยผ่านช่องทางการตลาดสมัยใหม่ และมีมูลค่าในการจำหน่ายไม่น้อยกว่าร้อยละ

หัวข้อ	รายละเอียด
	ละ 25 ต่อแห่ง ผลลัพธ์กิจกรรมที่ 2 1. เกษตรกรสามารถผลิต แปรรูป กำหนดราคา และจำหน่ายข้าวอินทรีย์ของตนเอง 2. จำนวนเกษตรกรผลิตข้าวอินทรีย์ ภายใต้ “ผูกปิ่นโตข้าว มุกดาหาร” เพิ่มขึ้น 3. เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ มีรายได้ และช่องทางการจำหน่ายสินค้าเพิ่มมากขึ้น ผลลัพธ์กิจกรรมที่ 3 1. เกษตรกรสามารถผลิต แปรรูป กำหนดราคา และจำหน่ายข้าวของตนเองได้ 2. เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ มีรายได้ และช่องทางการจำหน่ายสินค้าเพิ่มมากขึ้น ผลลัพธ์กิจกรรมที่ 4 1. เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมอุตสาหกรรม กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมหัตถกรรม กลุ่มผู้ทอผ้าไหม และกลุ่มผู้แปรรูปผลิตภัณฑ์หม่อนไหมแบบครบวงจรมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี 2. เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์และการตลาดให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมอุตสาหกรรม การเลี้ยงไหมหัตถกรรม การแปรรูปผลิตภัณฑ์หม่อนไหม การทอผ้า จำนวน 10 กลุ่ม ผลลัพธ์กิจกรรมที่ 5 1. เกษตรกรผู้จำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยมีรายได้จากการจำหน่ายสินค้า 2. ผู้บริโภคได้ซื้อและบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัยจากแหล่งจำหน่ายที่เชื่อถือได้

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนาการตลาดและการกระจายสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	ส่งเสริมการทำเกษตรพันธสัญญา
2. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	1. ภาคการเกษตรของไทยประสบปัญหาการตลาดสินค้าเกษตรมานาน เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรแล้วมีตลาดไม่แน่นอน ราคาผันผวนหรือตกต่ำ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรยากจน 2. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดนโยบายสำคัญเรื่อง ตลาดนำการผลิตเพื่อใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรของประเทศให้บรรลุเป้าหมาย คือภาคเกษตรมั่นคง เกษตรกรมีรายได้ ทรัพยากรเกษตรยั่งยืน 3. เกษตรพันธสัญญา เป็นการทำการเกษตรที่ใช้ตลาดนำการผลิต โดยเกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตแล้วมีตลาดและราคารับซื้อที่แน่นอน จึงแก้ไขปัญหาตลาดและราคาสินค้าเกษตรได้ดี และจะส่งผลให้ผู้ประกอบการที่รวบรวมหรือแปรรูปสินค้าเกษตรมีผลผลิตเพื่อการแปรรูปที่แน่นอน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้น ทั้งเกษตรกรและผู้ประกอบการได้รับผลประโยชน์ร่วมกันส่งผลให้เกิดการทำเกษตรที่ยั่งยืนต่อไป
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อให้เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกร มีความรู้ความเข้าใจการทำเกษตรพันธสัญญา 2. เพื่อให้เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรมีตลาดรับซื้อผลผลิตล่วงหน้า ที่ชัดเจนแน่นอนและมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น 3. เพื่อให้มีแปลงหรือฟาร์มสาธิตการทำเกษตรพันธสัญญา ที่ทำการผลิตและซื้อขายผลผลิตตามสัญญาหรือข้อตกลง
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกร 90 ราย/3 กลุ่ม/ปี มีความรู้ความเข้าใจการทำเกษตรพันธสัญญา 2. สัญญาหรือข้อตกลงการทำเกษตรพันธสัญญาระหว่างกลุ่มเกษตรกรหรือเกษตรกร และผู้ประกอบการ โดยมีภาครัฐสนับสนุนไม่น้อยกว่า 1 สัญญา/ปี 3. แปลงหรือฟาร์มสาธิตการทำเกษตรพันธสัญญาที่ดำเนินงานตามแผนการผลิต และการตลาดภายใต้สัญญาหรือข้อตกลงไม่น้อยกว่า 1 แห่ง/ปี
5. พื้นที่เป้าหมาย	7 อำเภอ
6. กิจกรรมหลัก	
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1	กำหนดแผนส่งเสริมการทำเกษตรพันธสัญญา (ประชุมร่วมภาครัฐ เอกชน กลุ่มเกษตรกร/แกนนำเกษตรกร กำหนดแผนส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา) 100,000 บาท
งบประมาณ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร
ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร

หัวข้อ	รายละเอียด
	สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร
6.2 กิจกรรมหลักที่ 2 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ประชุมชี้แจงแผนการส่งเสริมเกษตรพันธสัญญาแก่กลุ่มเกษตรกรและเกษตรกร 100,000 บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร
6.3 กิจกรรมหลักที่ 3 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	จัดทำแปลงสาธิตเกษตรพันธสัญญา (ลงนามข้อตกลง , อบรม , สนับสนุนปัจจัยการผลิตแปลงสาธิต(สินค้าเกษตรชนิดใหม่) , ติดตามแนะนำ) 1,200,000 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 - 2568) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร
6.4 กิจกรรมหลักที่ 4 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ประชาสัมพันธ์การทำเกษตรพันธสัญญาและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศการทำเกษตรพันธสัญญา (จัดงานวันเก็บเกี่ยว/รับซื้อผลผลิต , รับสมัครเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกร และผู้ประกอบการร่วมทำเกษตรพันธสัญญา , จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศการทำเกษตรพันธสัญญา) 300,000 บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมุกดาหาร

หัวข้อ	รายละเอียด
	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร/
6.5 กิจกรรมหลักที่ 5 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงาน 25,000 บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร -
7. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.2566-2570
9. งบประมาณ	1,725,000 บาท งบพัฒนาจังหวัด
10. ผลผลิต (Output)	1. เกษตรกรมีความรู้ในการผลิตสินค้าเกษตรพันธสัญญาไม่น้อยกว่า 1 กลุ่ม 2. แปลงหรือฟาร์มสาธิตการผลิตสินค้าเกษตรพันธสัญญาไม่น้อยกว่า 1 แห่ง 3. การดำเนินงานตามแผนการผลิตและการตลาดภายใต้ข้อตกลงการทำเกษตรพันธสัญญา 3 ฝ่าย (เอกชน เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร และรัฐ)
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	1. เกษตรกรมีตลาดสินค้าเกษตรที่แน่นอนและมีรายได้เพิ่มขึ้น 2. เอกชนได้รับผลผลิตมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่มากขึ้น

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมองค์กรเกษตรกรต้นแบบและเกษตรกรปราดเปรื่อง
2. ความสำคัญ ของโครงการ หลักการและเหตุผล	ภาคการเกษตรของประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ปัจจุบัน ภาคการเกษตรของไทยต้องเผชิญปัญหาและความท้าทายนานัปการ เช่น การขาดความรู้ของเกษตรกร ผลผลิต ล้นตลาด ต้นทุนการผลิตสูง การขาดแคลนน้ำสลับกับปัญหาอุทกภัย ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม เนื่องจากการใช้สารเคมีในภาคเกษตร และการเติบโตของเมือง ปัญหาการแทรกแซงราคาสินค้าเกษตร การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนโครงสร้างประชากรที่กำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และความท้าทายจากภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การกีดกันทางการค้าที่รุนแรงขึ้น การเปิดเสรีการค้าสินค้าเกษตร และความเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก ปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้นส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขัน ความยากจนของเกษตรกรรายย่อยและนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในที่สุด ซึ่งตามนโยบายปฏิรูปการเกษตรของประเทศไทยโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศ โดยการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในด้าน การพัฒนาการบริหารจัดการด้านการเกษตรและประโยชน์เพื่อเกษตรกรที่จะได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดี จังหวัดมุกดาหารเป็นจังหวัดที่ 73 ของประเทศไทยและเป็นจังหวัดที่ 17 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 4,339.83 ตารางกิโลเมตรหรือ 2,712,400 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ 52 ตำบล 526 หมู่บ้าน มีครัวเรือนทั้งสิ้น 115,748 ครัวเรือน มีครัวเรือนยากจนทั้งสิ้น 5,060 ครัวเรือน และมีประชากรทั้งสิ้น 353,174 คน ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งเกษตรกร องค์กรเกษตรกรมีความแตกต่างกัน ทั้งประเภทและศักยภาพของการผลิต การประกอบกิจการ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรกำลังประสบกับปัญหาสมาชิกที่ดำเนินงานมีอายุสูงขึ้นและไม่สามารถดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง ปัจจุบันประชากรวัยแรงงานส่วนใหญ่ของจังหวัดมุกดาหารที่ไปทำงานต่างพื้นที่ เดินทางกลับภูมิลำเนาเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากไม่สามารถประกอบอาชีพภาคบริการภาคการผลิตด้านอุตสาหกรรม ภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงมีจำเป็นต้องส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรภาคการเกษตรรุ่นใหม่เข้ามาทดแทน และการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร ผู้นำด้านการเกษตร มีความพร้อม และเกิดความเข้มแข็ง

หัวข้อ	รายละเอียด
	เพื่อให้เกิดการพัฒนาภาคการเกษตรที่ยั่งยืน ต่อไป
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	กิจกรรมหลักที่ 1 1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ทดแทนเกษตรกรในปัจจุบันที่มีอายุมากขึ้นและมีจำนวนลดลง 2. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรรุ่นใหม่ให้สามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดสินค้าเกษตร 3. เพื่อสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่และหน่วยงานภาคีเครือข่ายในทุกระดับเพื่อพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการ กิจกรรมหลักที่ 2 1. เพื่อฝึกอบรมและพัฒนาการเกษตรกรรมทางด้านเทคโนโลยีการผลิต การแปรรูปการตลาดในครัวเรือนยากจน (Up-Skill) 2. เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางด้านการศึกษาในความรู้ใหม่ๆ ในการประกอบอาชีพให้กับนักเรียน นักศึกษาในครัวเรือนยากจน (New-Skill) 3. เพื่อพัฒนาฝึกทักษะครัวเรือนยากจนที่ตกงานในสถานการณ์โรคระบาดไวรัสโควิด (New-Skill) กิจกรรมหลักที่ 3 1. เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มแรงงานนอกระบบให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะฝีมือ โดยนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐาน 2. เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กลุ่มแรงงานนอกระบบในการประกอบอาชีพ และต่อยอดผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และได้รับการยอมรับจากสังคม 3. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแรงงานนอกระบบ และการประกอบอาชีพอิสระเป็นกลไกด้านกำลังแรงงานที่รองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจ กิจกรรมหลักที่ 4 1. เพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้าน
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	กิจกรรมหลักที่ 1 1. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ผ่านการประเมินคุณสมบัติของ Young Smart Farmer ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 2. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 3. เกษตรกรสามารถเพิ่มรายได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 4. มีศูนย์เครือข่าย Young Smart Farmer จำนวน 1 เครือข่าย กิจกรรมหลักที่ 2 - ครัวเรือนยากจนในจังหวัดมุกดาหาร กลุ่มอยู่ไม่ได้ กลุ่มอยู่ยาก ได้รับการแก้ไขปัญหาคะยากจน ร้อยละ ๒๐

หัวข้อ	รายละเอียด
	กิจกรรมหลักที่ 3 1. จำนวนแรงงานกลุ่มเป้าหมายเข้ารับการพัฒนาศักยภาพแรงงานไม่น้อยกว่า 400 คน (จำนวน 20 รุ่นๆ ละ 20 คน) 2. ร้อยละของแรงงานกลุ่มเป้าหมายที่สำเร็จการพัฒนาศักยภาพแรงงานได้ตามมาตรฐานการฝึก ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 3. แรงงานกลุ่มเป้าหมายมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 กิจกรรมหลักที่ 4 1. สามารถแก้ไขปัญหาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ และสร้างรายได้ให้ประชาชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5
5. พื้นที่เป้าหมาย	กิจกรรมหลักที่ 1 พื้นที่จังหวัดมุกดาหาร ทั้ง 7 อำเภอ กิจกรรมหลักที่ 2 1. ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวงจังหวัดมุกดาหาร 2. ตำบลกกแดง อำเภอนิคมน้ำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร 3. ตำบลนาสีนวน อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร กิจกรรมหลักที่ 3 พื้นที่จังหวัดมุกดาหาร กิจกรรมหลักที่ 4 พื้นที่อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร
6. กิจกรรมหลัก	
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1	สร้างและพัฒนา Young Smart Farmer 6.1.1 พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer 6.1.2 พัฒนาศักยภาพ Young Smart Farmer 6.1.3 พัฒนาต่อยอด Young Smart Farmer ต้นแบบให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร 6.1.4 สร้างเครือข่ายศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่จังหวัดมุกดาหาร 6.1.5 สร้างเครือข่าย Young Smart Farmer 6.1.6 การติดตามการดำเนินงานโครงการ งบประมาณ 12,500,000 บาท ผู้รับผิดชอบ สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร
6.2 กิจกรรมหลักที่ 2	พัฒนาครัวเรือนยากจนทางด้านการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน 6.2.1 การพัฒนาเกษตรด้วยเทคโนโลยีการผลิต การแปรรูปและการตลาดสมัยใหม่ (Up-Skill) 6.2.2 การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพและรายได้ของครัวเรือนยากจน (New Skill) 6.2.3 พัฒนาศึกษาในความรู้ใหม่เพื่อการประกอบอาชีพสำหรับ

หัวข้อ	รายละเอียด
งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เยาวชนในครัวเรือนยากจน 7,500,000 บาท วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร
6.3 กิจกรรมหลักที่ 3 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	พัฒนาศักยภาพแรงงานนอกระบบสู่ Smart Farmer - ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพแรงงานด้านอาชีพ ด้วยการฝึกอบรมตามมาตรฐานการฝึกทักษะอาชีพ 8,080,000 บาท สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานมุกดาหาร สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ มุกดาหาร
6.4 กิจกรรมหลักที่ 4 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	พัฒนาเกษตรกรสู่ความยั่งยืน - โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร - โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ - โครงการยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในการผลิตสินค้าชุมชน 5,210,000 บาท ที่ทำการปกครองอำเภอคงหลวง สำนักงานเกษตรอำเภอคงหลวง
7. หน่วยงานดำเนินการ	กิจกรรมหลักที่ 1 สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร กิจกรรมหลักที่ 2 วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร กิจกรรมหลักที่ 3 สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานมุกดาหาร กิจกรรมหลักที่ 3 ที่ทำการปกครองอำเภอคงหลวง
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.2566 – 2570
9. งบประมาณ	33,290,000 บาท งบพัฒนาจังหวัด
10. ผลผลิต (Output)	10.1 กิจกรรมหลักที่ 1 10.1.1 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ด้านระบบการผลิต การแปรรูป การบรรจุ หีบห่อ การขนส่ง การจำหน่าย และการส่งมอบถึงผู้บริโภค 10.1.2 เกษตรกรสามารถลดต้นทุนในการผลิต และมีรายได้เพิ่มขึ้น 10.1.3 มี Young Smart Farmer ต้นแบบ อย่างน้อยปีละ 5 คน 10.2 กิจกรรมหลักที่ 2 ครัวเรือนยากจนในจังหวัดมุกดาหาร กลุ่มอยู่ไม่ได้ กลุ่มอยู่ยาก จำนวน 300 ครัวเรือน ได้รับการแก้ไขปัญหาความยากจน ร้อยละ 20 10.3 กิจกรรมหลักที่ 3 แรงงานกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพ ไม่น้อยกว่า 400 คน

หัวข้อ	รายละเอียด
	10.4 กิจกรรมหลักที่ 4 สร้างรายได้ให้ประชาชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	กิจกรรมหลักที่ 1 1. เกษตรกรรุ่นใหม่ให้สามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดสินค้าเกษตร 2. มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่และหน่วยงานภาคีเครือข่ายในทุกระดับ กิจกรรมหลักที่ 2 1. ครุว์เรือนยาจนได้รับทางด้านการเกษตรกรทางด้านเทคโนโลยีการผลิต การแปรรูปการตลาดในครุว์เรือนยาจน (Up-Skill) ในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน ๒. ครุว์เรือนยาจนได้รับทางด้านการศึกษาในความรู้ใหม่ๆ ในการประกอบอาชีพให้กับนักเรียน นักศึกษาในครุว์เรือนยาจน (New-Skill) ในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน ๓. ครุว์เรือนยาจนได้รับการฝึกทักษะครุว์เรือนยาจนที่ทำงานในสถานการณ์โรคระบาดไวรัสโควิด (New-Skill) ในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน กิจกรรมหลักที่ 3 เชิงปริมาณ : 1. แรงงานกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 400 คน ได้รับการพัฒนาศักยภาพแรงงาน 2. แรงงานกลุ่มเป้าหมายสำเร็จการฝึกอบรมตามมาตรฐานการฝึกไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 สามารถนำความรู้ ความสามารถ ทักษะฝีมือ ไปใช้ในการประกอบอาชีพ และพึ่งพาตนเองได้ เชิงคุณภาพ : แรงงานกลุ่มเป้าหมายมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 กิจกรรมหลักที่ 4 1. กลุ่มเกษตรกรอำเภอคงหลวงได้รับประโยชน์จากโครงการฯ 2. สร้างชุมชนให้น่าอยู่ และเกิดคุณภาพชีวิตที่ดี

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการทางการเกษตรเพื่อการแข่งขัน

2.2 สนับสนุนโครงการตามพระราชดำริ

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการสนับสนุนโครงการตามพระราชดำริจังหวัดมุกดาหาร
2. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	โครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 มีจำนวนมากมายครอบคลุมการพัฒนาหลายประเภทหลายสาขา เช่น ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและการชลประทาน การเกษตร การส่งเสริมอาชีพ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดและพัฒนาที่ดิน การพัฒนาการคมนาคม การพัฒนาสาธารณสุข การศึกษา การวิจัย และการสงเคราะห์ต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากโครงการพระราชดำรินี้ องค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชโดยตรงแล้ว ยังมีโครงการใหญ่ในระดับรัฐบาลซึ่งเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ ซึ่งพระองค์ได้พระราชทานแนวพระราชดำริให้รัฐบาลดำเนินการในภาคต่าง ๆ ของประเทศ ในลักษณะของการรวมแผนการพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ มาประสานเป็นโครงการเดียวกันเพื่อลดงานที่ซ้ำซ้อน และเพื่อให้ประชาชนได้รับผลการพัฒนาที่สูงสุดเป็นหนึ่งเดียว พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริ เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2537 ให้จัดตั้งโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง และได้ขยายให้ครอบคลุมพื้นที่ 3 หมู่บ้าน ตำบลบ้านค้อ อำเภอคำชะอี รวมพื้นที่ 184,000 ไร่ ในลักษณะการพัฒนาพื้นที่แบบเบ็ดเสร็จ โดยประสานส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการร่วมกัน ซึ่งได้เร่งรัดการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำในพื้นที่บริเวณดังกล่าว จำนวน 7 แห่ง การเจาะอุโมงค์เพื่อผันน้ำมาเติมให้อ่างเก็บน้ำลำพะยัง การพัฒนาอาชีพของราษฎรและการส่งเสริมศิลปาชีพ โดยให้มีการจัดการในลักษณะสหกรณ์การเกษตร หุบกะพง จังหวัดเพชรบุรี สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่ต่อไป ดังนั้น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงถือเป็นโครงการที่ส่งผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนในภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ห่างไกลในถิ่นทุรกันดารและยากจนอย่างแท้จริง โครงการส่วนใหญ่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การบริหารทรัพยากร การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีแล้ว ยิ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติเป็นส่วนรวมอีกด้วย จังหวัดมุกดาหาร จึงได้จัดทำโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) จังหวัดมุกดาหาร โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชน

หัวข้อ	รายละเอียด
	ในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ และโครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อสนับสนุนโครงการตามพระราชดำริจังหวัดมุกดาหาร โดยมีการบูรณาการหลายหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	กิจกรรมหลักที่ 1 1. เพื่อสนองพระราชดำริและสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้มั่นคง และยั่งยืนต่อไป 2. เพื่อนำข้อมูลองค์ความรู้ ข้อเสนอแนะและประสบการณ์จากการศึกษาดูงานโครงการพระราชดำริมาสนับสนุนการดำเนินงานและต่อยอดให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป 3. เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย 4. เพื่อสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรและการเก็บพรรณไม้ขึ้นพื้นฐานสำหรับเยาวชนและเกิดความเข้าใจในพรรณไม้ชนิดต่างๆ โดยการปฏิบัติจริง 5. เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในการทำงานเป็นทีมและการเรียนรู้บนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติที่เหมาะสม 7. เพื่อให้ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ประชาชน หน่วยงานอื่นๆ ได้นำความรู้ที่ได้รับไปสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชนและนักเรียน นักศึกษา ให้มีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช 8. เพื่อสร้างองค์ความรู้แก่ครู บุคลากรทางการศึกษาตลอดจนนักเรียน นักศึกษา ประชาชน หน่วยงานอื่นๆ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานและให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่นได้และสามารถดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนได้อย่างถูกต้องประสบความสำเร็จตามเกณฑ์ที่ อพ.สธ. กำหนดไว้ กิจกรรมหลักที่ 2 1. เด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารมีอาหารบริโภคเพียงพอกับความต้องการของนักเรียน 2. เด็กและเยาวชนมีความรู้และทักษะพื้นฐานทางการเกษตรยั่งยืนในการผลิตอาหารเพื่อการบริโภค และทางด้านอาชีพที่จำเป็นในการดำรงชีวิต สามารถพึ่งพาตนเองและนำไปพัฒนาท้องถิ่นได้ 3. โรงเรียนเป็นจุดเรียนรู้และขยายผลสู่ชุมชน กิจกรรมหลักที่ 3 1. เพื่อสนับสนุน และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้มีความยั่งยืน และเกิดผลเป็นรูปธรรมชัดเจน

หัวข้อ	รายละเอียด
	2. เพื่อเร่งรัด กำกับและตรวจติดตามการดำเนินงานแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 3. เพื่อประชุมพิจารณาแผนปฏิบัติการประจำปี 4. เพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	กิจกรรมหลักที่ 1 1. ประชาชนชาวบ้าน/ผู้แทนชุมชนทั้ง 7 อำเภอ และคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 55 คน สามารถนำข้อมูลองค์ความรู้จากการศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ มาสนับสนุนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดต่อไป 2. ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 150 คน ได้รับความรู้และความเข้าใจในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 3. นักศึกษาองค์การฯ จำนวน 5 คน /นักเรียน นักศึกษา ปวช/ปวส 30 คน/ครูที่ปรึกษา 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 23 คน สามารถบูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์ เข้าสู่แผนจัดการเรียนรู้ในแต่ละสาขาวิชา จำนวน 7 สาขาวิชา คนละ 1 รายวิชา - การแปรรูปต่อ ยอดผลิตภัณฑ์พืชศึกษา ต้นกระชายขาว จำนวน 1 ผลงาน - จัดแสดงนิทรรศการไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง - เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับบุคคลในชุมชนท้องถิ่นและบุคคลทั่วไป 4. ครูและบุคลากรทางการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพนิคมคำสร้อย ได้รับองค์ความรู้ ในการขับเคลื่อนงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน กิจกรรมหลักที่ 2 1. นักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนการทำอากาศยานแห่งประเทศไทยฯ 2. นักเรียนในศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนได้ร่วมพระบารมี กิจกรรมหลักที่ 3 1. จังหวัดมีแผนงาน/โครงการที่สนับสนุน และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 2. จังหวัดมีการเร่งรัด กำกับและลงพื้นที่ตรวจติดตามการดำเนินงานแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 2 ครั้ง/ปี 3. จังหวัดมีการประชุมพิจารณาแผนปฏิบัติการประจำปี จำนวน 2 ครั้ง/ปี 4. จังหวัดมีการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หัวข้อ	รายละเอียด
	ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ ไม่น้อยกว่า 2 ช่องทาง รวมทั้งศึกษาดูงานในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดอื่นๆ ปีละ 1 ครั้ง
5. พื้นที่เป้าหมาย	1. พื้นที่จังหวัดอื่นที่มีศักยภาพในการศึกษาดูงาน 2. พื้นที่จังหวัดมุกดาหาร 3. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนการทำอากาศยานแห่งประเทศไทยฯ 4. ศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดนใต้ร่มพระบารมี
6. กิจกรรมหลัก	
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1	โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) จังหวัดมุกดาหาร กิจกรรมย่อยที่ 1.1 การศึกษาดูงานโครงการ อพ.สธ. กิจกรรมย่อยที่ 1.2 การประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ กิจกรรมย่อยที่ 1.3 สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน กิจกรรมย่อยที่ 1.4 อบรมเชิงปฏิบัติการ (รูปแบบออนไลน์/ออนไซต์) เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน 5 องค์ประกอบ ประจำปีวิทยาลัยการอาชีพนิคมคำสร้อย ที่เอื้อต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2,900,000 บาท สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการดอนตาล วิทยาลัยการอาชีพนิคมคำสร้อย
6.2 กิจกรรมหลักที่ 2	โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดมุกดาหาร งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 1,500,000 บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร
6.3 กิจกรรมหลักที่ 3	โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรมย่อยที่ 3.1 จัดประชุมคณะอนุกรรมการ/คณะทำงาน ขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรมย่อยที่ 3.2 การกำกับและตรวจติดตามการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรมย่อยที่ 3.3 ศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ 1,600,000 บาท สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร

หัวข้อ	รายละเอียด
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-
7. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการดอนตาล วิทยาลัยการอาชีพนิคมคำสร้อย สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.2566-2570
9. งบประมาณ	6,000,000 บาท งบพัฒนาจังหวัด
10. ผลผลิต (Output)	กิจกรรมหลักที่ 1 กิจกรรมย่อยที่ 1 1. ประชาชนชาวบ้าน/ผู้แทนชุมชนทั้ง 7 อำเภอ และคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 55 คน สามารถนำข้อมูลองค์ความรู้จากการศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ มาสนับสนุนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของจังหวัดต่อไป กิจกรรมย่อยที่ 2 1. ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 150 คน ได้รับความรู้และความเข้าใจในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรมย่อยที่ 3 1. สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับบุคคลในชุมชนท้องถิ่นและบุคคลทั่วไป 2 ครูผู้สอนสามารถบูรณาการงานสวนพฤกษศาสตร์ เข้าสู่แผนจัดการเรียนรู้ในแต่ละสาขาวิชา จำนวน 7 สาขาวิชา คนละ 1 รายวิชา 3. วิทยาลัยฯมีพื้นที่ศึกษา จำนวน 1 พื้นที่ 4 มีผลิตภัณฑ์จากพืชศึกษาคือ ต้นกระชายขาว จำนวน 1 ผลงาน 5. เผยแพร่ โดยจัดแสดงนิทรรศการไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง กิจกรรมย่อยที่ 4 1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาวิทยาลัยการอาชีพนิคมคำสร้อย ประชาชน และหน่วยงานอื่นๆ มีความรู้ ในการขับเคลื่อนงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ๕ องค์ประกอบ กิจกรรมหลักที่ 2 1. เด็กและเยาวชนได้รับการถ่ายทอดความรู้และทักษะพื้นฐานทางการเกษตรในการผลิตอาหารเพื่อการบริโภค 2. โรงเรียนมีวัตถุดิบสำหรับประกอบอาหารกลางวันให้เด็กและเยาวชน

หัวข้อ	รายละเอียด
	ในโรงเรียน กิจกรรมหลักที่ 3 1. คณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดมุกดาหาร สามารถขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. จังหวัดมีแผนงาน/โครงการที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามความต้องการของประชาชน 3.โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญของโครงการ
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	กิจกรรมหลักที่ 1 1.ปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้แทนชุมชน และคณะทำงานขับเคลื่อนฯ นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการประชุมและประสบการณ์จากการศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาขับเคลื่อนและสนับสนุนการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในพื้นที่ 7 อำเภอ ของจังหวัดมุกดาหาร 2. นักเรียน นักศึกษาแกนนำของสถานศึกษา ประชาชน ผู้นำชุมชนในเขตอำเภอดอนตาลหรือพื้นที่ใกล้เคียง มีความรู้ ความเข้าใจในงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน 3. นักเรียน นักศึกษาแกนนำของสถานศึกษา ประชาชน ผู้นำชุมชนในเขตอำเภอดอนตาลหรือพื้นที่ใกล้เคียง เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรและการเก็บพรรณไม้ขึ้นพื้นฐานสำหรับเยาวชนและเกิดความเข้าใจในพรรณไม้ชนิดต่างๆ โดยการปฏิบัติจริง 4. นักเรียน นักศึกษาแกนนำของสถานศึกษา ประชาชน ผู้นำชุมชนในเขตอำเภอดอนตาลหรือพื้นที่ใกล้เคียง มีความสามัคคีในการทำงานเป็นทีมและการเรียนรู้บนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5. สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติที่เหมาะสม กิจกรรมหลักที่ 2 1. เด็กและเยาวชนได้รับสารอาหารครบถ้วน ส่งผลให้มีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรง 2. เด็กและเยาวชนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในครัวเรือน กิจกรรมหลักที่ 3 1. คณะทำงานและผู้แทนชุมชน นำองค์ความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาดูงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มาขับเคลื่อนและสนับสนุนการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในพื้นที่ 7 อำเภอ ของจังหวัดมุกดาหาร 2. จังหวัดมีแผนงาน/โครงการที่สนับสนุนและขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ครอบคลุมทุกด้านการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ 2. เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการทางการเกษตรเพื่อการแข่งขัน

2.1 ส่งเสริมพัฒนาการเกษตรภายใต้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS)

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการทางการเกษตรภายใต้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS)
2. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	1. ไทยเป็นสมาชิกความร่วมมือตามโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion : GMS) โดยมีแผนงานที่มีความสำคัญสูงที่จังหวัดมุกดาหารมีส่วนร่วมและเกี่ยวข้องคือ แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East-West Economic Corridor : EWEC) 2. รัฐบาลกำหนดให้จังหวัดมุกดาหารเป็นพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บท และแผนฯ12 3. จังหวัดมุกดาหาร มีสะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 อยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และแนว EWEC จึงมีความสัมพันธ์ด้านการค้า การลงทุน การเกษตร การท่องเที่ยวและอื่นๆ กับ สปป.ลาว เวียดนาม จีน ซึ่งมีทั้งโอกาสในการพัฒนาและภัยคุกคามที่จะส่งผลกระทบต่อ ดังนั้นจึงต้องพัฒนาการเกษตรเพื่อรองรับโอกาส และความท้าทายดังกล่าวเพื่อให้เกษตรกร ผู้ประกอบการ ได้รับผลประโยชน์สูงสุด และในขณะเดียวกันเพื่อให้ได้รับผลกระทบด้านลบให้น้อยที่สุด
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ผู้ประกอบการ และบุคลากรทางการเกษตรสามารถพัฒนาการเกษตรตั้งแต่การผลิต และการตลาดอย่างครบวงจร ภายใต้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขงเพิ่มขึ้น 2. เกษตรกรและบุคลากรทางการเกษตรเข้าถึงและใช้ประโยชน์ระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตรเพื่อการผลิตและการตลาดเพิ่มขึ้น 3. เกษตรกรใช้เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรมเพื่อการการผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่มและการตลาดเพิ่มขึ้น 4. เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรและความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างจังหวัดมุกดาหาร ราชอาณาจักรไทยและแขวงสะหวันนะ เขต สปป.ลาว และประเทศตามกรอบ GMS
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ผู้ประกอบการ และบุคลากรทางการเกษตรสามารถพัฒนาการเกษตรตั้งแต่การผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาดอย่างครบวงจร ภายใต้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขงเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 2. เกษตรกรและบุคลากรทางการเกษตรเข้าถึงและใช้ประโยชน์ระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตรเพื่อการผลิตและการตลาดไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 3. เกษตรกรใช้เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรมเพื่อการการผลิต การสร้าง

หัวข้อ	รายละเอียด
	มูลค่าเพิ่มและการตลาดเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 4. ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรระหว่างจังหวัดมุกดาหาร ราชอาณาจักรไทยและแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว และประเทศตามกรอบ GMS ไม่น้อยกว่าปีละ 3 เรื่อง 5. การทำเกษตรพันธสัญญาใน สปป.ลาว เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 2 เรื่อง 6. มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรระหว่างจังหวัดมุกดาหาร ราชอาณาจักรไทยและแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว และประเทศตามกรอบ GMS เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5
5. พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัดมุกดาหาร ราชอาณาจักรไทย แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว และประเทศภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS)
6. กิจกรรมหลัก	
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	พัฒนาผู้ประกอบการ เกษตรกร องค์กรเกษตรกร และบุคลากรทางการเกษตรเพื่อสนับสนุนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS) (อบรม/ดูงาน , จัดทำแผนธุรกิจขององค์กร, สนับสนุนแผนธุรกิจองค์กร 10 แห่ง 300 ราย) 3,000,000 บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมุกดาหาร หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร
6.2 กิจกรรมหลักที่ 2 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพกำลังคนด้านวิชาชีพบริเวณชายแดนเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ 520,000 บาท วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการดอนตาล สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร
6.3 กิจกรรมหลักที่ 3 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตรเพื่อส่งเสริมการผลิตและการตลาด (จัดทำข้อมูลและแอปพลิเคชัน เชื่อมโยงทะเบียนเกษตรกร แผนที่การบริหารจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร ต้นทุน ตลาด ราคา เพื่อการวางแผนและตัดสินใจของเกษตรกรและส่วนราชการ 1,000,000 บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร

หัวข้อ	รายละเอียด
	สนง.อุตสาหกรรมจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมุกดาหาร หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร
6.4 กิจกรรมหลักที่ 4 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ (รวบรวมเทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม , พัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรมจังหวัด , จัดทำแผนพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรมของจังหวัด จัดทำแผนปฏิบัติงาน , ดำเนินการขยายผลและนำเทคโนโลยีสู่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร และผู้ประกอบการ) 2,500,000 บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมุกดาหาร หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร สภาอุตสาหกรรมจังหวัดมุกดาหาร
6.5 กิจกรรมหลักที่ 5 งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมความร่วมมือทางการเกษตรกับประเทศเพื่อนบ้าน 5.1 ส่งเสริมเกษตรพันธสัญญาใน สปป.ลาวลาว (มันสำปะหลัง ยูคาลิปตัส ข้าวโพด ลูกเดือย ถั่วต่างๆ อ้อย และอื่นๆ) 5.2 การแก้ไขปัญหาทางการเกษตรระหว่างประเทศ ได้แก่ โรคระบาดในพืช/สัตว์ แรงงานเกษตร และอื่นๆ 5.3 สุขอนามัยและการส่งออก-นำเข้าสินค้าเกษตร 5.4 ส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการเกษตร ได้แก่ ศูนย์พัฒนาและบริการกลไกกรม-ป่าไม้ หนองเต่า สปป.ลาวและความร่วมมือทางการเกษตรอื่นๆ 5.5 ส่งเสริมการตลาดและการกระจายสินค้าเกษตรระหว่างประเทศ 3,250,000 บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมุกดาหาร หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร
6.5 กิจกรรมหลักที่ 6 งบประมาณ	ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน 225,000 บาท

หัวข้อ	รายละเอียด
ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมุกดาหาร สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมุกดาหาร หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร
7. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมุกดาหาร
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ปีงบประมาณ พ.ศ.2566-2570
9. งบประมาณ	10,495,000 บาท งบพัฒนาจังหวัด
10. ผลผลิต (Output)	1. เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ผู้ประกอบการ และบุคลากรทางการเกษตร ได้รับการพัฒนาเพิ่มศักยภาพ 300 ราย 10 กลุ่ม 2. ระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตร 1 ระบบ 3. เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรใช้เทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรม 10 กลุ่ม 4. เกษตรพันธสัญญาใน สปป.ลาว 2 เรื่อง 5. กิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการและการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรระหว่างจังหวัดมุกดาหาร ราชอาณาจักรไทยและแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว 3 เรื่อง 6. รายงานผลการดำเนินงาน ปีละ 1 ครั้ง
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	1. เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ผู้ประกอบการ และบุคลากรทางการเกษตรสามารถพัฒนาการเกษตรตั้งแต่การผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาดอย่างครบวงจร ภายใต้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขงเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 2. เกษตรกรและบุคลากรทางการเกษตรเข้าถึงและใช้ประโยชน์ระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตรเพื่อการผลิตและการตลาดไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 3. เกษตรกรใช้เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรมเพื่อการการผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่มและการตลาดเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 4. ปัญหาทางการเกษตรระหว่างจังหวัดมุกดาหาร ราชอาณาจักรไทย และแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว และประเทศตามกรอบ GMS ได้รับการแก้ไขและพัฒนาและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่าย 5. การทำเกษตรพันธสัญญาใน สปป.ลาว ทำให้เกษตรกร สปป.ลาว มีรายได้ และผู้ประกอบการไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น 6. มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรระหว่างจังหวัดมุกดาหาร ราชอาณาจักรไทยและแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว และประเทศตามกรอบ GMS เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5